

Proleter DEVRİMCİ DURUŞ

Devrimler tarihin lokomotifidir!

Dergisi

Aylık siyasal dergi

ISSN: 2147-4028

Haziran 2016 Sayı: 52

Fiyatı: 2 TL (KDV dahil)

Yeni hükümet kuruldu. Davutoğlu azledildi, Binali Yıldırım “kabine amiri” olarak atandı. Hükümetin bileşimi ve yapılan açıklamalardan anlaşıldı ki, sadece isim değişikliği değil, politika değişikliğine de gidiliyor. Suriye’de Esad rejiminin güçlenmesiyle zor durumda kalan Erdoğan, bunun faturasını Davutoğlu’nun üstüne yıkmaya hazırlanıyor.

Zaten Suriye’de “kırmızı çizgiler” çoktan çiğnenmişti. “Fırat’ın batısı” daha önce PYD tarafından geçilmeye başlanmıştı. Ardından IŞİD’in hakimiyetine geçti. Şimdi PYD ağırlığında Suriye Demokratik Güçleri Membiç’e doğru ilerliyor. ABD’nin PYD ile ilişkisi ise, azalmak bir yana daha da artıyor. PYD ile Rakka’ya saldırı başlatıldı. ABD’li subaylar YPG armalarıyla göründü.

Türkiye’nin oluşturduğu veya destek sunduğu radikal dinci gruplar, ya dağılmış ya da güç kaybetmiş durumda. Böylece Suriye’deki etkisi iyice azaldı. Buna karşın AKP hükümeti MİT’le ilgili yeni yasa tasarısı hazırlığı içinde. Bu tasarıya göre, MİT Tırları artık aranmayacak! Belli ki, önümüzdeki dönem yine tırlar dolusu silah sevkiyatı planlanıyor.

MİT’le ilgili bir diğer gelişme, Hakan Fidan’ın müsteşarlığına son verileceğidir. Bu da Erdoğan’ın başta Suriye olmak üzere dış politikadaki bütün başarısızlıkları Davutoğlu-Fidan ikilisine yıkmak istediğinin bir başka göstergesidir.

Sayfa 2’de sürüyor

Yeni haziranlar yaratmak için **İLERİ!**

BİR ARADAYIZ! BURADAYIZ!

KİM DAVANISMA!

Yeni Haziranlar yaratmak için İLERİ!..

Dış politikada bunlar olurken, içte de “çözüm süreci”nin yükünden kurtulmaya çalışıyorlar. Erdoğan, “Dolmabahçe mutabakatı”nın baş aktörü Yalçın Akdoğan’a yeni hükümette görev vermeyerek son noktayı koydu. Yanı sıra yaptıkları açıklamalarla Kürt halkına karşı savaşı tüm şiddetiyle sürdüreceklerini ilan ettiler.

Suriye’den farksız hale getirdikleri Kürt illeri savaşın yıkımını bütün ağırlığını taşıyorlar. Operasyonların tamamlandığı yerler harabe halinde. Mahallesine dönen halk evini bulamıyor. Yerle bir edinmiş çünkü. Ya da duvarları yıkılmış, eşyalar parçalanmış, her tarafa saçılmış halde...

Her bölgede yüzlerce ölü, binlerce yaralı var. Roboski’de kaçakçılık yapan insanların üzerine yine ateş açıldı. Encü ailesinden bir çocuk daha can verdi. Nusaybin’de 500’ün üzerinde insanı katlettiler. PKK’nin geri çekilme kararına rağmen operasyonlar tüm hızıyla sürüyor. Teslim olan bir grup üzerinden kara propagandayı en yüksek perdeye çıkardılar. 9 aydır operasyonları bitirememiş olmanın üstünü bu şekilde örtmeye çalışıyorlar.

Bunun bir parçası da HDP’li vekillerin dokunulmazlığının kaldırılmasıdır. Mecliste düzen partilerinin ittifakıyla bunu başardılar. Şu anda 50 HDP’li milletvekili 400’ün üzerinde dosyadan yargılanmakla karşı karşıya. Birçok belediye başkanı ve yöneticisi zaten tutuklanmış durumda. Kürt belediyelere de kayyum atama hazırlığı içindeler.

Saldırıları Kürt halkıyla da sınırlı değil. İşçi ve emekçiler üzerindeki sömürü ve baskı giderek artıyor. Davutoğlu-Erdoğan çekişmesi arasında meclisten “kiralık işçi” tasarısını geçirdiler. Adeta “cambaza bak” denilerek bu büyük saldırı paketi yasalaştı. Şimdi kıdem tazminatını gaspetme gündemde. Öte yandan kamu emekçileri sürgün ve cezalarla bunalıtılıyor. İş güvencelerini yok edecek saldırılar planlanıyor.

İşçi ve emekçiler artan hak gasplarının yanı sıra işsizlik ve açlık tehlikesi ile karşı karşıyalar. Aylardır ücretlerini alamayan maden işçileri kendilerini maden ocağına kapatıp ölüme bir direniş sergiledi. Zonguldak madencilerini Ermenek takip etti. İşçiler artık ölümü göze alan bir direniş yapmadan ücretlerini bile alamaz hale getirildiler.

Erdoğan ve AKP hükümeti, iç ve dış politikada dümen kırarak ömrünü uzatma peşinde. Partili cumhurbaşkanlığından başkanlığa kadar çeşitli biçimler altında yerini sağlamlaştırma telaşında.

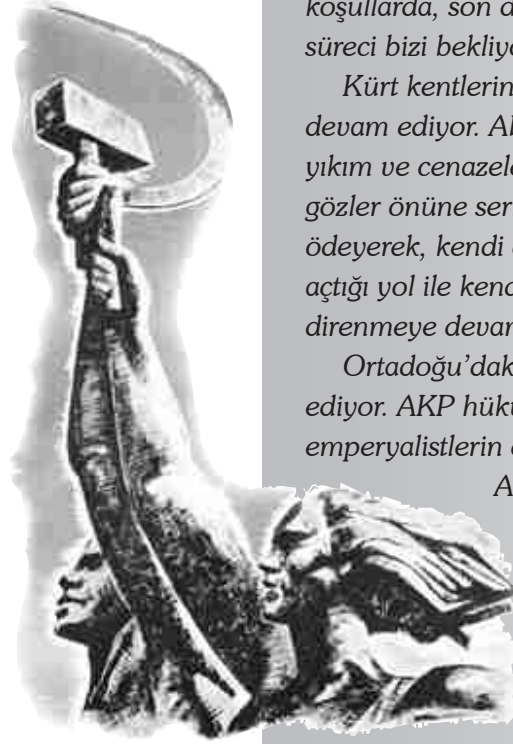
Bunun için dokunulmazlıkların kaldırılmasıyla mecliste oluşacak boşluğu değerlendirmeye çalışıyor. Erken seçimden, referanduma her yolu denemeye hazırlanıyorlar.

Diğer yandan devletin tüm kurumlarının kendilerine bağlı olduğunu gösteren atraksiyonlar yapıyor. Örneğin “yüksek yargı” olarak adlandırılan Danıştay, Sayıştay, Yargıtay başkanlarıyla birlikte Erdoğan, Rize’de çay topluyor. Genelkurmay Başkanı ile birlikte tatbikatta poz veriyor. Sürekli güç gösterisi yapma ihtiyacı içindeler.

Bütün bu çabalar, içeride-dışarda yaşadığı itibar kaybını ve güç yitimini örtbas edebilir mi? ABD, Zarrab dosyasını adeta pimi çekilmiş bir bomba gibi elinde tutuyor. 17-25 Aralık dosyası bu kez uluslararası platformda gündeme gelebilir. Almanya, Ermeni soykırımını kabul eden tasarımı meclisten geçiriyor. İngiltere, Türkiye’nin AB üyeliğinin 3000 yılında gerçekleşebileceğini söyleyerek dalga geçiyor.

Ki bunlar, AKP’nin en yakın destekçisi olan ülkeler. Komşu ülkeleri ve Rusya’yı saymıyoruz bile. Dolayısıyla Erdoğan ve AKP dışarıdan kuşatılmış durumda. Fakat belirleyici olan içerideki mücadeledir. Ve AKP’yi bitirmesi gereken, ondan en büyük zararı görmüş işçi-emekçi kitlelerdir.

Haziran direnişinin üçüncü yıldönümünü yaşadığımız günlerdeyiz. Erdoğan’ın ve AKP’nin asıl kabusunun Haziran günleri olduğunu biliyoruz. Son 1 Mayıs ve Haziran kutlamaları, devletin tüm engellerine rağmen coşkuyla gerçekleşti. Bu eylemler, yeni direnişlerin muştusunu veriyor. O günlere hazırlanmalı ve onların kabuslarını gerçek kılmalıyız.

Okurlara...

Merhaba,

İşçi sınıfına dönük saldırıların hız kazandığı bir dönemdeyiz. “Kiralık işçi” yasası meclisten geçti. İşçileri köleleştirmek için atılan en önemli adımdı bu. Keza kıdem tazminatının “fon” adı altında gaspedilmesi için de hazırlıklar sürüyor. Bu arada, her çalışana Bireysel Emeklilik dayatması, bir başka soygun alanı olarak karşımıza çıkıyor. Bu koşullarda, son derece zorlu ve ağır bir mücadele süreci bizi bekliyor.

Kürt kentlerindeki saldırılar hız kesmeden devam ediyor. Ablukanın kalktığı kentlerdeki yıkım ve cenazelerin durumu, vahşetin boyutunu gözler önüne seriyor. Kürt halkı ise, en ağır bedeli ödeyerek, kendi evlatlarının canları pahasına açtığı yol ile kendi yaşam alanlarını savunmaya, direnmeye devam ediyor.

Ortadoğu’daki savaş ise hız kesmeden devam ediyor. AKP hükümetinin savaşa girme hayalleri, emperyalistlerin duvarına çarpıyor. Bir taraftan

ABD’de başlayan Zarrab davası, diğer taraftan Almanya’nın Ermeni Soykırımı konusunda ki resti, bunun yanında, batı basınında sürekli Erdoğan’ı eleştiren yazılar çıkması, AKP hükümetinin, emperyalistler nezdinde giderek daha fazla

yıprandığını gösteriyor. Kitlelerin onu yerle bir edeceği günler de giderek yakınlaşıyor.

Gündemdeki konulara ilişkin yazıları, dergimiz sayfalarında bulabilirsiniz.

Bir sonraki sayımızda görüşmek üzere...

52. Sayıda

3	AKP’nin etrafı kuşatılıyor
5	Dergimiz üzerindeki baskılar
6	Dokunulmazlıklar kaldırıldı
7	Haziran ayaklanması 3. yılında
8	Maden işçilerinin ölümüne direnişi
9	Fransa’da grev dalgası
10	Kutup Yıldızımız Fatih Öktülmüş
11	Adana’da etkinlik
	Boşanma komisyonu raporu üzerine
12	İŞİD’e karşı savaş hız kazandı
14	Daha fazla haziran
16	Türkiye’de “Başkanlık sistemi” neden hayata geçmiyor
20	Geleceğimizin köprüsü tarihimiz
22	Laiklığe yaklaşım üzerine

G

eçtiğimiz ay iç politikada oldukça hareketli günler yaşandı. AKP'nin Olağanüstü Genel Kongresi yapıldı, yeni başkan ve başbakan olarak Binali Yıldırım koltuğa oturdu. Ardından yeni hükümet kuruldu. Kongreye damgasını vuran ise, yine Erdoğan oldu. "Tek adam" olma yolunda yeni adımlar attı.

Uzun bir süredir tartışılan "dokunulmazlıkların kaldırılması"nda da son nokta kondu. Ne yapacağı tam bilinmeyen CHP'nin yine devlet partisi olma özelliği baskın geldi ve dokunulmazlıklar kaldırıldı. Fakat bu durum CHP içinde huzursuzluklara yol açtı. MHP'nin mahkeme koridorlarında dolaşan kongre karmaşası ise, muhalif adayların gövde gösterileri ve merkezin geri adımına rağmen devam ediyor.

Genel Kongresi hızla toplandı. Genel Başkanlığa, dolayısıyla Başbakanlığa kimin getirileceği önceden belliydi zaten. Kongrede bu karar resmileştirildi.

AKP Kongresi'ni öne çıkartan elbette başkanlık seçimi olmadı. İkinci bir adayın çıkma ihtimalinin bulunmadığı, önceden belirlenmiş tek adayla gidildiği bir kongrede, seçimlerin ne önemi olabilirdi? Bir ara Davutoğlu'nun kongreye gelmeyeceği ya da AKP'li muhaliflerin Ali Babacan'ı aday gösterecekleri söylentisi dolaşsa da, bunların hiç biri olmadı. Davutoğlu, hem Erdoğan'ın kızının düğününe giderek nikah şahitliği yaptı, hem de kongreye katılıp Binali Yıldırım'a görevi devretti. Böylece **AKP'li muhaliflerin Erdoğan'ın karşısına çıkacak güçleri olmadığı bir kez daha görüldü.**

Kongreden akıllarda kalan asıl fo-

Suriye'de yaşanan dört yılı aşan bu anlamsız savaş, yüz binlerce din kardeşimizin hayatına mal oldu."

Sanki bu durumun müsebbibi kendileri değilmiş ve sanki görevi başka bir partiden devralmış gibi konuşması, Binali Yıldırım'la birlikte basit bir isim değişikliği yapılmadığını gösteriyordu.

Dış politikada rota kırma çabası olan bu sözler, yeni hükümetin açıklanmasıyla daha da netleşti. Uzun süredir Maliye Bakanlığını üstlenmiş Mehmet Şimşek'in görevde kalıp kalmayacağı soru işaretiydi. Başta ABD olmak üzere Batılı emperyalistlerin arkasında durduğu Şimşek, Başbakan Yardımcısı olarak yeni kabinede kaldı. Ama daha önemlisi AKP hükümetleri döneminde öne çıkmış, son olarak Başbakan Yardımcılığına getirilmiş olan Yalçın Akdoğan saf dışı bırakılmasıydı.

Bu durum, yeni dönemde "çözüm süreci"nin Akdoğan'ın sırtına; Suriye başta olmak üzere dış politikadaki yanlışların da Davutoğlu'na yıkılarak, AKP'nin sıyrılmak istediğini gözler önüne seriyor. Buna bir de MİT Başkanı Fidan'ın görevden alınacağı eklenince, tablo tamamlandı.

AKP kendince "eski kimburları"nı atarak, "yeni bir sayfa" açmak istiyor olabilir. Ama bu "kaburlar"dan bu kadar rahat kurtulabilir mi? O istese bile, buna izin verilir mi? Son gelişmeler böyle olmayacağını gösteriyor.

ABD'nin elindeki koz:

Reza Zarrab

Mart ayında ABD'de tutuklanan Reza Zarrab'ın yeni ifadeleri ortalığı karıştırmış durumda. Çünkü **Zarrab dosyası, Erdoğan'ı da kapsayacak biçimde genişletiliyor.**

Bilindiği gibi Zarrab'ın daha Türkiye'de iken Amerikan polis teşkilatı FBI ile görüştüğü ve anlaşma yaparak ABD'ye gittiği sonradan açığa çıktı. **Ortağı Zencani'nin İran'da idam cezası alması, Türkiye'nin onu İran'a vereceği ya da öldürüleceği korkusuyla hareket ettiği** söylendi. Zarrab'ın Türkiye'den bu şekilde gitmesi, Davutoğlu ve Fidan'ın ipinin çekilmesi **nin önemli nedenlerden biri.** Çünkü Zarrab davasının Erdoğan'a gelip dayanağı kimse için sır değil.

Nitekim, Zarrab'ın kefaletle serbest kalma talebine ABD savcısı Bharara'nın Mayıs sonunda verdiği red cevabında, Erdoğan'a uzanan

AKP'nin etrafı kuşatılıyor Yeni dönemin işaretleri

Hükümette yapılan değişiklikler, yeni dönemde "çözüm süreci"nin Akdoğan'ın sırtına; Suriye başta olmak üzere dış politikadaki yanlışların da Davutoğlu'na yıkılarak, AKP'nin sıyrılmak istediğini gözler önüne seriyor. Buna bir de MİT Başkanı Fidan'ın görevden alınacağı eklenince, tablo tamamlandı. AKP kendince "eski kimburları"nı atarak, "yeni bir sayfa" açmak istiyor olabilir. Ama bu "kaburlar"dan bu kadar rahat kurtulabilir mi?

Düzen partilerinin içi kaynarken, ABD'de tutuklu bulunan Reza Zarrab'ın ifadeleri, yeniden 17-25 Aralık dosyalarını gündeme taşıdı. Aynı günlerde ABD Genelkurmay'ının Rojava'ya ziyareti ve ABD'li askerlerin YPG arması ile görünmeleri, ABD-Türkiye ilişkilerini gerginleştirdi.

AKP bir yandan kendi içini temizleyip yeni bir sayfa açmaya çalışıyor, ama öte yanda etrafındaki çember iyice daralıyor. Sadece ABD ile değil AB ile de gerginleşen ilişkiler, onu uluslararası düzeyde sıkıştırıyor. HDP'li milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasıyla doğacak yeni sorunlar ise, uzun süredir içte yaşadığı sıkıntıları daha da arttıracak görünüyor.

Bütün bunlar yeni dönemin ve bu dönemde AKP'yi bekleyen sorunların işaretleri. Sonuçlarını büyük olasılık yakın bir zamanda göreceğiz. "Bu yaz sıcak geçecek" sözünün sıkça duyulması boşuna değil.

AKP'de yeni dönem

Davutoğlu'na yapılan "saray darbesi"nin ardından, AKP'nin Olağanüstü

toğraf, Erdoğan'ın gönderdiği mesajın salonda bulunan herkes tarafından ayakta dinlenmesi oldu. Sözde bağımsız cumhurbaşkanının bir partinin genel kuruluna mesaj göndermesi anayasalara aykırıydı, ama Erdoğan bugüne dek pek çok aykırı şey yaptığı için buna alışılmıştı. Fakat **mesajın ayakta dinlenmesi, faşist Mussolini ya da Hitler'in konuşma yaptığı mitingleri çağrıştıran yeni bir durumdu.** Erdoğan'ın sıkça yinelediği **"tek devlet, tek millet, tek bayrak" nakaratına "tek lider" de eklenip, "klasik faşizm" tastamam yerine oturmuştu.**

Binali Yıldırım da konuşmasına "Yolumuz Erdoğan'ın yoludur" sözleriyle başladı. Sonrasında **yeni hükümet ilk toplantısını Kaçaksaray'da Erdoğan'ın başkanlığında yaptı. Böylece yeni başbakanın "tek lider" in hegemonyası altında çalışacağı, "düşük profil" sergileyeceği ilan edilmiş oldu.**

Yıldırım'ın konuşmasında asıl dikkat çeken, *"dostumuzu çoğaltacağız, düşmanımızı azaltacağız"* sözleriydi. Ardından gelen cümle ise, daha şaşırtıcıydı: *"Esasında*

Düzen muhalifleri uzun-
ca bir süre AKP için-
den çıkacak muhale-
fete bel bağladılar. Önce Gül,
ardından Arınç ve son olarak da
Davutoğlu'ndan bir çıkış bek-
lediler. Şimdi de ABD'li savcı
Bharara'nın dosyasını bekliyorlar.
Ne AKP'li muhalifler ya da Cema-
at, ne de ABD-AB emperyalistle-
ri... AKP en büyük düşmanlığı işçi
ve emekçilere, ezilen halklara yap-
tı. AKP hükümetlerinden en büyük
zararı halk çekti. Onu alaşağı
edecek olan da halk olmalıdır.

yeni iddialar bulunuyor. İşin ilginç yanı, bu iddialar Zarrab'ın ifadeleri üzerine ortaya atılıyor.

Zarrab'ın avukatlarının "kefalet paketi" olarak sundukları raporlarda, Emine Erdoğan'ın kurucu, Egemen Bağış'ın eşinin de asil üye olduğu TOGEMDER adlı "hayır derneği"ne verdiği milyon dolarlık "bağışlar" var. Zarrab'ın avukatları, sözde müvekkillerinin ne kadar "saygın bir işadamı" olduğunu kanıtlamak için Türkiye'de bulunduğu dönemde böyle derneklere bağış yaptığını belirtmişler. Savcı da doğal olarak bu "bağış"ları rüşvet olarak değerlendirmiş!

Zarrab'ın açıkladığı "mal varlığı" ise, savcıyı ikna etmemiş. Çok daha büyük paraların döndüğünü tespit etmişler. İkna olunmayan Zarrab'ın mal varlığı bile dudak uçuklatan cinsten. Yıllık 11 milyar dolar değerinde ticari girişim ve 20 mülk, 6 yarış atı, 17 lüks araba, 7 yat, özel bir uçak ve 10 milyon doları aşan değerinde sanat eserleri... Bunlara bir de tek kişilik denizaltı eklendi. Meğerse son dönemde bu denizaltılara zenginler çok rağbet ediyormuş! Ayrıca futbol stadyumu büyüklüğünde bir yatın da yapım aşamasında bulunduğu açığa çıkmış. Bunlara kanıt olarak Zarrab'ın

gözüne alındığı sırada el konulan telefonundan çıkan ve lüks hayatından kesitler sunan fotoğraflar gösteriliyor.

Savcı Bharara'nın hazırladığı soruşturma dosyasında Zarrab'tan rüşvet aldığı bilinen üç bakanın yanı sıra aralarında Beşiktaş Başkanı Fikret Orman da bulunduğu çok sayıda işadamı ve bürokratin adı geçtiği söyleniyor. Ayrıca Halkbank başta olmak üzere en az 6 Türk bankasının yer aldığı bildiriliyor.

Bütün bunlar, 17-25 Aralık dosyasının bu kez ABD eliyle açılacağının göstergesi. ABD, Zarrab dosyasını Erdoğan'ın başında bir kılıç gibi sallayacağı benziyor. Bunu ne zaman ve nasıl kullanacaklarını göreceğiz. Ki bu dosyanın 2010 yılından itibaren hazırlandığı, hatta daha gerilere uzandığı gelen bilgiler arasında. ABD'nin işbirlikçilerine dair elinin altında dosya bulundurmasına şaşmamak gerek.

Diğer yandan yaklaşık iki yıl önce Gülen Cemaati'ne bağlı polis ve savcılar tarafından ortaya atılan iddiaların, dinlenen telefonların ABD'den bağımsız olmadığı açıktı. Cemaat bu işi başaramayınca, ABD doğrudan işin içine girdi. Ve bugüne dek bir koz olarak ellerinde tuttular. Erdoğan'la işleri bittiği an, kullanacaklarından emin olabiliriz.

AKP'nin sonu geldi mi?

Erdoğan'ın ABD'nin bu hazırlıklarından haberdar olmaması düşünülemez. O da kendince tedbirler alıyor olmalı ki, dış politikayı revize edeceğinin işaretlerini çıkıyor. Suriye savaşının "günah keçisi" olarak Davutoğlu-Fidan ikilisini önlerine atıyor. Yerini sağlamlaştırmaya çalışıyor vb...

Ama Zarrab'la ilgili haberler ortalığa saçılmışken, yandaş medyasından tık çıkmıyor. Ya da ünlü "trol ve troliçeleri"nden tek bir tweet atılmıyor. Dahası, savcı Bharara'nın dosyasına giren TOGEMDER'in web sayfası, apar topar kaldırılıyor, bu derneğe ulaşmaya çalışan gazeteciler bir türlü ulaşamıyorlar.

Kısacası **AKP ve Erdoğan, bu saldırı karşısında suskunluğa gömülmüş durumda.** Elbette bu uzun süre devam edemez. Zaten 16 Haziran'da Bharara'nın Zarrab'la ilgili iddianameyi açıklayacağı söyleniyor. Ön iddianame ve kefaletle tahliye talebine red cevabında bu kadar şey döküldüğüne göre, ana iddianamede çok daha fazlası olacaktır.

Erdoğan, yolsuzluklar üzerinden ABD ile karşı karşıya gelmektense, ABD'nin PYD ilişkisini öne çıkararak milliyetçi söylemleri yükseltmeyi tercih ediyor. Mitinglerde ABD'yi "terör örgütleri"yle işbirliği yapmakla suçluyor, fakat Obama ile bir saat süren telefon görüşmesinde tek kelime etmiyor. **Bu görüşmede Obama'nın, ağırlığını PYD'nin oluşturduğu "Suriye Demokratik Güçleri" ile Rakka'ya yapacakları operasyonu bildirdiği, Türkiye'den de itiraz gelmediği**

ABD'li yetkililer tarafından basına bildirildi. Zaten önce Rojava'yı ziyaret eden ABD Genelkurmayı, sonrasında Türkiye'ye gelerek Erdoğan ile de görüşmüşlerdi. Dolayısıyla Türkiye, ABD'nin Suriye'de yapacağı operasyonlardan haberdar. ABD-PYD ilişkisi rahatsız etse de ABD'yi doğrudan karşılarına almaktan çekiniyorlar.

Diğer yandan **mülteciler üzerinden AB'yi sıkıştıran tutumları da ters tepti. Davutoğlu döneminde imzalanan "vize muafiyeti" askıya alınmış durumda.** İngiltere Başbakanı dalga geçercesine Türkiye'nin AB'ye ancak 3000 yılında girebileceğini söyledi. Mülteci akınını en yakınında hisseden Almanya dışında bütün Avrupa ülkeleri Türkiye'ye ateş püskürüyor. Yunanistan'ın bir adasını mültecilere tahsis etmek gibi seçenekleri düşünüyorlar.

Kısacası **AKP hükümeti, ABD ve AB tarafından gittikçe kısıpaca alınmaya başladı.** Onun için Binali Yıldırım hükümetiyle "dostları çoğaltmak, düşmanı azaltmak"tan söz ediyorlar. **Daha önce "değerli yalnızlık" olarak allayıp pulladıkları bu tecridi, şimdi nasıl kıracaklarını düşünüyorlar** yana yana...

Peki hangi "düşmanı" azaltacaklar? Ülkesini yangın yerine çevirdikleri Suriye'yi mi? İç işlerine karıştıkları Irak'ı mı? Zarrab aracılığıyla soymaya kalktıkları İran'ı mı? Uçağını düşürdükleri Rusya'yı mı?

Bütün bu ülkelere düşmanlık yapan AKP hükümeti olmadı mı? Şimdi bunların dostluğunu neyle, nasıl kazanacak? Kala kala bir tek İsrail kalıyor ki, onunla da en kavgalı göründükleri dönemde bile ilişkilerini koparmadılar. Yakında bu "dostluğu" daha da pekiştirmiş olarak legalize edecekler. Hepsi bu!...

AKP'yi halk götürmeli

AKP'yi "ılımlı İslam" modeli olarak sunan ve işbaşına getiren ABD, işi bitince kaldırıp atacaktır. Fakat AKP'nin sonunu emperyalistler değil, kitlelerin gücü getirmelidir.

Düzen muhalifleri uzunca bir süre AKP içinden çıkacak muhalefete bel bağladılar. Önce Gül, ardından Arınç ve son olarak da Davutoğlu'ndan bir çıkış beklediler. AKP bölünecek ve o şekilde güçten düşecekti! Şimdi de ABD'li savcı Bharara'nın dosyasını bekliyorlar. Yani Cemaat'ın başlattığı operasyonun ABD tarafından tamamlanmasına umut bağlamış durumdalar.

Ne AKP'li muhalifler ya da Cemaat, ne de ABD-AB emperyalistleri... **AKP en büyük düşmanlığı işçi ve emekçilere, ezilen halklara yaptı. AKP hükümetlerinden en büyük zararı halk çekti. Onu alaşağı edecek olan da halk olmalıdır.**

Bir yanda onca bombardımana rağmen boyu neğmeyen Kürt halkı, diğer yanda açlığa, işsizliğe karşı direnen işçi ve emekçiler, bu gerici-faşist partinin sonunu getirmelidir!

Dergimiz üzerindeki baskılar arttı

Dergimiz üzerindeki baskılar artıyor. Dergimizin Ocak sayısı hakkında soruşturma açılmasının ardından, Şubat sayısında yer alan yazılarla ilgili de soruşturma başlatıldı. Soruşturma kapsamında, yazı işleri müdürümüz, savcılıkta ifadeye çağrıldı.

Diğer taraftan, 24 Aralık 2014 tarihinde büromuza ve yazı işleri müdürümüzün evine yapılan baskının ardından açılan davada, ikinci duruşma 9 Haziran tarihinde gerçekleşecek. Davadaki iddianameye göre, 1 Mayıs direnişlerine katılmak, Haziran Ayaklanması içinde yer almak, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü kutlamalarına, 12 Mart Gazi Direnişinin yıldönümüne katılmak gibi meşru eylemler “suç” olarak kabul ediliyor ve dergimiz PDD’nin flamalarını taşımak, önlüğünü giymek, bu “suç”un kanıtları olarak ileri sürülüyor.

Yazı işleri müdürümüz Çağdaş Büyükbaş ile Zeynel Sarar ve Gülümser Seyitcemaloğlu; yargılandıkları davanın birinci duruşmasında verdikleri ifadelerde, yasal ya da meşru olan bu eylemlere katılmanın doğruluğunu savundukları gibi, yasal bir derginin sembollerini taşımanın suç olamayacağını teşhir ettiler. Avukat Ayşegül Kumaş ise, yazılı olarak sunduğu savunmada, bunun hukuksal-siyasal zeminini ortaya koydu.

Gerek çalışanlarımıza açılan davalar, gerekse dergideki yazılar nedeniyle başlatılan soruşturmalar, dergimize ve savunduğumuz görüşlerimize dönük baskının ifadesidir. Bu baskılar, dergimizde savunduğumuz görüşlerimiz ve kitle eylemlerindeki pratiğimizin, doğru zeminde olduğunun göstergesidir.

Baskılar bizi yıldıramaz!

Pınar Gemsiz polis kurşunuyla öldürüldü

İstanbul Gazi Mahallesi’nde oturan Pınar Gemsiz, 15 Mayıs günü polisin rastgele ateş açması sonucu, evinin balkonunda öldürüldü. Üçüncü kattaki evinin balkonunda oturan Gemsiz, polisin pervasız saldırganlığı sonucunda katledildi.

15 Mayıs akşamı, Gazi Mahallesi’nde bir yürüyüş gerçekleştirilmişti. Polis bu yürüyüşe, gaz bombaları ile saldırdı. Ardından polis silah kullanmaya başladı; üzerinde S84 yazılı zırhlı araçtan, etrafa rastgele ateş açıldı. Polis kurşunları, Perşembe Pazarı Sokağı’nda, bir apartmanın üçüncü katındaki balkonda oturan Gemsiz’in göğsünden vurulmasına neden oldu. Taksim İlk Yardım Hastanesi’ne kaldırılan Gemsiz, kurtarılamadı.

Polis, Pınar Gemsiz’in ölümünün sorumluluğunu üzerinden atmak için hemen harekete geçti. Onun hastanede yaşam savaşı verdiği dakikalarda, kar maskeli özel hareket timleri, ateşi açan S84 yazılı zırhlı araçla sokağa gelerek, yerdeki boş kovanları topladı. Ardından, süreci takip eden Avukat Ferhat Boğatekin’e Adli Tıp Raporu’nun verilmesi engellendi. Dahası polis, Gemsiz’in ailesinin avukat getirmiş olmasından rahatsız olduğunu, aileye dönük uyarılarıyla gösterdi. Bütün bu panik, Gemsiz’i vuran kurşunun polis silahından çıkmış olduğunun kanıtlarıydı aslında.

Pınar Gemsiz’in cenazesi, 17 Mayıs günü düzenlenen kitlesel bir cenaze töreniyle Gazi Mezarlığı’nda toprağa verildi. Tören sırasında “Katil polis hesap verecek” sloganları atıldı.

KESK’in laiklik ve işgüvencesi mitingleri

KESK, 28-29 Mayıs’ta laiklik, sürgünler ve iş güvencesi konularını ele alan mitingler düzenledi. 9 bölgede miting yapma kararı alan KESK’in Trabzon ve Antalya mitingleri “güvenlik” gerekçesiyle yasaklandı.

İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Diyarbakır’da mitingler yapıldı. Mitinglere katılım genel olarak düşük oldu. Atılan sloganlarda AKP’nin saldırılarına karşı direnileceği vurgulandı ve saldırıların ancak örgütlenerek boşa düşürülebileceği söylendi. Mitingin yasaklandığı Trabzon ve Antalya’da da sokağa çıkıldı ve yasaklar protesto edildi.

İstanbul’daki miting 28 Mayıs’ta Bakırköy Meydanı’nda yapıldı. Miting öncesinde devlet, mitingin yürüyüş kolu olan İncirlik Caddesi’ni ve Bakırköy Meydanı’nı bariyerlerle kapattı. Mitinge katılmak isteyenler üç kez aranarak alana girebildiler.

Miting için kortejler, İncirlik Caddesi üzerindeki Hava-İş sendikası önünde toplandı. Saat 15.00’te başlayan yürüyüşte en önde KESK’e bağlı sendikalar

yürüdü. Sendikalar içinde Eğitim-Sen en kitlesel olundu. SES, Haber-Sen, Yapı Yol-Sen, Kültür-Sen’in yanı sıra DİSK de mitinge katıldı. Proleter Devrimci Duruş ve devrimci kurumlar mitinge pankart ve flamalarıyla geldi.

Yürüyüş boyunca “Özgür, bilimsel, laik, anadilde eğitim”, “Diyanet işleri kaldırılсын”, “Güvenceli iş güvenceli gelecek”, “Bu daha başlangıç mücadeleye devam”, “Her yer Taksim her yer direniş”, “Hırsız katil AKP”, “Yaşasın halkların kardeşliği” sloganları atıldı. Kitle alana geldikten sonra saygı duruşunda bulundu.

Tertip komitesi adına Hüseyin Tosu yaptığı konuşmada; AKP’nin siyasal ve ekonomik saldırılarını yaşam alanlarına kadar uzattığını, gerici bir eğitimle gerici ve faşist kitleler yaratmak istediğini söyledi. Bu saldırıların ancak örgütlü bir güçle aşılabileceğini, Gezi’nin bu yolu gösterdiğini belirtti. Ardından, SES Eşbaşkanı ve KESK eşbaşkanı konuştu.

Miting Hüseyin Ali ve Bandista’nın söylediği türkülerle, marşlarla sona erdi.

Adana’daki miting, Mimar Sinan Parkı’nda başladı, Uğur Mumcu Alanı’na dek kortejler halinde sloganlarla yürünerek devam etti. Yoğun yağmura rağmen, yaklaşık ikibin kişinin katıldığı miting, Uğur Mumcu Alanı’nda yapılan konuşmalar ve Grup Abdal konserinden sonra sona erdi.

Bölge mitingi niteliğindeki yürüyüşe, Adana’nın yanı sıra Mersin, Osmaniye, Niğde, Hatay, Kayseri ve Maraş’tan da katılım oldu. Hak gaspları, anti demokratik yasalar ve sürgünler protesto edildi. “Baskılar Bizi Yıldıramaz” sloganı en çok atılan sloganlar arasındaydı.

Aylardır tartışılan milletvekili dokunulmazlıkları, 20 Mayıs'ta mecliste yapılan oylama ile kaldırıldı. AKP'nin önerisi, MHP'nin desteği, CHP'nin omuz vermesiyle HDP'li vekilleri meclisin kapısına kadar ittiler. Şimdi kapıda bekletiyorlar.

Bu işin başlangıç vuruşunu yapan ve her aşamada büyük bir yaygara koparan Erdoğan, önüne gelen dokunulmazlık yasasını günlerdir onaylamadı. 15 günlük onaylama süresini sonuna dek kullanıyor. HDP'li vekillerin Anayasa Mahkemesi'ne itirazları ise, bu ayın başında sonuçlanacak. Halen "atsak mı atmasak mı" tereddütü içinde ve olası sonuçların endişesi ile kıvranıyorlar.

Elbette bu durum uzun sürmeyecek. İlla ki bir sonuca bağlanacak. Fakat HDP'li vekilleri tutuklamanın o kadar kolay olmayacağını çok iyi biliyor. Attıkları adımı son noktaya kadar götürme konusundaki tutukluk, bundan ileri geliyor.

Meclisin sefaleti

Dokunulmazlıkların kaldırılmasıyla ilgili meclis oylaması, "demokrasinin simgesi" olarak gösterilen parlamentonun ne denli sefil olduğunu bir kez daha gözler önüne serdi.

Sözde "gizli oy-açık sayım" yapıyordu. Kırmızı-beyaz-yeşil (red, kabul, çekimser) renkli pusulalar verilmişti. AKP'li milletvekilleri kameralara göstererek oy kullanıyor, atmadığı pusulaları getirip grup başkanına teslim ediyor, böylece hangi oyu verdiğini kanıtlamış oluyordu. Daha vahimi ise, AKP'lilerin oy sandıkları önünde gülerken verdikleri pozlardı. Öylesine ciddiyetsiz ve cıvıktılar.

Varlık nedeni şovenizm olan ırkçı MHP'den farklı bir tutum alması beklenmezdi zaten. Kendilerine yakışanı yaptılar. Fakat CHP'nin tutumu, her aşamada ikircimli ve çelişikti.

Kılıçdaroğlu ilk başta "anayasaya aykırı ama yine de evet oyu vereceğiz" dedi. Buna karşın birçok CHP'li milletvekili hayır diyeceğini açıkladı. Anayasa Komisyonu'nda CHP'li vekiller evet oyu kullandılar. Mecliste yapılan birinci oylamada da CHP hayır oyu verdi. Bu haliyle dokunulmazlıkların referanduma gideceği beklenirken (AKP-MHP oyları birleşip 330'u geçtiği için) CHP ikinci oylamada karar değiştirip dokunulmazlıkların kaldırılması için gerekli olan 367 oyun üstüne çıkmasını sağladı. Sonrasında Kılıçdaroğlu'nun bunun için 20 kadar CHP'li vekili ikna ettiği söylendi.

Sonuçta bir kez daha görüldü ki, **söz konusu Kürt sorunu olunca düzen partileri bir noktada buluşuyorlar. Elbirliği ile Kürt milletvekillerini yine meclis dışına itmeye kalktılar. Ama kaldırdıkları taşın ayaklarına düşmesinden de korkuyorlar.** Zaten CHP'nin son andaki atağı, bu kararın referanduma gitmesini önlemek içindi. Referandum sürecinin çok daha büyük çalkantılara yol açacağı düşüncesiyle meseleyi meclis-yargı arasında halletmeyi uygun gördüler.

Şimdi ne olacak?

Dokunulmazlıklar kaldırılması, milletvekilliğinin

hemen düşmesi anlamına gelmiyor. İşin yasal prosedürü şu şekilde işliyor:

Adalet Bakanlığı'nın açıklamasına göre, yasa yürürlüğe girdiği andan itibaren, işlem yapılacak dosya sayısı 787, milletvekili sayısı ise 148. Bunlardan şimdilik 139 milletvekiline ait

683 dosya, TBMM'ye ulaşmış. Ve 216'sı "terör suçları" işlendiği iddiasıyla hazırlanmış.

HDP'li vekiller hakkında 405 dosya var. 59 HDP milletvekilinden 50'sinin fezlekeleri bulunuyor. Parti başkanları içinde Selahattin Demirtaş, 75 dosya ile birinci sırada.

Bu dosyalar yasanın yürürlüğe girdiği 15 gün içinde savcıların önüne gidecek. Yaklaşık 200 savcının davalara bakacağı bildiriliyor. **Vekilliğin düşmesi için, mahkemede kesin hüküm verilmesi ve bu kararın TBMM Genel Kurulu'na bildirilmesi gerekiyor. Karar Genel Kurul'da okunduğu anda milletvekilliği düşüyor.**

Hukuksal olarak böyle. Fakat alınan kararın hukuki değil, siyasi olduğu son derece açık. Dolayısıyla bundan sonrasını da hukuk değil, siyasal gelişmeler belirleyecek.

HDP, bu mesele gündeme geldiğinden beri direneceklerini söyledi. Demirtaş mahkemeye "tıpış tıpış gitmeyeceğiz" dedi. Ayrıca "seçeneksiz olmadıklarını" belirtip "halk isterse birden fazla da parlamento kurar" diyerek, Kürt bölgesinde fiili bir meclis kurabileceklerini de ima etti.

Fakat PKK liderlerinden Duran Kalkan, bu sözlerin "siyaseten doğru olmadığı"nı söyledi. "Eğer orada bulunmak gerekmiyordysa neden gittiler, yok eğer gitmek gerekiyorsa o zaman sonuna kadar mücadele etmeyi bilmeliler, mevziyi bırakmamalılar" diyerek, bu seçeneği ortadan kaldırdı.

Dokunulmazlıklar kaldırıldıktan sonra Demirtaş, halka yaptığı konuşmada, "beni mahkemeye çıkardıklarında 'söylemedim' demeyeceğim. Yüksek sesle orada da konuşacağız" dedi. "AKP mahkemelerinde kirpiğimizi kıpırdatmaz öyle dik dururuz" diyerek, **yeni bir meclis kurmak yerine "kazanılmış mevziyi direnişsiz terketmeme" yolunu seçtiklerini gösterdi.**

Elbette mahkemeye "tıpış tıpış gitmeme" ve zorla götürüldüğünde de düşüncelerini, duruşunu orada da net biçimde ortaya koyma bir direniş biçimidir ve doğru bir tutumdur. Fakat böyle bir saldırı karşısında sadece bununla yetinilmeyeceği de açıktır.

HDP nasıl bir tavır alacak?

Dokunulmazlıklar kaldırıldıktan sonra HDP'li vekiller Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru haklarını

kullandılar. Ardından bazı Kürt illerinde milletvekillerinin de katıldığı gösteriler oldu, ancak bunlar devletin saldırısı ile kısa sürede bastırıldı. Diğer illerde ise, basın açıklaması ve yayıf eylemlerle sınırlı kaldı.

PKK adına Duran Kalkan'ın açıklamasında "dokunulmaz-

lıkların kaldırılması bir savaş sebebidir" sözü de var. **Zaten aylardır Kürt illerinde savaş en vahşi haliyle sürüyor. Binlerce insan katledildi, yüzbinlercesi evinden-yurdundan oldu. Yeni bir "savaş sebebi"ne gerek var mı? Ya da savaşı büyütmek için yaşananlardan daha büyük bir "sebebe" olabilir mi?**

Savaş başladığı anda Kürt hareketinin tüm güçlerini harekete geçirmesi gerekiyor muydu? Tıpkı Kobane direnişi sırasında olduğu gibi hayatı felç etmek mümkündü. Fakat **Cizre günlerce abluka altındayken, HDP seçim hükümetine girmekle meşguldü. Oraya günler sonra ve bir grup vekille gittiler.** Ardından savaş diğer illere yayıldığı halde, 1 Kasım seçimlerine kilitlendiler. **Halk can derdindeyken onlar oy derdine düştüler.** Oylarını yüzde 15 ile yüzde 20'ye çıkarma hayalleriyle başları dönmüştü. Ankara katliamı sırasında bile Demirtaş, "Kasım'da diktatörü devirmek başkadır" diyerek, o acılı ve öfkeli kitleye sandığı gösteriyordu.

Halk ölümle karşı karşıya iken, sokağa değil sandığa kilitlenirsen, sana dokunulduğunda halk neden ayağa kalsın? **Halkın can ve mal güvenliğinin kalmadığı, en yakınlarını kaybettiği bir ortamda, milletvekilinin tutuklanması çok hafif kalmıyor mu?**

Bu noktaya gelinmesinde Kürt hareketinin uzlaşmacı çizgisinin önemli bir rol oynadığı aşıkardır. Şimdi HDP içinden veya HDP'yi dışardan destekleyenlerden, 7 Haziran seçimleri sonrası yaşanan başdönmesini eleştiren, 1 Kasım seçimlerine girmekle, "seçim hükümeti"ne bakan vermekle HDP'nin çok yanlış yaptığını söyleyenler olduğunu görüyoruz. Bunlara "günaydın" demek lazım! Sanki HDP'nin bu hatalarına ortak olmamış gibi, şimdi böyle konuşuyorlar.

Gelinen noktada bunları söylemek kolaydır. Önemli olan, yaşanan anda doğru değerlendirme ile politika belirlemek ve tavır alabilmektir. **Bugün HDP'nin hatalarını sıralayanlar, 1 Kasım seçimlerini tanımamak lazım dediğimizde, "seçim hükümeti"ne bakan verilmesine karşı çıktığımızda, koro halinde saldırıya geçmişti.**

Bir kez daha yineleyelim: Parlamenteoya girmek de yanlış değildir, parlamento mevzisini korumak da... Yanlış olan; parlamento kitlelere bir kurtuluşmuş gibi sunmak, bir grup milletvekiliyle girince "devrim yaptık" demek ve burjuvazinin ahırını "halkın meclisi" ilan etmektir. Halk can derdindeyken sandığı göstermek, "savaş hükümeti" denilen bir hükümete bakan vermektir.

HDP ve yandaşları bunların hepsini yaptı. Şimdi onun sonuçlarını yaşıyoruz. Bugün yapılması gereken ise, HDP'li vekillere sahip çıkmaktır. Bu, savaşa ve faşizme karşı mücadelenin bir parçasıdır.

Biz bu bakış açısıyla dokunulmazlıkların kaldırılmasına karşı çıkıyor ve bu yöndeki eylemlere katılıyoruz. Fazlası değil...

Haziran ayaklanması 3. yılında

Haziran ayaklanması, 3. yılında Türkiye'nin birçok yerinde selamlandı, Haziran şehitleri anıldı. İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, Adana, Mersin, Çorum, Kayseri, Eskişehir, Hatay'da yürüyüşler ve basın açıklamaları düzenlendi.

İstanbul'daki anma programı, Taksim Dayanışması'nın 27 Mayıs'ta basın toplantısı ile başladı. Park etkinliği ve Taksim Gezi Parkı'nda anma ile sonlandı.

27 Mayıs'ta yapılan basın toplantısında, AKP hükümetinin Gezi'de yapmak istediği Topçu Kışlası ve AVM'den vazgeçmeği belirtildikten sonra, *"buna izin vermeyeceğiz, parkımızı, yaşam alanlarımızı demokratik haklarımızı dün olduğu gibi bugün de savunacağız"* dendi.

29 Mayıs'ta etkinlik, Abbasağa Parkı'nda saat 14.00'de forumlarla başladı. Programa Haziran Ayaklanması sırasında şehit düşenlerin aileleri de katıldılar. Aileler, "adaletin sağlanması" vurgusunu yaptılar. Forum, örgütlenme çağrısıyla bitirildi. Forum sonrası tek kişilik tiyatro oyununda Gezi günleri tazelendi. Taksim Dayanışması adına yapılan açıklamada bu yılın konusu olan "Bir aradayız, buradayız" a vurgu yapıldı ve kitle 31 Mayıs'ta Taksim'de yapılacak olan anmaya çağırıldı.

31 Mayıs günü, devletin Mimarlar Odası'na dönük

baskısı ile başladı. **Yıldız Sarayı'nın girişinde bulunan ve devlet tarafından 49 yıllığına Mimarlar Odası'na tahsis edilmiş olan oda, Erdoğan'ın talimatıyla ve polis zoruyla gaspedildi.** Binada bulunan Mimarlar Odası yöneticileri gözaltına alındı. Gözaltına alınanlar, akşam saatlerinde serbest bırakıldı.

31 Mayıs'ta Taksim'de Taksim Dayanışması'nın çağrısıyla bir yürüyüş ve basın açıklaması yapıldı. Devletin Haziran Ayaklanması korkusu ise tazeliğini koruyordu. Bir gece önceden Taksim Gezi Parkı'nı bariyerlerle çevirdiler. Mecidiyeköy, Beşiktaş, Tarla başı'ndan Taksim'e açılan yolları binlerce polis ve tomalar-akreplerle abluka altına almalarına, İstiklal Caddesi'nin her sokağına çevik kuvveti yığmalarına rağmen, Haziran Ayaklanması'nın sahiplenilmesini engelleyemediler.

Saatler öncesinden kitleler İstiklal Caddesi'nde gruplar halinde beklemeye başladı. İstiklal Caddesi'ne çıkan binlerce kişi coşkulu ve öfkeli sloganlarla Haziran Ayaklanması'nı ve şehitlerini selamladılar. **İstiklal**

Caddesi'nde toplanan kitlenin önü polis tarafından birkaç kez kesilmek istenmesine rağmen, kararlılık karşısında barikatlar kaldırılmak zorunda kaldılar. "Bu daha başlangıç mücadeleye devam", "Her yer Taksim her yer direniş", "Faşizme karşı omuz omuza", "Gezi şehitleri ölümsüzdür", "Katil devlet hesap verecek", "Hırsız katil AKP", "Yaşasın halkların kardeşliği" sloganları atıldı, marşlar söylendi.

Fransız Konsolosluğu önüne kadar yürüyen kitlenin önü burada bir kez daha kesildi. Burada Haziran ayaklanmasında şehit düşenler için saygı duruşu yapıldı. Taksim Dayanışması adına yapılan açıklamada, devletin Gezi korkusunun devam ettiğini ve bu korkuyla yaşamaya devam edecekleri söylendi. Er ya da geç yeni Gezi'lerin olacağı vurgulandı ve hırsızların, katillerin saltanatının yıkılacağı vurgulandı. Yürüyüşe, Proleter Devrimci Duruş, ESP, Kaldıraç, SODAP, Mücadele Birliği flamalarla katıldı.

Basın açıklamasının ardından kitle, Tünel'e doğru yürümeye başladı. Polis defalarca kez kitleye "dağılin" anonsu yaptı ve dağıtmaya çalıştıysa da sloganlar susmadı. "Kürdistan faşizme mezar olacak" sloganının atılmasını bahane eden polis, plastik mermilerle saldırdı. Bu saldırıya karşı kitle taşlarla karşılık verdi.

Eylemin bitişinin ardından İstiklal Caddesi'nde gezenler de polisi protesto ettiler ve Haziran günlerine olan özlemlerini gösterdiler.

İkitelli'de Gezi eylemi

İkitelli'de PDD'nin önerisiyle Gezi'nin yıldönümü için eylem yapıldı. 28 Mayıs günü saat 5'te Perşembe Pazarı'nın girişinde toplanan kitle, "Gezi'den Nusaybin'e Direnen Halklar Kazanacak" pankartını açarak yürüyüşe başladı. Yürüyüş, "Her Yer Taksim Her Yer Direniş", "Kurtuluş Yok Tek Başına Ya Hep beraber Ya Hiç Birimiz", "Faşizme Karşı Omuz Omuz" sloganlarıyla devam etti. Yaklaşık 1 kilometre yüründükten sonra, günün anlam ve önemi üzerine açıklama yapıldı. Eyleme PDD, DHF, HDK, DP katıldı.

Abbasağa Parkı'nda etkinlik

Taksim Dayanışması'nın 29 Mayıs'ta Beşiktaş Abbasağa Parkı'nda yaptığı etkinlik, saat 12'de standların açılmasıyla başladı. Biz de PDD olarak stantımızı açtık ve etkinliğe katıldık. İlk önce "Gezi şehitleri Ölümsüzdür, Daha Fazla Haziran" pankartımızı, yanına da Fatih yoldaşın resmini astık. Ve stantımıza kitaplarımızı, dergilerimizi dizdik. İşlerimizi yeni bitirmiştik ki, birinin dikkatlice Fatih yoldaşın pankartına baktığını gördük. "Arkadaşım" dedi. Çok eskiden, grup döneminden tanıdığını söyledi. Biraz sohbet ettikten sonra gitti. Çok geçmeden başkası, Kutup Yıldızı kitabını eline alarak "Türkiye'de gelmiş geçmiş tek komünist" dedi. Bunları duymak bizi bir kez daha gururlandırdı.

Geçen yıla kıyasladığımızda stantlara dönük ilgi daha azdı. Ama bu, sadece stantlara değil, genel olarak etkinliğe dönüktü. Devrimci kurumların dışında, çeşitli atölye çalışması yapan gruplar da stant açtılar.

Etkinlik forumlarla devam etti. Forumlarda en çok alkışı Haziran şehitleri aileleri aldı. "Gezi Şehitleri ölümsüzdür, "Faşizme Karşı Omuz Omuz", "Katil Devlet Hesap Verecek", "Anaların Öfkesi Katilleri Boğacak" sloganları coşkuyla atıldı. Aileler yaptıkları konuşmalar da, mahkeme süreçlerindeki adaletsizlikleri anlattılar. Aradan 3 yıl geçmesine rağmen katillerin ve emir verenlerin cezalandırılmadığından bahsettiler. Ethem'in annesi "Ethem'i kaybettim, ama binlerce Ethem'im oldu" dedi. Ali İsmail'in babasının "bizim bu yaptığımıza kutlama diyorlar. Hayır biz kutlama yapmıyoruz. Biz anma yapıyoruz. Ne zaman çocuklarımızın katilleri cezalandırılırsa o zaman kutlama yaparız" sözleri alkışlara ve sloganlarla karşılandı.

Forumda kişisel olarak da söz alanlar oldu, kurum adına söz alanlar da. Kürt illerinde süren savaş ve ablukaya karşı "bu suça ortak olmayacağız" bildirisine imza atan ve bundan dolayı tutuklanan akademisyenlerden Muzaffer Kaya, kendi süreçlerini Gezi ile ilişkilendirerek "Gezi'nin devamı" olarak tanımladı.

Etkinlik Emeğe Ezgi, Pınar Aydınlar vb müzik grubu ve sanatçıların verdiği konserin ardından sonlandırıldı.

Maden işçilerinden bir ilk ÖLÜMÜNE DİRENİŞ

Bugüne dek pekçok önemli direnişe imza atan Zonguldak maden işçileri, bu kez ölümüne bir direniş sergileyerek Türkiye işçi sınıfı tarihine yeni bir halka eklediler. **Çok ağır koşullarda madenin içinde başlattıkları direnişte, önce açlık grevi yaptılar, ardından kendilerini madene kapattılar ve kendi iradeleri dışında madenden çıkışı tümüyle engellediler.**

Direniş 11. gününde son buldu, fakat bir yeni bir biçim yaratılmıştı artık. Onu hemen Ermenek maden işçileri izledi. Madencilerin ne kadar zor koşullarda çalıştığı, en son Soma katliamında görülmüştü. Buna bir de aylarca ücretlerin ödenmemesi eklenmiş durumda. Zonguldak-Kilimli'de olduğu gibi, Ermenek maden işçileri de 4 aydır ücret alamadıklarını söylediler. **Gerçek anlamda açlığa ve ölüme terkedilen bu işçiler, direnişlerini de ölüm sınırına dayadılar.**

Bu eylemler işçilerin içinde bulunduğu durumun korkunçluğunu ve ne denli çaresiz bırakıldığını gösteriyor. **Sadece patronlarla değil, onların arkasında duran devlet yetkilileri ve işbirlikçi sendikalarla da savaşmak zorundalar. Karşılarındaki bu devasa güçlere karşı, tek silahları kendi canları. Artık canlarını sürüyorlar direnişlerine.** Başka türlü seslerini duyuramıyorlar çünkü.

Bu ölümüne direnişin en önemli talebi, birikmiş ücretlerini alabilmek. Bir de çalışmaya devam etmek. **Bırakalım siyasi bir talebi, ekonomik taleplerden bile söz etmek mümkün değil.** Vahşi kapitalizm döneminde Lyon işçilerinin direnişlerinin sloganı olan, *“ya çalışarak yaşamak, ya da savaşarak ölmek”* bugün Türkiye işçi sınıfının bulunduğu durumu resmediyor.

Zonguldak direnişinin gelişimi

Zonguldak'ta dört aydır ücretlerini alamadıkları için açlık grevine başlayan maden işçilerinin eylemi, 29 Mayıs günü, direnişin 11. gününde sona erdi.

Zonguldak'ın Kilimli ilçesinde bulunan Deka Madencilik AŞ ve bu şirkete ait Balçın Madencilik'te çalışan 120 maden işçisi, Ocak ayından itibaren 4 ay boyunca ücret alamadılar. Bu nedenle 4 Nisan günü iş bırakma eylemi yaptılar. Ancak 13 Nisan'da, yöneticileri cemaatçı olduğu gerekçesiyle madene el kondu ve savcılık tarafından maden şirketine kayyum atandı.

Kayyum tarafından tümüyle safdışı bırakılan ve alacakları ödenmeyen 85 işçi, 18 Mayıs günü ocağa inerek açlık grevine başladı.

Bu herhangi bir direniş değildi: Maden işçileri, yerin altına, “ölümüne” indiklerini söylediler. Her madenci, çalışmak için madene inerken, belki de bir daha çıkamayacağını, orada ölebileceğini düşünür. Güvenlik önlemlerinin son derece göstermelik ve baştan savma olması, ölümüne madencinin “kaderi” haline getirmiştir çünkü. Onlar da bu defa, çalışmak değil kazanmak için ölümün koynuna indiler, ocağın derinliklerine...

Direniş, devletin pervasız tutumuyla karşılandı. Madene atanan kayyum ve Zonguldak Valisi adeta

Bu eylemler işçilerin içinde bulunduğu durumun korkunçluğunu ve ne denli çaresiz bırakıldığını gösteriyor. Sadece patronlarla değil, onların arkasında duran devlet yetkilileri ve işbirlikçi sendikalarla da savaşmak zorundalar. Karşılarındaki bu devasa güçlere karşı, tek silahları kendi canları. Artık canlarını sürüyorlar direnişlerine. Başka türlü seslerini duyuramıyorlar çünkü.

İşçilerle alay eden açıklamalar yaptılar. Birikmiş ücretler yerine “Ramazan yardımı” yapmayı teklif ettiler; alacakların sadece 750 TL'sini ödeyeceklerini söylediler; direnişteki işçilere ödeme yapılmayacağını, sadece direnişte olmayanlara para vereceklerini duyurdular vb. Üstelik, madenin 1 km önüne polis barikatı kuruldu, ailelerin madene yaklaşmasına izin verilmedi; hatta CHP milletvekillerinin madencilere destek verme çabası engellendi. Valilik, işçilere “işgalci” diyerek ve madenin içine şekerli su verilmesini de engelleyerek, saldırıyı bir üst noktaya çıkardı ve direnişi kırmayı hedefledi.

Buna karşın **madenci aileleri direnişçileri hiç yalnız bırakmadı. Aileler ve Kilimli halkı, yürüyüşlerle, protesto eylemleriyle direnişçilerin sesi oldular.** Kararlı bir direnişin desteksiz kalmayacağı bir kez daha görüldü.

Direnişin gösterdiği bir diğer şey ise, sendikaların rezil durumuydu. **GMİS (Genel Maden İş Sendikası) temsilcileri, direnişteki işçilerle doğru düzgün görüşemedi bile.** Göstermelik olarak yaptıkları basın açıklamasında, madencilerin konuşmasını engellemeye çalıştılar, “Emniyet Müdürlüğümüz işçilerle irtibat halinde” diyerek, kendi durdukları yeri de belirlemiş oldular.

Ancak maden direnişi karşısındaki duyarsızlık, sadece Türk-İş ve GMİS ile sınırlı değildi. **DİSK temsilcileri, Zonguldak'a gelmeye bile gerek görmeden, İstanbul'da “destek açıklaması” yaparak, yasak savdıklarını gösterdiler.**

Direnişte yeni bir aşama: Madende işgal

Direnişin kamuoyundaki etkisinin giderek artması üzerine, kayyum heyeti madenin önüne gelerek işçilerle görüşmek istediklerini söyledi. Ancak son derece pervasız bir üslupla konuşarak ve işçilere üstün bakarak *“ayağınıza kadar geldik”* deyince, işçiler *“paranı da al git satılmış köpek”* sözleriyle heyeti kovdu.

Bu koşullarda, **devletin kendilerine saldıracağını anlayan madenciler, direnişin 9. gününde, göçük yaratarak madenin ağzını kapattılar.** Göçüğün arkasında, dışarıyla ilişkinin (bu arada saldırı ihtimalinin de)

ortadan kalktığı koşullarda direnişlerini sürdürmeye başladılar. İşçilerin tek iletişim kanalı, havalandırma deliği haline geldi.

Böyle bir direniş, Türkiye işçi sınıfı tarihinde daha önce yaşanmamıştı. **Kendisini fabrikaya hapseden, kapıları kaynaklayarak işgal eylemi yapan işçiler daha önce de olmuştu. Ancak böylesine ölüm-**

cül riske sahip bir eylem gerçekleşmemişti.

Fabrika işgalleri, eğer kazanım olmazsa, devletin saldırısı ile biter, işçiler polis zoruyla dışarı çıkarılır. Madende yaratılan göçük ise, devletin saldırabileceği tüm koşulları ortadan kaldırmıştı. **İşçiler kendi iradeleriyle kazanarak dışarı çıkmadıkları koşulda, polisin onları zorla çıkarması mümkün değildi. İçeride ya açlıktan, ya da madenlerde son derece yaygın nedenlerle (göçük, grizu birikmesi, havasızlık, tahkimatların bakımının yapılmaması vb) ölebilirlerdi.**

Soğuk, kedi büyüklüğündeki fareler, tuvalet ihtiyacı başta olmak üzere hiçbir olanağın bulunmaması gibi etkenler de, içerideki direnişi, herhangi bir işgalden çok daha zorlu ve yıpratıcı hale getiriyordu.

Üstelik işçilerin kontrollü olarak yarattığı göçük, her geçen saat kontrolden çıkabilir, toprak kayabilir, dışarıda yağın yağmur, işçilerin tamamen madene gömülmesine neden olabilir.

Bu durum, direnişin etkisini bir anda değiştirdi. İşçilerin kararlılığı, devletin geri adım atmasına neden oldu. Valiliğin ve kayyum heyetinin işçilerin karşısına bir kere daha çıkmadığı koşulda, il emniyet müdürü devreye sokuldu. İşçilerin alacaklarının bir kısmının ödenmesi, kalanının ödenme sözü verilmesi üzerine, ocakta bulunan 20 madenci dışarıya çıktı.

Ancak **işçilerin tek talebi 4 aylık ücretlerin ödenmesi değil. Yanısıra tazminatlarını almak ve yeniden işbaşı yapmak istiyorlar.** İşçiler madenin yönetiminin kendilerine devredilmesi koşulunda kömür çıkarmaya devam edeceklerini söylüyor, ya da başka bir yerde işe alınmalarını istiyorlar. Tazminat konusu yasal sürece bırakılırken, yeniden işbaşı yapma konusunda somut bir ilerleme görünmüyor.

Buna rağmen, **işçilerin bu kararlı tutumu, hem devletin taviz vermesine neden oldu, hem de başka bölgelerde ücretlerini alamayan madencilere örnek oluşturdu.** Kilimli'nin arkasından, Ermenek'teki madenciler de ocakta direnişe başladılar.

Kilimli direnişi, maden işçilerinin direnişlerinde, yeni ve çok önemli bir sayfayı açmış oldu. **Ve işçilere, devletin saldırılarının bu kadar boyutlu olduğu günümüzde, ekonomik kazanımlar elde etmek için bile, ölümü göze alan direnişler gerektiğini gösterdi.**

Ocaktan çıktıktan sonra açıklama yapan işçi temsilcisi Serkan Demir “yeraltı bize paylaşımlı, birlikteliği, arkadaşlığı kısacası hayatı öğretti” diyordu. Zindandaki tutsaklar gibi işçiler de onurlu bir yaşam için ölümü göze almak gerektiğini öğreniyor. İşçi sınıfı hareketinde bir eşik daha aşıyor...

Fransa'da grev dalgası

Fransa'da yeni iş yasasına karşı eylemler, Mayıs ayında daha da büyüdü. Özellikle enerji sektörü ve limanların greve daha aktif katılması, yaşamı doğrudan etkileyen bir unsur oldu.

Fransa'da Şubat ayında başlayan eylemler, Nisan ayında üstüste yapılan genel grevler, lise ve üniversite işgalleri ve blokajları, büyük meydanlardaki "gece ayakta" direnişleri ile büyümüşü. Mayıs ayı içinde yapılan genel grev ve eylemler ise, daha yaygın ve daha etkili hale geldi.

Mayıs ayı başında hükümet, kitlesel eylemlerin baskısı nedeniyle yeni iş yasasının bazı bölümlerini değiştirmiş ve Fransız yasalarında varolan özel yetkilere dayanarak, oylama yapılmadan meclisten geçirmişti. Yasa 13-24 Haziran tarihleri arasında senatoda görüşüldükten sonra Temmuz ayı sonunda yürürlüğe girecek.

Yasanın geçmesi üzerine yedi sendika (CGT, FO, FSU, Solidaires, l'Unef, l'UNL, Fidl) 17 ve 19 Mayıs tarihleri için genel grev ve eylem çağrısında bulundu. Bu genel grevler, demiryolları, havayolları ve limanlarda oldukça etkili oldu. Ulaşımın durması, hayatı doğrudan felç etti.

Ancak eylemler, sendikaların çağrısını da aştı; tek günlük eylemler, günlerce süren genel grevlere ve eylemlere dönüştü. Birçok sektörde, 17 Mayıs'tan itibaren, kesintisiz biçimde eyleme devam edildi.

Bunların en önemlisi, nükleer santraller ve petrol rafinerilerinde yaşananlar oldu. Ülkedeki 19 nükleer santralin 16'sında grev etkiliydi. Ülkedeki elektrik üretiminin yüzde 75'ini sağlayan nükleer santrallerin greve katılması, elektrik sıkıntısına başlattı.

Petrol rafinerilerindeki eylemler ise, giderek yaygınlaşıyor. Petrol rafinerileri eylemciler tarafından bloke ediliyor, yol kapatma eylemleri yaygınlaştırılarak bu blokaj güçlendiriliyor. Bunun sonucunda, benzinliklere yakıt transferi engellenmiş oluyor. Bu eylem, Total'in 5 rafinerisi ile birlikte ülke genelinde 8 rafineride ulaşımın tamamen engellenmesini sağlamış durumda. Ulaştırma Bakanlığı, Fransa'daki 12 bin benzinlikten 4 bininde benzin kalmadığını açıkladı. Benzin istasyonlarında uzun kuyruklar oluştu ve hükümet yakıt rezervlerini kullanıma açtığını duyurdu. Hükümet, ülkeye 4 ay yetecek kadar yakıt rezervi olduğunu, grevlerin çok da önemli olmadığını öne sürüyor. Gerçekte ise grevler öylesine yaygın ve etkili bir hale geldi ki, Fransız petrol tekeli Total, "Fransa'daki yatırımlarını gözden geçireceğini" açıkladı.

Eylemler bununla sınırlı değil. Onlarca üniversite, binlerce lise üç aydır sayısız boykot ve blokaj eylemine sahne oldu. Yakıt sıkıntısı havaalanlarında da etkili oldu. Gemiler limanlara yanaşamıyor,

Fransa-İngiltere arasında feribot seferleri aksamalı olarak sürüyor, nakliyat işçileri çalışmadığı için depolar dolup taşıyor, hayatın her alanı bir haftadan fazla süren grev dalgasından etkileniyor. Milyonlarca kişinin bu eylem ve grevlere katıldığı, yapılan anketlerde halkın yüzde 66'sının yeni iş yasasına tepki gösterdiği açıklanıyor.

Devletin buna bulduğu "çözüm" ise, polis saldırılarını artırmak. Son iki hafta içinde gerçekleşen eylemlerde polisin gaz bombalı ve plastik mermili saldırılarında artış gerçekleşti. 1500'den fazla kişi gözaltına alındı. Yüzlerce yaralı var, bunların önemli bir kısmı polis. Yani eylemciler, kendilerine saldıran polis karşısında, kendi savunmalarını yapıyorlar.

Eylül ayından bu güne kadar, grev ve direniş dalgası çok geniş kesimleri içine alarak büyüyor. Haziran ayında eylemlerin çok daha güçlü ve etkili hale geleceği öngörülüyor. 10 Haziran günü başlayacak olan Euro 2016 Avrupa Futbol Şampiyonası, eylemcilere avantaj sağlayan bir durum. Devlet, bu

şampiyonayı genel grevlerin ve eylemlerin gölgesinde düzenlemeyi göze alamayacaktır. Sendikalar da eylem kararlarını alırken bu durumu değerlendiriyorlar. Keza tasarının 13 Haziran'da senatoda görüşülmeye başlayacak olması, Haziran ayının çok sıcak ve çok hızlı geçeceğini gösteriyor.

İlk eylem kararı, toplu taşıma sendikalarından geldi. Aralarında şehir içi ulaşım trenleri ve metroların da bulunduğu toplu taşıma sektörü, 2 Haziran'dan itibaren süresiz genel greve çıkacağını duyurdu. Sivil havacılık sendikaları ise, 3-5 Haziran tarihleri arasında hava kontrolörlerinin grev yapacağını açıkladı. Bütün sendikaların "milli eylem günü" ilan ettiği tarih ise 14 Haziran.

Bu durum, burjuvazinin içinde de çatlaklar oluşturmaya başlamış durumda. Meclisteki iki sağcı parti, meclisi atlayarak yasalaştırılan iş yasasına ilişkin gensoru önergesi verdi. Fransız yasalarında, gensoru önergesi, yasanın iptaline kadar gidecek olan süreci başlatabiliyor.

Burjuvazi, eylemleri durduramamanın sıkıntısını yaşıyor. Ancak bir taraftan da, yeni iş yasası ile sömürüyü daha da yoğunlaştırmak istiyor. Yeni yasa, günlük azami 10 saat olan çalışma süresini 12 saate, haftalık çalışma süresini 46 saate çıkarıyor; fazla mesai ücretleri düşürülüyor; patronlara mesai sürelerini artırma ve ücretleri düşürme hakkı veriyor; işten çıkarma kolaylaşıyor; haftalık 24 saat olan asgari çalışma süresi düşürülüyor; 18 yaşından küçük, çıraklık eğitimi alanların günlük çalışma süresini 10 saate çıkarıyor.

Bütün bu değişiklikler, Fransa'da işçi sınıfının büyük mücadeleler sonucunda kazanılmış haklarına ağır bir darbe anlamı taşıyor. Bu nedenle kitleler, çok büyük bir dirençle, yasanın geri çekilmesi için eylemlerini sürdürüyorlar.

Avcılar Belediye işçileri direnişte

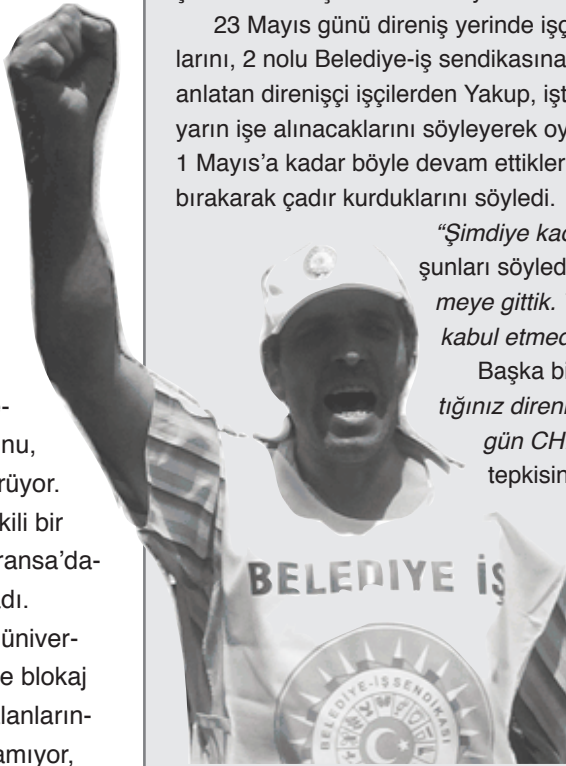
Avcılar Belediyesi'nde sendikalı oldukları için 33 işçi işten atıldı. İşçiler belediye önünde kurdukları çadırda direnişlerini sürdürüyor.

23 Mayıs günü direniş yerinde işçilerle görüştük. İşçiler Tomurcuk İnşaat adlı taşeron şirkete çalıştıklarını, 2 nolu Belediye-iş sendikasına üye oldukları için işten atıldıklarını ifade ettiler. Direniş sürecini bize anlatan direnişçi işçilerden Yakup, işten atıldıkları ilk günlerde belediye tarafından sürekli olarak bugünün işe alınacaklarını söyleyerek oyalandıklarını anlattı. Bu vaatler nedeniyle işçiler çadır kurmamışlar, 1 Mayıs'a kadar böyle devam ettiklerini, 1 Mayıs'tan sonra ise, artık belediyenin boş sözlerini bir kenara bırakarak çadır kurduklarını söyledi.

"Şimdiye kadar hiç görüşme oldu mu" sorumuza aynı işçi, "oldu" dedikten sonra, şunları söyledi: "Bize, 'gelin işe alınacaksınız' dediler. Şirketin şantiyesine görüşmeye gittik. Tek tek içeri alarak sendikadan istifa etmemizi dayattılar. Kimse bunu kabul etmedi."

Başka bir işçi, "geçen gün Belediye Başkanı Handan hanım buraya geldi 'yaptığınız direniş yasadışıdır' dedi. Oysa kendileri yasadışı işler yapıyorlar. Geçen gün CHP gençlik kollarından insanları getirmiş temizlik yaptırmışlar" sözleriyle tepkisini dile getirdi.

İşçiler çalışma koşullarının kötü, ücretlerinin düşük olduğunu, bundan dolayı sendikalaştıklarını, her sabah mesai saatiyle birlikte belediyenin önüne çadırı kurduklarını, hafta sonu da dahil her gün (akşamları hariç) burada olduklarını, zaman zaman basın açıklamaları yürüyüşler yaptıklarını, bunlara devam edeceklerini belirttiler. Sendikalı olarak işe geri dönene kadar direnişlerini sürdürmekte kararlı olduklarını ifade ettiler.

Kutup Yıldızı'mız M. FATİH ÖKTÜLMÜŞ

o yılların öğrenci eylemlerinin hepsinde yer almıştır.

12 Mart döneminden itibaren defalarca işkenceye alınmış, tutsak düşmüş, ama her defasında direnerek faşizmi kendi ininde yenmesini bilmiştir. Birkaç kez firar ederek özgürlüğüne kavuşan M. Fatih, son olarak '81 yılında

yakalanır ve Adana, Ankara, İstanbul işkencehanelerinde adını bile söylemez, ifade vermez. Bu direnişiyle başta yoldaşları olmak üzere tüm devrimcilere örnek olur. İhtilalci komünistlerin direniş çizgisinde onun önderliğinin tartışılmaz bir yeri vardır. Direnen her komüniste işkenceciler "Fatih gibi" diyecektir. Fatih, işkencede direnişin simgesi olur.

O, sadece yoldaşlarının değil, tüm devrimci ve demokratların, onu bir biçimde tanıyan işçi ve emekçilerin, unutmadığı ve unutamayacağı bir isimdir. Çünkü geleceğin toplumundan, sosyalizmden günümüze düşen bir ışık halesi gibidir. Mütevaziliği, fedakarlığı, çalışkanlığı, sözle eyleminin bir olması, kısaca tüm insanal özellikleriyle "yeni

tipte insan"ı kendi şahsında somutlaştırmıştır. Gittiği yerde, saygı ve güven uyandırır. Örgütçü yönleriyle sivrilir. İşçi sınıfının sendikal mücadelesinden, komünist bir örgütü örgütlemeye kadar, her alanda başarılıdır. İşkence ve zindanlarda ise, direnişi örgütleyendir. Düşmanlarına korku salan, dostlarına güç ve moral verendir.

Türkiye devrimci hareketinin yetiştirdiği seçkin önderlerden biridir Mehmet Fatih Öktülmüş. Daha yaşarken tüm devrimcilerin saygısını ve güvenini kazanmış ender bir insandır.

Son eylemi olan ölüm orucunda da önder rolünü oynar. Onun varlığı, eylemin başarısının garantisi gibidir. Öylesine büyük bir güven verir. Zafarin ölümle geleceğini anladığından "ipi ilk kim göğüsleyecek" yarışını başlatır. Ve son sözleri, **"ölebiliriz ama BİZ KAZANACAĞIZ"**dır. Bu sözler slogan olur yoldaşlarının dilinde, pankart olur asılır, marş olur, şiir olur... Ve işçi direnişlerinde sınıfın zafer azmini dile getiren and olur...

Fatih ve yarattığı mirası yaşıyor, yaşayacak...

"Fatih'i anlatmak pek çok açıdan önemliydi. Birincisi işçi sınıfı içinde çalışmayı -devrimcilerin dilinde olan ama pratikte çok da yapılamayanı- başarmış, Fatih yaşamı boyunca buna özel önem vermiş, ısrarla çalışmış. Adana'da, İstanbul'da... Sadece sözde kalmamış, sendikalar kurmuş, grevler örgütlemiş ve bunu sürekli ve devamlı yapmış. Fatih'in başka ve en bilinen özelliği işkencede direnişi, hiçbir şekilde çözülmemesi, sahte kimlikte direnmesi, imza vermekten imtina etmesi ve direnme geleneğine yaptığı katkı. Bir diğer ve önemli özelliği de önder olduğu halde 1984 yılında yaşanan ölüm orucuna gönüllü olması ve bunu ölümüyle taçlandırması, ölümsüzleşmesi... Hep egemenler der ki "önderler gençleri ölüme iter kendileri sefa sürer"... Fatih bunun yalan olduğunu, örgütün kurucusu ve önderi olduğu halde, ölümüyle de kanıtlayan biri... Ölüm orucu üzerine de tartışmalar oldu, belgeselde de vermeye çalıştık, zalim iktidarlar karşısında onlarla savaşabilmek için ellerinde hiçbir çare kalmadığı zaman insanların geriye sadece bedenleri kalıyor, onu ortaya koymaya çalışıyorlar. Fatih de bunu büyük gönüllülikle yapıyor..."

Belgeselin yönetmeni Şaban Karabeli, "Fatih ile bu vesileyle tanıştım" dedi ve konuşmasını şu şekilde bitirdi:

"Şimdiki nesile Fatih'in aktarılmasında umarım bu çalışma dikkat sağlar. Ben Fatih'i tanımdan çok memnun kaldım ve bu belgesel hayatımda zevkle yaptığım en iyi şey oldu."

Mehmet Fatih Öktülmüş, 1984 yılında İstanbul cezaevlerinde gerçekleşen Ölüm Orucu eyleminde şehit düştü. **DS savaşıları Abdullah Meral, Haydar Başbağ, Hasan Tel** ile birlikte sonsuzluğa uğurlandı.

Onlar, 12 Eylül cuntasının devrimci tutsaklar üzerinde uygulamaya kalktığı "tek tip elbise" başta olmak üzere, faşist yaptırımlara bedenleriyle barikat oldular. Hem içeride, hem dışarıda 12 Eylül faşizminin karanlığını yaran gün ışıklarıydılar. Faşizme ve teslimiyete karşı direndiler, buzkıran oldular...

Mehmet Fatih Öktülmüş, ihtilalci komünist hareketin kurucularındandır. ODTÜ'de okuduğu yıllarda devrimci mücadeleye atılmış, ABD Büyükelçisi Commer'in arabasının yakılması dahil

Her özlemi yağmurla başlatan bu yerde
Bir kartal havalanır gökyüzüne
Adını yıldızların en görkemlisine yazar
Bütün yanlıslara göz ucuyla bakar...
Aşar dağları, denizleri ve kentleri
Bağcılar'da bahçeleri taşır güneşe
Metris'te ölümü gül diye yakasına takar
...
Her özlemi yağmurla başlatan bu yerde
O kartal ki

Adı hem yürekte sızı
Hem gökyüzünde Kutup Yıldızı!
Bakar bulutların üstünden
yerin ta derinliklerine
Sorar en kuytadaki çaresiz yalnızı...

Pamuk tarlalarında yangın yüzü ırgatlar
Açlık denizlerinden ağlara çekilmiş nasırlar
Ve ilk komünden beri geçen yüzyıllar
Bırak ki bakışlarında
O kartalın uçuşuna vurulsunlar
Ve sorsunlar

Anlamı nedir diye yaşamanın
Her yerde tükendiği bir anda umudun
Umudu çelik çelik donanmanın
Mutlaka bir anlamı vardır böyle yaşamanın
Adnan Yücel

Fatih'in belgeseli çekildi

Mehmet Fatih Öktülmüş belgeseli, "Kutup Yıldızı-Ağacın Köklerinden Biri" adıyla ilk gösterim olarak Adana'da izleyicilerle buluştu.

Yönetmenliğini Şaban Karabeli'nin, senaristliği ve editörlüğünü Özgür Akbaba'nın yaptığı belgesel, Fatih Öktülmüş Kültür Evi yapımçılığında çekildi. Tam da Fatih'e yakışır bir şekilde kolektif bir emeğin ürünü olarak ortaya çıkan eser, aynı zamanda büyük zorluklar ve yokluklar içinde gösterime hazır hale geldi.

Belgeselle, Fatih'in çok fazla emeğinin geçtiği Çukurova topraklarının buluşmasının özel anlamı, belgeselin koordinatörlerinden biri olan Nevin Berktaş tarafından şöyle dile getirildi:

"Fatih, bu topraklara hayat verenlerdendi. Biz bu tür belgeselleri yaparak bu topraklara hayat verenleri tanımak ve tanıtmakla, onları hem iyi tanıyarak hem de onları yeniden yaşatarak tarihimizden öğrenmeyi sağlamış oluyoruz... Bir belgeseli ortaya koymanın büyük zorlukları var. Belgelere ve onları tanıyan insanlara ulaşmak giderek zorlaşıyor da. Belgesellerle bu topraklara hayat verenleri sahnelemek çok önemli..."

Fatih'in belgeselini çekmenin neden önemli olduğu ve çekerken neler yaşadıklarını, belgeselin senaryosunu yazıp editörlüğünü yapan Özgür Akbaba, "En büyük emek bu tarihi yaratanlardır. Biz sadece onları hatırlatan durumdayız" dedikten sonra, şöyle izah etti:

Kadına yönelik yeni saldırı: “Boşanma komisyonu”

Mecliste kurulan “boşanma komisyonu”nun hazırladığı rapor, AKP hükümetinin kadına bakışını bir kez daha resmetti.

Mayıs ayında kamuoyuna açıklanan raporda, tecavüze uğrayan kadınları tecavüzcüsüyle evlendirme dahil, pek çok çağdışı uygulama bulunuyor. Tecavüz ettiği kişiyle evlenen tecavüzcü “5 yıllık evlilikte sorun çıkmaz ise denetimli serbest bırakılacak.” Dahası, “mağdur ve suçlu 15 yaşından küçük ise suç ortadan kalkacak.” Böylece tecavüzcü aklanacak, hatta suçu görmezden gelinecek.

Raporda yer alan bir başka öneri ise, “aile mahremiyeti” adı altında, açılan davaların gizli yürütülmesidir. AKP’nin kamuoyundan saklamak istediği tüm dosyalara “gizlilik kararı” aldığını biliyoruz. Şimdi buna, kadınlara yönelik şiddet davalarını da eklemek istiyorlar. Böylece kadınları yalnızlaştırmayı ve sindirmeyi amaçlıyorlar.

Ayrıca “aile danışmanlığı” ve “boşanma süreci danışmanlığı” adı altında, boşanmaları engelleme çabaları var. Bu danışmanlığa hizmet verecek uzmanların da “milli kültüre duyarlı” bir şekilde yetiştirilmesi söyleniyor. Kadın şiddet de görse aileyi korumak adına “milli-dini” her tür çağdışı argümanı kullanıyorlar.

Daha önce “üç çocuk” şartı koyan Erdoğan, “Müslüman aile nüfus kontrolü yapmaz” diyerek fetvasını verdi. Kadını sadece anne olarak gören ve kapatan faşist zihniyet, her yanından dökülüyor.

Kadının içinde bulunduğu durum, toplumun düzeyini belirler. Gericici-faşist iktidarların toplumu daha geriye çekmede, ilk başta kadını hedefe çakmaları bundandır.

Ancak kadınlar boyuneğmiyor. Diğer saldırılara karşı olduğu gibi “boşanma raporu”na karşı da tepkilerini ortaya koydular. Dinci gericiliğe ve faşizme karşı mücadelede, dün olduğu gibi bugün de kadınlar en önde yerini alacaktır.

Ortak hazinemizi yaratanlara BİN SELAM OLSUN!

“Yangın yüzlü ırgatlar, nasırlı eller, fabrikaların da dökülen alınteriler ve ilk komünden beri geçen yüzyıllar... En güzel değerlerini birleştirdiler, oğullar ve kızlar doğurdular. Adları Mehmet Fatih Öktülmüşler, Soner İlhanlar, Remzi Basalaklar, Mustafa Özençler, Metin Aydınlar. Behçet Dinlerler oldu...”

Esma Polatlar, Aysun Bozdoğanlar, Selma Ayballar, Saynur Evrenler oldu... Ramazan Cevizler, Serdar Soyerginler, Recep Gürengenler, Ümit Günerler, Bülent Diller, Ali Ayataklar oldu... Alaaddin Karadağlar, Kadri Bağdular, İbrahim Araslar, Emre Aslanlar oldu... Ahmetler, Ali İsmailler, Abdullahlar oldu... CebraİL Günebakanlar, Yunus Emre Şenler, Gülhan-Yılmaz Elmascanlar, Şebnem Yurtmanlar, Dilan Sarıkayalar oldu...

Karacaoğlanlar yetiştiren bu topraklarda sanatını halka gerçekleri anlatmak için kullanan şairlerimiz, yazarlarımız sanatçılarımız da doğdu. Ve adları Yaşar Kemaller, Orhan Kemaller, Yılmaz Güneyler, Adnan Yücceller oldu...

İşte Çukurova’nın mayası...”

Adana’da “Bu Topraklara Hayat Verenler” etkinliğinin ikincisi yapıldı. Geçen yıl yapılan etkinlikte “Bu Topraklara Hayat Verenler etkinliğini bundan böyle her yıl yapmaya çalışacağız” demiştik. Çukurova’da yitirdiğimiz tüm devrimci, ilerici kişileri anmak, aynı zamanda ortak hareket edilebilirse taçlanabilirdi. Ayışığı Sanat Merkezi, Devrimci Hareket, Devrimci parti, Demokratik Haklar Platformu, Fatih Öktülmüş Kültür ve Sanat Evi, Kaldıraç,

Toplumsal Özgürlük Parti Girişimi, Partizan olarak güçlerimizi birleştirdik ve ortak anma programı oluşturduk.

İlk program, Çukurova’da ölen arkadaşlarımızın fotoğraflarının sergilenmesiyle başladı. Altında haklarında kısa bilgiler olan fotoğraflar adeta konuşuyorlardı ve doğal olarak en fazla ilgiyi de programın bu bölümü çekiyordu. Çok sayıda insan ziyaret etti onları. En çok da aileleri ve yoldaşları bekledi başlarında. Ortak hazinemizi yaratanlara bin selam gönderildi.

Fatih Öktülmüş Kültür ve Sanat Evi’nin yapımcılığını üstlendiği Fatih Öktülmüş belgeseli başladı sonra. Belgeselin koordinatörlerinden olan Nevin Berktaş, “bu topraklara hayat verenlerden biri olan Fatih’in belgeselinin ilk Adana’da gösterilmesinin anlamlı olacağını düşündük” diyerek başladı konuşmasına. Yaklaşık bir saat süren belgesel izleyicilere duygulu anlar yaşattı. Bitiminde Nevin Berktaş’ın yanısıra belgeselin yönetmeni Şaban Karabeli ile senaristi ve editörü Özgür Akbaba birer konuşma yaptılar.

Özgür Akbaba, “en büyük emek bu tarihi yaratanlardır elbette” dedikten sonra bu belgeseli neden çektiğini Fatih’in özellikleriyle anlattı. Yönetmen Şaban Karabeli de, Fatih’in belgeselini zevkle yaptığı yeni kuşaklara aktarmak istediklerini belirtti.

Ve sorular-yanıtlar şeklinde karşılıklı sohbetle belgeselin ilk gösterimini sonlandırmış oldular.

Kısa bir ara sonrasında etkinlik saygı duruşu ile başladı. 10 Ekim günü An-kara patlamasında kaybettiğimiz Dilan Sarıkaya’nın babası, devrimcilerin birlikte anma yapmasının çok güzel olduğunun bir kez daha görülmesinden duyduğu memnuniyeti belirtti.

Etkinlik, Ufuk Çoban, Börklüce Şiir Grubu ve Mukavemet Müzik Grubu’nun marşları, türküleri ve şiirleriyle coşkulu bir şekilde sürdü, halaylarla bitti...

Kaypakkaya ve Dörtler anıldı

İşkencede katledilen İbrahim KAYPAKKAYA ve Diyarbakır zindanında 12 Eylül’ün işkence ve zulüm politikalarını protesto etmek kendini yakan Dörtler (Ferhat Kurtay, Mahmut Zengin, Necmi Öner Eşref Anyık) ile Haki Karer, ölümlerinin yıldönümlerinde Adana’da anıldı.

18 Mayıs’ta gerçekleştirilen anma, Şakirpaşa mahallesi HDP Temsilciliği önünde başladı, oturma eylemiyle devam etti.

Devrimci Parti, HDK, DHF, Kaldıraç, Partizan, Proleter Devrimci Duruş’un katılımcı olduğu eylem, çok yoğun bir polis ablukası altında gerçekleşti.

Anma sonrasında korsan gösteri yapıldı.

Geride bıraktığımız Mayıs ayında, hem Irak'ta hem de Suriye'de IŞİD'e karşı savaş hız kazandı. Rusya destekli Suriye Ordusu'nun Palmira'yı IŞİD'den temizlemesinin ve Halep'in çevresini kuşatmasının ardından, Rakka, Felluce ve Musul'da da IŞİD'e karşı operasyonlar hızlandı.

ABD Rakka'da IŞİD'le savaşıyor mu?

Bu askeri operasyonların en çarpıcısı ve tartışmalı olanı Rakka'da yaşanıyor. IŞİD'i besleyip büyüten ABD'nin, IŞİD'in başkentine doğrudan bir saldırı başlatması, oldukça kafa karıştırıcı bir unsur. Oysa, ABD açısından bu saldırı, bir tercih değil, zorunluluk. **Suriye ve Irak'ta Rusya'nın savaşa dahil olmasının ardından, ABD bu savaşa mecbur kalmış durumda.** Tabloya kısaca bir bakalım.

Mayıs 2015'te ABD destekli PYD güçlerinin Tel Abyad'ı ele geçirerek Rojava'nın iki kantonunun birleştirilmesi, yeni bir dönemi başlatmıştı. Bu savaşta **PYD'nin yanına ÖSO'dan birkaç küçük grup eklenerek SGD (Suriye Demokratik Güçleri) adında bir örgüt kurulmuş;** böylece Tel Abyad zaferinin sadece Kürt örgütlere malolması engellenmişti.

Tel Abyad'ın temizlenmesinin ardından, Kürt güçleri için tek hedef Afrin kantonunun da Rojava'ya katılması oldu. Bunun için Fırat'ın batısına geçmesi, Cerablus-Mare hattını IŞİD'den temizlemesi gerekiyordu.

Bu hat, IŞİD'in en önemli lojistik güzergahını oluşturuyor. **Bu hat kapandığında, Türkiye'den doğrudan aldığı askeri ve lojistik yardım kesilmekle kalmayacak, IŞİD'in Türkiye'ye petrol sevkiyatı da duracak.** Ve bu, IŞİD'e mali ve askeri olarak ciddi bir darbe anlamına geliyor. Bu hat kapandığında, Suriye ve Irak'ta IŞİD'i temizlemek çok daha kolay olacak.

Ancak ABD'nin IŞİD'e yüklediği görev henüz tamamlanmış değil. Tersine, Rusya'nın desteğiyle güç kazanan Suriye Ordusu, her geçen gün yeni mevziler elde ediyor. Artık Esad'sız bir çözüm tartışılmıyor bile. Bu nedenle **ABD'nin IŞİD'e olan ihtiyacı devam ediyor. Bu koşullarda ABD, Cerablus-Mare hattının kapanmasını istemiyor; AKP hükümeti üzerinden, Cerablus-Mare savaşını sürekli geciktiriyor.**

Diğer taraftan, Kürt güçlerini Rakka'ya sürmek, son bir yıldır gündemde. **PYD ise Rakka savaşında çok istekli değil, çünkü Kürt bölgesinden uzaklaştıkça savaş gücü de, bölge halkının desteği de azalıyor.**

Dengeler böyle kurulduğunda Rakka savaşı da, Cerablus-Mare savaşı da, hep gündemde olan, ancak bir türlü başlamayan bir proje olmanın ötesine geçemedi bugüne kadar.

IŞİD'e karşı savaş hız kazandı

Bombardıman altındaki Halep

Rusya IŞİD'i yeniyor, ABD seyrediyor

Bugün ise değişen unsur, Rusya destekli Suriye Ordusu'nun Palmira gibi son derece önemli bir kenti IŞİD'den temizlemiş olmasıdır. Palmira, antik bir kent olması nedeniyle manevi öneminin yanı sıra, Rakka'ya giden yolda stratejik öneme sahip bir kenttir. Ve **Palmira'nın alınması, Suriye Ordusu'na Rakka yolunu açmış durumdadır.** Zaten Suriye Ordusu, Mart ayında Palmira'nın kurtarılmasının ardından, Rakka operasyonunun hazırlıklarına başladığını da duyurmuştu.

Ayrıca Rusya'nın IŞİD'e karşı kazandığı başka zaferler de vardı. Ve işgal altındaki başka bölgeleri temizlemek için operasyon hazırlıklarını da sürdürüyordu. Mesela Halep'in büyük bölümünü geri almayı başarmıştı; Halep merkezini ele geçirmek için kuşatmayı daraltıyordu.

IŞİD, en etkin olduğu dönemde, Irak topraklarının yüzde 40'ını ele geçirmişti. Irak Ordusu'nun Şii milislerle birlikte yürüttüğü savaşlar sonucunda, bunların yarısından fazlası geri alındı. IŞİD'in Irak topraklarındaki varlığı, yüzde 14'e düştü. Bağdat'ın güneyinden Anbar eyaletine kadar çok geniş bir alan, İranlı askerlerin ve Şii milislerin yardımıyla kurtarıldı.

Mayıs ayı ortasında, Hizbullah ve İran askerleri tarafından desteklenen Suriye Ordusu, Şam yakınındaki Doğu Guta'nın güneyini İslamcı çetelerden temizlemeyi başarmıştı.

Rakka'dan birkaç gün önce başlayan Felluce savaşında da, İran askeri uzmanları ve Şii milisler Irak Ordusu'na destek veriyorlar. ABD'nin hava desteği vererek bir biçimde dahil olmaya çalıştığı bu savaşta, asıl gücün Rusya ve Çin (İran'ın arkasında Çin doğrudan yer alıyor) olduğu biliniyor.

Bugüne kadar IŞİD'e karşı nerede bir savaş verildi ve başarı elde edildiyse, arkasında Rusya'nın ve Çin'in desteği vardır. ABD'nin gerçekten IŞİD'e karşı destek verdiği tek savaş, Kobane savaşıdır. **ABD, dönemin koşulları içinde Kobane'ye**

destek vermek zorunda kalmış, ancak aynı zamanda IŞİD'i de desteklemeye devam etmiştir.

Sonuçta, **ABD'nin IŞİD'le olan savaş göstermelidir, etkisizdir. IŞİD, ABD'nin Ortadoğu**

coğrafyasında kalmayı sürdürmek için kullandığı bir bahaneden başka bir şey değildir.

Rusya ise, Suriye'de açıktan, Irak'ta ise dolaylı olarak, IŞİD'e karşı gerçekten savaşmaktadır.

Rus askeri yetkililerin yaptığı açıklamaya göre, Rusya Eylül ayından bu yana, Suriye Ordusu ile birlikte 28 bin IŞİD ve El Nusra savaşçısını öldürdü. Rus yetkili, ABD'nin ise son iki yılda yaptığı tüm operasyonlarda sadece 5 bin İslamcı savaşçıyı öldürdüğünü söyledi.

Rakka savaşı ABD'nin zorunluluğu

Rakka savaşı bu koşullarda, ABD için kaçınılmaz noktada gündeme geldi. Ve ABD, bir saldırı ile birden fazla hedefi gerçekleştirmeyi planladı.

En başta Rusya'nın IŞİD karşısında kazandığı bütün zaferlere karşılık, ABD'nin de bir zafer ihtiyacı vardı. Üstelik bunun gerçek bir zafer olması da gerekmiyor. Rakka savaşında öne sürülen PYD de, ABD de, sıkça "Rakka'nın tamamını değil, sadece kuzeyini" hedeflediklerini açıkça söylüyorlar. Yani zaten Rakka merkezine girmeyecek, oradaki IŞİD varlığını yok etmeyecekler. Sadece "Rakka zaferi"ni kendi hanelerine yazmış olacaklar.

İkincisi, Suriye Ordusu'nun hazırlıklarının sürdüğü bir zamanda saldırıyı başlatarak, Rusya'nın önüne geçmiş oluyor ABD. Böylece "Rusya IŞİD'le savaşıyor, ABD ise IŞİD'i destekliyor" argümanlarını çürütmeyi hedefliyor. İlk defa IŞİD'e doğrudan saldırarak, dünya kamuoyu nezdinde "IŞİD destekçisi" kimliğinden kurtulmaya çalışıyor.

Üçüncüsü, Rojava'dan Rakka'ya kadar uzanan geniş bir alanı kontrol altına almayı planlıyor. IŞİD gibi dünyanın lanetlediği bir güce yaslanarak Suriye ve Irak'ı ele geçirmeyi başaramadı. Bugün PYD gibi, IŞİD'e karşı savaşmış ve dünya halklarının desteğini arkasına almış bir güce yaslanarak; Suriye içinde, kendi kontrolü altında bir alan oluşturmaya girişiyor. Böylece Suriye'de IŞİD temizlendikçe eski sınırların ve eski statünün yeniden kurulmasının önüne de geçmiş oluyor. Ortadoğu'da savaşın bitmesinin önündeki en büyük engel, Suriye topraklarının bir bölümünün IŞİD işgali altında olması değil, ABD işgali altında olmasıdır.

ABD, Suriye'de savaşı bitiren değil, derinleştiren; Ortadoğu'yu bitmek tükenmek bilmez çarpışmaların girdabında boğulmaya mahkum eden bir politika izlemektedir. Ve bu nedenle,

Rusya'nın yaptığı, IŞİD ve diğer radikal İslamcı çetelere karşı "koordineli çalışma" önerisini reddetmiştir. **Rakka saldırısının başladığı gün, Lazkiye ve Tartus'ta IŞİD tarafından bombalı saldırı düzenlenmesi, çevredeki Alevi köylerde katliamlar gerçekleştirilmesi, yine ABD planıdır.** Kendisi Rakka saldırısına başlamışken, Suriye Ordusu'nu ve Rusya'yı Lazkiye'de oyalamak, onların Rakka saldırısına katılmalarını engellemek amacını taşımaktadır ABD; ve bunun için yine IŞİD'i kullanmıştır.

ABD'nin Rakka'ya girmeye ve IŞİD'i yoketmeye elbette niyeti yoktur; ancak Rusya Rakka savaşına başladığında bu dengeler değişir. Biz, tıpkı II. Emperyalist Paylaşım Savaşı sırasında Berlin'in fethi için yapılan yarışa benzer bir duruma tanıklık edebiliriz. O dönemde, sosyalist Sovyetler Birliği ile ABD arasında, "önce kim Berlin'e girecek" yarışı başlamış; SB, her bir karış toprak için Nazilerle savaşa savaşa ilerlemiş, ABD ise doludizgin ve engelsizce koşmuş, Nazi komutanlar ABD Ordusu'na teslim olarak yolları açmıştı. Şimdi **Rusya da Rakka saldırısına başlarsa, ABD, Rusya'dan önce Rakka'yı ele geçirmek isteyecektir. O zaman IŞİD'çilerin savaşmadan direnmeden kaçtığını ve ABD'ye yol açtığını görebiliriz.**

AKP savaşa giremiyor

Bugüne kadar Suriye'ye girmek için sayısız manevra ve hamle gerçekleştiren AKP hükümetinin son dönemde yaptığı hamleler yine boşa düştü; Suriye'ye girmesi bir kere daha engellendi.

Kilis'e atılan IŞİD bombaları, AKP'nin savaş politikalarının bir ürünüydü. Amaç, Kilis halkının yaşadığı ölüm, yıkım ve acılar üzerinden savaş çıkırtkanlığını yükseltmekti. **IŞİD, tam da AKP'nin istediği biçimde bombaları fırlatıyor, insanlar ölüyor; AKP de "IŞİD'le mücadele etmek" bahanesiyle Suriye'ye girmeye çalışıyordu.** Ancak kitlelerin tepkisi AKP'ye yönelince hesaplar bozuldu. AKP'nin IŞİD'e verdiği destek, kitlelerin gözünde öylesine teşhir olmuştu ki, patlayan bombaların sorumluluğu AKP hükümetine yüklendi; kitlelerin AKP'ye öfkesi arttı. Bu koşullarda Kilis bombalarını bahane ederek Suriye'ye giremeyeceğini anlayan AKP, bu politikayı durdurmak zorunda kaldı. **Mayıs ayının ilk günlerinde üstüste yağın bombalar, AKP'nin politika değiştirmesi üzerine, bir anda bıçak gibi kesildi;** IŞİD bir daha Kilis'e bomba atma gereği duymadı.

AKP'nin bir diğer hamlesi, ABD'yi ikna ederek Mare-Cerablus hattına asker sokmaktır. Erdoğan, gerek ABD'de binbir zorluk sonucunda Obama'dan kopardığı görüşme sırasında, gerekse sonrasında 70 dakikalık telefon görüşmesi boyunca, ABD'ye, "PYD'yi bırakın, Suriye savaşında bizi kullanın" dedi.

Erdoğan, Obama'ya sunduğu planda, kendisine bağlı olarak oluşturduğu İslamcı çetelerle, Azez etrafındaki IŞİD mevzilerini yerle bir ederek kontrol

Bu savaş, Kürt hareketi açısından bir dönüm noktasıdır. İlk defa, kaderlerini ABD'ye daha fazla bağlayacak biçimde konumlanmış, Suriye toprakları içinde kendi alanlarını da genişletmek için harekete geçmiş oldular.

altına alabileceğini ileri sürmüştü. Bunda başarılı olduğu koşulda, Cerablus-Mare hattının tümünün kontrolünü ele geçirmek için savaşa girme izni istiyordu. Ancak bu plan, fiyaskoyla sonuçlandı.

Erdoğan'ın hazırladığı çeteler, 7 Nisan günü Azez'in doğusundaki El Rai'yi "IŞİD'den kurtarma harekati" başlattı. "Sultan Murat", "Sultan Selim" vb isimler verilen radikal İslamcı çeteler, El Rai'yi sadece 4 gün ellerinde tutabildiler. Sonrasında IŞİD saldırısı başlayınca, tam bir bozgunla ve ellerindeki silahları da bırakarak IŞİD'in önünden kaçtılar. **Bu bozgun, ABD'ye dayatılan "Kürtleri bırakın, biz kara savaşını yürütürüz" sözlerinin boş ve anlamsız olduğunu göstermiş oldu.**

Bunun arkasından ABD, Rakka operasyonu için PYD ile birlikte harekete geçti. ABD CENTCOM komutanı Votel, 21 Mayıs günü Kobane'de yaptığı görüşmelerin ardından Türkiye'ye geldi. 24 Mayıs günü ise, PYD'nin de içinde olduğu SDG, ABD uçaklarının hava desteği ile Rakka çevresindeki köylere saldırı başlattı. El Rai'de süngüsü düşen AKP hükümeti ise, PYD'nin ABD ile bu savaşına sessiz kalmak zorunda kaldı. YPG armalı ABD askerlerinin görüntüsü de olmasa, Türkiye'nin itiraz edeceği hiçbir şey olmayacaktı.

Kürtlerin yeni savaşı

Kürt hareketi açısından Rakka savaşının önündeki engellerden biri de, Türkiye'de Kürt kentlerine yönelik imha saldırısı yürütülmesiydi.

Kürt hareketi, saldırı altındaki kentlerde direnişi belli bir düzeyde tutuyor; direnişi çok daha etkili bir düzeye yükseltmiyordu. Direniş, her kentin kendi içine sıkışmış, diğer bölgelerden destek eylemleri bile gelmiyordu. **Kürt hareketinin beklentisi, ABD'nin Türkiye'ye müdahale ederek saldırıları durdurmasıydı.**

Rakka operasyonu kesinleştğinde, "Türkiye'de saldırılar devam ettiği sürece, Rakka'ya yeterince güç ayıramayız" koşulunu öne sürerek, ABD'nin Türkiye üzerinde daha etkin bir rol oynamasını istediler. Henüz bu konuda somut bir adım atılmadığı, AKP'nin Kürt kentlerindeki saldırılarının hız

kesmediği görünüyor. Ancak, şartları yerine getirilmese de, daha uzun vadeli planlar gereği, PYD Rakka savaşında öne geçmiş oldu.

Bu savaş, Kürt hareketi açısından bir dönüm noktasıdır. Bugüne kadar, kendi alanlarını korumanın ötesine geçmemiş, doğrudan ABD'nin si-lahlı gücü olarak hareket etmemişti. İlk defa, kaderlerini ABD'ye daha fazla bağlayacak biçimde konumlanmış, Suriye toprakları içinde kendi alanlarını da genişletmek için harekete geçmiş oldular.

Roja toprakları üzerinde kurulan iki ABD askeri üssü, bu ilişkinin giderek güçlendiğinin bir başka kanıtıdır. Suriye Kürtleri, bu üsler, arkasından bu saldırı ile, ABD'ye daha fazla bağımlı hale gelmeyi kabullendiklerini gösterdiler.

Ancak bunu yaparken, Rusya ile de ilişkilerini tümenden koparmıyorlar. Mesela Afrin'de doğrudan Rusya'nın askeri desteğinin olduğu biliniyor. Rusya, Halep harekati düzenlerken, Afrin'in de Azez'e doğru ilerlemesinin önünü açıyor.

Üstelik, **birçok konuda Rusya, PYD'nin taleplerini karşılama konusunda ABD'den daha açık bir tutum izliyor.** Mesela Mare-Cerablus hattının kapanması konusunda ABD hep AKP'yi bahane ederek engeller çıkartırken; Rusya bu bölgenin Kürtlere verilmesine, kantonların birleştirilmesine bir itirazının olmadığını birçok defa ifade etti. İkincisi, Rusya Kürtlerin Cenevre görüşmelerine katılması konusunda çok ısrarcı olurken; ABD, yine AKP'yi bahane ederek Kürtlerin masaya oturması konusunda hayırhah bir tutum izliyor. Üçüncüsü, PYD Rusya'da ve birçok Avrupa ülkesinde temsilcilik açabilirken, ABD'de temsilcilik açmasına halen izin verilmiyor. Tüm bu koşullar, Kürt hareketinin içinde bulunduğu çelişkili durumu ortaya seriyor.

Rakka operasyonunun başlaması, ABD'nin IŞİD'e karşı savaştığını göstermiyor. ABD, bir taraftan dünya kamuoyu nezdindeki "IŞİD destekçisi" konumunu gizlemek, diğer taraftan, Suriye içinde kendi kontrolünde alanlar yaratmak için saldırıya geçmiş durumda. Benzer biçimde Musul ve Fel-luce'deki operasyonlara katılma nedeni de, kendi hegemonya alanlarını yaratmak.

Rusya ise, onun bu manevralarına karşılık, Ortadoğu'daki kendi hegemonyasını korumak için, Irak ve Suriye'nin IŞİD'den temizlenmesi gerektiğini biliyor ve gerçekten IŞİD'e karşı bir savaş yürütüyor. Türkiye'nin bu savaşa katılma ve Suriye'yi işgal etme çabaları ise, IŞİD destekçisi olduğu gerçeğinin sürekli yüzüne çarpılması ile durduruluyor.

Bizim açımızdan en büyük tehlike, Suriye ve Irak'ta güç kaybetmekte olan IŞİD'in, Türkiye içinde eylem ve etkinliğini artırması. Sadece Suriye'den kaçan IŞİD'liler değil, Türkiye'nin içinde örgütlenmekte olan uzantıları da, giderek daha büyük bir güç ve etkinliğe ulaşıyor. Önümüzdeki dönemde, radikal İslamcı çetelere karşı mücadele, en önemli sorunumuz olacak gibi görünüyor.

Bundan üç yıl önce Gezi Parkı'nın yerine AVM yapılması için ağaçların kesilmesiyle başlayan direniş, polisın vahşi saldırısı ile büyük bir öfke patlamasına, ardından tüm ülkeyi saran bir halk ayaklanmasına dönüşmüştü. Esasında AKP hükümetinin dayatmalarına, artan polis terörüne, vahşi kapitalizmin yarattığı sonuçlara karşı biriken tepkinin patlamasıydı bu. Ve yaklaşık 20 gün boyunca, polisın azgınca saldırılarına büyük bir cüretle meydan okunmuş, korku duvarları yıkılmıştı. Ölümün gözlerde küçüldüğü, acının mizahla hafifletildiği, unutulan değerlerin, paylaşım ve fedakarlığın her ana sindiği günler yaşandı.

Sadece ülkemizde değil, dünyadaki direnişlere de esin kaynağı oldu Haziran ayaklanması. Türkiyeli işçi ve emekçiler, Ortadoğu halklarının direnişinden, Amerika'dan Avrupa'ya yayılan eylemlerden etkilendiği gibi, onları da etkileyen bir direniş sergiledi. Başta Brezilya olmak üzere Latin halkları, Avrupa'daki işçi ve emekçiler, direnişlerinde Haziran ayaklanmasını selamladılar, ona göndermelerde bulundular ve ondan aldıkları moral gücünü direnişlerine taşıdılar. Aradan üç koca yıl geçti. Fakat direnişin yankıları halen sürüyor. Direniş sırasında ve sonrasında onlarca kişi şehit düştü, binlercesi yaralandı ve bir o kadar gözaltı-tutuklama yaşandı. Bütün bunlara rağmen, direnişin moral üstünlüğü kırılmadı. Başta Erdoğan olmak üzere egemenlerin “Gezi korkusu” bitmedi. Haziran direnişi onların kabusu olmaya devam ediyor.

Emekten yana olan kesimlerde ise, “Gezi ruhu”nu yeniden yaşama ve yaşatma arzusu içten içe yanıyor. Kitleler haksızlıklara karşı tepkilerini bir biçimde ortaya koyuyorlar. Arka arkaya patlayan bombalarla kitlesel eylemlerde bir düşüş yaşıyorsa da, direnişlerin biri bitmeden diğeri başlıyor.

Haziran ayaklanması, kitlelerin devasa gücünü somut olarak gösterdi. Yılgınlığa, karamsarlığa, güvensizliğe büyük bir darbe indirdi. O bir “milat” oldu. Devrim cephesinde olduğu kadar, karşı-devrim cephesinde de büyük izler bıraktı. Erdoğan'ın hemen her mitingte Gezi'ye saldırması boşuna değildir. En son Fetih mitinginde bile söz etmesi, “Gezi heyulası”nın üzerlerinde dolaşmaya devam ettiğinin göstergesidir.

*** Marks, “Fransa'da sınıf savaşları” adlı eserinde; “devrim, kuvvetli ve birleşik bir karşı-devrimi yaratarak ilerler” der. “Yani devrim, düşmanı gitgide daha aşırı savunma tedbirlerine başvurmaya zorlar ve böylece daha güçlü saldırı vasıtaları bulur.”

İlk köle isyanı Spartaküs'ten, ilk proleter devlet Paris Komünü'ne kadar tüm ayaklanmalar karşı-sında egemenlerin yaptığı şey, daha fazla silahlanmak, daha fazla şiddet olmuştur. Lenin'in “Moskova ayaklanmasının dersleri”nde söylediği gibi; “gericilik, barikatlara, kalabalığa ve binalara kurşun yağdırmaktan öteye gidemez. Ama devrim, Moskova çarpışma birimlerinden çok daha ileriye gidebilir.”

Türk egemen sınıfları da diğerler egemenlerin yaptıkları gibi; daha fazla polis, gaz bombası, daha çok tutuklama ve ölümlerle karşılık verdiler. Fakat kitlelerin Haziran'dan daha fazlasını yapabileceğini henüz görmediler. Ama her gün onun korkusuyla yaşıyorlar. Korksun ve beklesinler...

Binlerce yıllık insanlık tarihi göstermiştir ki, egemenler zulümlerini ne kadar arttırlırsa artırırsınlar, yıkılmaktan kurtulamazlar. Ezilen, sömürülen

Bu daha başlangıç DAHA FAZLA HAZİRAN!

kesimler, bir gün mutlaka kendi örgütlülüklerini yaratarak, imparatorlukları devirmiş, diktatörleri yıkmış, bu sistemleri tarihin çöplüğüne atmışlardır.

Türk egemenleri ve diktatörleri de bu “son”dan kurtulamayacaktır.

*** Haziran ayaklanmasından sonra, egemenler bir yandan polis şiddetini arttırırken, bir yandan da sandığı göstererek kitleleri sokaktan vazgeçirmeye uğraştılar.

Haziran günlerinde Erdoğan, “seçimle geldim, seçimle giderim” diyordu; sözde meşruiyetini bu şekilde savunuyordu. Oysa gerçekte sandıkla gelmediği gibi, sandıkla da gitmeyeceğini en iyi kendisi biliyordu.

Buna karşı muhalif partiler, AKP'nin kitlelerin ayaklanmasıyla değil de, seçimle gitmesi için elerinden geleni yaptılar. AKP'nin bir dizi seçim hilesi yaptığını ve bu şekilde sandıktan yeniden çıkacağını bildikleri halde, bunu sokak eylemleriyle, kitle gücüyle gitmesine yeğlediler. Çünkü kitle hareketinden, AKP'den daha fazla korkuyorlardı. Sonuçta AKP bir düzen partisiydi, miadını doldurunca illa ki gidecekti. Ama kitle hareketi bir sel gibi büyüüp önüne geleni yıkıp geçtiğinde, kendileri de altında kalabiliirdi.

Devrimin olasılığı bile, sosyal-demokratların, reformistlerin eteklerini tutuşturmaya yetti. Bu korku ile AKP'nin her tür seçim hilesine göz yumdular. Kendi oylarına dahi sahip çıkmadılar, bir kez daha kendilerine oy veren kitleyi yüzüstü bıraktılar. CHP'den HDP'ye yaptıkları bu oldu.

Oysa kitlelerde “AKP gitsin de nasıl giderse gitsin” duygusu o kadar güçlüydü ki, o güne dek sandığa gitmemiş olanlar bile, onlara oy verdiler. Bütün seçim hilelerine rağmen 7 Haziran'da AKP tek başına hükümet olacak oyu alamadı. Ama Erdoğan'ın “bu seçimleri tanımiyorum” restine ve 1 Kasım'da “yeniden seçim” dayatmasına boyun eğdiler. Hatta HDP “savaş hükümeti” dediği AKP'nin seçim hükümetine bakan bile verdi. Sुरुç'ta başlayıp Ankara'ya, oradan Cizre'ye uzanan kitlesel katliamlar sürerken, kitlelere çözüm olarak sandığı gösterdiler. Halk can derdindeyken onlar oy derdine düştüler.

Haziran'ın somut hedefi, AKP hükümetinin istifaıydı. Fakat talepleri bununla sınırlı değildi. Daha da önemlisi hükümet değişikliği, yaşanan sorunları çözmezcekti. Ama kitlelerin bunu kendi deneyimleriyle öğrenmesi gerekiyordu. Haziran ayaklanması döneminde de belirttiğimiz gibi, kitlelerin “hükümet istifa” talebini sahiplenmek ve bunun gerçekleşmesi için mücadele etmek, doğru bir yaklaşımdı. Kitlelerin böyle bir ayaklanma ile hükümeti devirmesi, kendi gücüne güvenini arttıracak ve büyük bir moral üstünlük yaratacaktı.

Her dönem faşizmin can simidi olmuş reformistler bir kez daha rollerini oynadılar. Can çekişen AKP'ye “hayat öpücüğü” verdiler. Oysa AKP, Haziran'la birlikte büyük bir güç ve prestij kaybına uğramıştı.

Yolsuzluk dosyalarının ortaya saçılması da, Haziran'ın AKP'ye vurduğu ölümcül darbe üzerinden gerçekleşti. Ama kitleleri bir kez daha sandığa çekmeyi başararak AKP'nin ekmeğine yağ sürdüler.

Geçen üç yıl içinde AKP tüm seçimlerden daha da güçlenerek çıktı. Muhalif partilerin söylediklerinin aksine sandıkta değil sokakta gideceğini gösterdi.

*** Kuşkusuz Haziran direnişinin çok önemli eksiklikleri bulunuyordu. Bunlardan biri de, işçi sınıfının sınıf olarak direnişte yerini alamamış ve öncü rolünü oynayamamış olmasıdır.

O günlerde yapılan bir ankete göre, direnişe katılanların yüzde 52'si ücretli, yüzde 37'si öğrenci, yüzde 6'sı ise işsizdi. Elbette “ücretliler” içinde işçiler de vardı, keza “işsizler” kategorisi içinde yer alanların büyük çoğunluğu işçiydi.

Fakat işçi sınıfı hem nicelik, hem nitelik olarak ne yazık ki, direnişe damgasını vuramadı. Bunda en önemli faktör, sınıfın çoğunluğunun sendikal anlamda bile örgütsüz oluşlarıydı. Varolan sendikaların ise büyük oranda işbirlikçi olmaları...

Haziran'dan sonraki yıllarda işçi sınıfı grev, direniş ve işgalleriyle öne çıktı. Buralarda varolan sendikaları aşan bir direniş sergiledi, sendika ağalarını teşhir etti. Bunların içinde “metal fırtınası” en öne çıkan ve ülke çapına yayılan bir direniş oldu. Faşist Türk Metal sendikası-nın hükümranlığına büyük bir darbe indirdi. Fakat reformist sendikaların “bağırna basarak öldürme” taktiğiyle baş edemedi. Marks'ın “işçi sınıfı ya devrimcidir, ya da hiç” sözü, bir kez daha doğruluğunu kanıtladı.

İşçi sınıfı, kendi taban örgütlerini kurarak, devrimci işçileri sendika yönetimlerine getirerek, bu çemberi kıracaktır. Bunu başardığı zaman, Haziran direnişinde yaşanan eksikliği hem nicelik hem nitelik olarak giderecek ve yeni ayaklanmalara önderlik edebilecektir.

Sınıfın katılımı ve öncülüğü, bir ayaklanmanın başarıyla sonuçlanmasında olmazsa olmaz unsurlardan

birdir. Hatırlanacaktır, Mısır'da 40 yıllık diktatör Mübarek'e karşı başlayan halk isyanı, ancak işçi sınıfının katılımıyla, genel grevle hayatın durması sonucunda zafere ulaşmıştı. Dünya tarihinde buna benzer daha pek çok örnek vardır. Türkiye işçi sınıfı buna başarabildiği oranda hem kendini hem de tüm emekçileri ve ezilen halkları kurtaracak yolu açacaktır.

*** Haziran'ı aşabilmek, onu anlayabilmekten, doğru biçimde tahlil etmekten, yarattığı-kattığı değerler kadar, hata ve eksikliklerini de ortaya koyabilmekten geçiyor.

Elbette direnişin en önemli eksikliği ve yenilmesinin ana nedeni, devrimci bir önderlik boşluğu ve örgütsüzlüğüydü. O halde daha fazla örgütleneceğiz! Örgütsüzlüğe dizilen methiyelere prim vermeyeceğiz! Burjuva liberallerin ve reformistlerin sürekli geriye çeken çağrılarına kulakları tıkayıp “göğü fethetmeye” çıkanların yanında saf tutacağız!

Rosa Lüksemburg'un devrimlerle ilgili çok anlamlı sözleri, Haziran gibi büyük direniş ve ayaklanmalar için de geçerlidir: “Hiçbir devrimde ‘altın orta yol’ ayakta tutunamaz” diyor Lüksemburg. Ve ekliyor: “Devrimin doğa kanunu hızlı karar verilmesini gerektirir: Lokomotif ya tüm gücüyle tarihsel yükselişin en üst noktasına getirecektir; ya da kendi ağırlığı ile başladığı noktaya geri kayacak ve zayıf güçlerle onu durdurmaya çalışanları uçuruma atacaktır.” Uçuruma yuvarlanmamanın tek yolu, direnişi en üst noktasına kadar çıkarmaktır. Bu da direnişin taleplerinin karşılanması demektir. Haziran'ın taleplerinden Gezi Parkı'na AVM yapılmaması başarılımıştır, fakat en önemli siyasal talebi olan hükümetin istifası mümkün olmamıştır.

Bunun da asıl sorumlusu Kürt ulusal hareketidir. O dönem sürmekte olan “çözüm süreci”ne halel gelmesin diye, kitlelerin bu talebini hep bastırmaya çalıştılar. Başaramadıkları noktada, direnişe Kürt halkının katılımını sınırlandırdılar. Başta Diyarbakır olmak üzere Kürt illerinde halkın sokağa çıkmasını durdurdular. İlk kez Diyarbakır'dan İstanbul'a polis ve TOMA sevkıyatı

Haziran şehitleri ölümsüzdür!

“Haziran şehitleri” olarak bu fotoğraf simgeleşmiş olsa da, direnişte ölenlerin sayısının çok daha fazla olduğunu biliyoruz. Kalp krizinden astıma kadar birçok nedenle, ama hepsi de polis saldırısı sırasında yaşanan bu ölümler, ne yazık ki tespit edilemedi; bu kavga yoldaşlarımız “şehitler kervanı”nda hakettikleri yeri alamadı. Bir taraftan bu ölümlerin resmi tespitinin zorluğu, diğer taraftan devletin ve işbirlikçilerinin ayaklanma sırasında toplam ölüm sayısını sınırlı gösterme çabası, bu sonucu doğurdu.

Direnişin üçüncü yıldönümünde ayaklanmanın bilinen ve bilinmeyen tüm şehitlerini bir kez daha saygıyla anıyoruz!

yapıldı.

Böylece ayaklanmanın Kürt ve Türk halkının birleşik mücadelesi ile büyüyerek hükümeti devirmesi engellenmiş oldu. Aradan geçen üç yıldır iki halk da bunun acısını ve sıkıntılarını yaşıyor.

Elbette direnişin tek başarı kriteri somut kazanım elde etmek değildir. Direnişin kitlelere kattığı şeyler de önemlidir. Fakat Roza Lüksemburg'un söylediği gibi, direniş ulaşılması gereken son noktaya kadar götürülmezse, aşağı doğru kayması kaçınılmaz olur.

Direnişin üçüncü yıldönümünde Daniştay'ın Gezi Parkı'nda AVM yapımına onay veren kararının duyurulması, egemenlerin bu somut kazanımını bile geri almak için nasıl çırpındıklarını gösteriyor. Orada atılan küçük bir adımı bile içlerine sindiremediklerini ve uygun buldukları koşullarda yeniden denemeye kalkacaklarını bilerek hazırlığımızı yapmalıyız.

***s Bugüne dek direnişe dair pek çok yazı yazıldı, belgeseller, kitaplar çıktı. Birçoğu onun görüngüleriyle ilgilidiler ve en fazla mizahına, gençliğine, demokrasisine, bir de “sosyal-medyanın gücü”ne vurgu yaptılar. Kimi bilinçli, kimi bilinçsiz; ama herbiri kendi sınıfsal duruşlarına uygun bir “Gezi” tarifi yaptılar. Fakat direnişin sınıfsal, siyasal, sosyal niteliği, örgütsel biçimleri, direnişe katılan siyasal yapıların tutumu, her kritik aşamada yaşanan tartışmalar, kimin neyi, niçin savunduğu ve tabi neden bu şekilde sonuçlandığına ya hiç değinilmedi, ya da çok sınırlı kaldı.

Yayınnevimiz, direnişin birinci yılında çıkardığı “Daha fazla Haziran” adlı kitapla, bu boşluğu doldurmaya çalıştı. Direnişinin özünü-gerçek niteliğini ortaya koydu, temel eksikliklerini ve bunların nedenlerini irdeledi,

onu aşabilmenin yollarını bulmaya uğraştı. Marks'ın söylediği gibi, sadece yorumlamakla kalmayıp değiştirmeyi esas aldı.

Direnişe dair bundan sonra da çok şey yazılıp çizilecektir. Ancak aslolan geleceğe ne bıraktığıdır. Tıpkı Paris Komünü gibi, 1905 Moskova ayaklanması gibi, devrimlerin kaldıracı haline getirebilmek, “geçmişteki geleceğimiz” yapabilmektir. Tarihte bu tür ayaklanmaları doğru bir şekilde çözümlayıp, çıkardıkları sonuçlarla kendilerini geliştirenler, bunu başardı. Türkiyeli komünist ve devrimcilerle düşen görev de budur.

Engels “Komün Dersleri”nde şunları söylüyor: “Başka zamanlarda olduğu gibi, her devrimde de kaçınılmaz olarak birçok hata yapılır ve nihayet, insanlar olayları eleştirel bir biçimde yeniden gözden geçirebilecek kadar yatısınca, kaçınılmaz olarak şu sonuca varırlar: Yapılmadan kalması çok daha iyi olacak birçok şey yaptık, ve yapılsa çok daha iyi olacak birçok şeyi yapamadık, ve işte işlerin sarpasarması bundandır.”

Haziran direnişine de “yaptığımızı” ve “yapmadığımızı” şeyler üzerinden bakmak ve geleceğe “Haziran dersleri” ile hazırlanmak zorundayız.

Haziran direnişi “bu daha başlangıç” diyerek bitti. Biz de Che'nin Vietnam için söylediği gibi, “bir, iki, üç...” DAHA FAZLA HAZİRAN diyoruz! Kitleler kendi deneyimleriyle öğrenecekler, öncüler çıkardıkları derslerle kendilerini donatacaklar ve her halk hareketi, bir öncekini aşarak ilerleyecek, o “büyük gün”e böyle ulaşılacak!

O gün, Haziran şehitleri dahil tüm devrim şehitleri, bir bayrak gibi göndere çekilecekler ve en önde yürüyecekler!

Türkiye’de BAŞKANLIK SİSTEMİ neden hayata geçemiyor

Davutoğlu’nun bir saray darbesi ile görevden alınması ve “partili cumhurbaşkanı” yolunda girişimlerin artması, “başkanlık sistemi” tartışmalarına yeniden hız kazandırdı.

Erdoğan’ın en büyük arzusunun “tek adam diktatörlüğü” kurmak olduğu biliniyor. Yaklaşık on yıldır, önündeki bütün engelleri aşmaya, yolunu temizlemeye, diktatörlüğünü inşa etmek için adımlar atmaya çalıştığı ortada. Ancak **tek tek kişilerin ya da kimi burjuva kliklerin beklentileri ya da talepleri ne olursa olsun, “başkanlık sistemi” öznel ve nesnel birçok etkenden beslenen, bu koşulların oluşmasıyla hayata geçebilecek bir politik adımdır. Ve Türkiye’de bunun nesnel zemini yoktur.**

Başkanlık sistemi, dünyada emperyalistler arasındaki çelişki ve çatışmaların azalıp uzlaşma döneminin güçlendiği; bunun doğrudan bir sonucu olarak ülkemizdeki işbirlikçilerinin arasındaki klik çatışmalarının tali hale geldiği; aynı zamanda kitle hareketinin ve genel olarak mücadele dinamiklerinin azgın bir terörle bastırıldığı ya da uyuşturulduğu koşullarda gündeme gelebilir. **Dünya genelinde emperyalistler arasındaki güç ve hegemonya savaşının bu kadar keskinleşip; Suriye’den Yemen’e, Ukrayna’dan Venezüella’ya kadar dört bir yanda emperyalistlerin yönlendirdiği iktidar savaşlarının büyüdüğü günümüzde, bu uzlaşma ve işbirliğinin oluşması ihtimali, yakın ve orta vadede görünmemektedir.**

“Başkanlık sistemi”nde

“klik çatışmaları” geri plandadır

Başkanlık sistemi, Ortaçağ monarşilerinin devamı niteliğinde bir yönetim biçimidir. Temel unsuru, egemen sınıfın çıkarlarını mutlak biçimde gerçekleştirmektir.

Tarihte birçok devlet, çok uzun süreler boyunca tek bir hanedan tarafından yönetilmişken, bazılarına hanedanlar arası çatışmalar damgasını vurmuştur. Osmanlı İmparatorluğu’nda Osmanoğlu hanedanı, kuruluşundan itibaren tek egemen olmuştur mesela. İngiltere’nin tarihi ise, hanedan çatışmaları ve iktidar savaşlarıyla doludur: Tudorlar, Yorklar, Lanchesterler, Stuartlar

arasında bitmek bilmez taht kavgaları yaşanmıştır. Osmanlı, çevresindeki beylikleri yutarak büyürken; İngiltere, birçok krallığın uzlaşması sonucunda “Birleşik Krallık” olmayı başarmıştır.

Egemen sınıfın tek bir hanedan tarafından temsil edilmesi ile, birçok hanedanın iktidar hesabı yapması arasında önemli bir fark vardır.

Birincide, yönetici sınıfın çıkarları net olduğu için, ülkenin temel rotası tek bir çıkar erki tarafından belirlenir; klik çatışmaları elbette vardır, ancak talidir, geçicidir, yüzeyseldir. Bu nedenle kimi konularda farklı görüşler ortaya çıksa bile, bu görüşleri uzlaştırmak ya da ezmek zor değildir. Keza burjuva tekeller arasındaki çelişkiler de uzlaşmaz değildir.

İkincide ise, klikler arası çatışmalar, ülkenin dengelerini de sürekli değiştirir. Her klik, kendi egemenliğini kurmak, kendi çıkarını gerçekleştirmek savaşımını verir. Ve egemen sınıfın içindeki klikler ne kadar çok, ne kadar parçalı ise, iktidar aygıtları da o kadar parçalı ve çeşitli olur. Devleti oluşturan üç sacayağı (parlamento, hukuk ve kolluk kuvvetleri) kendi içinde bile parçalara, farklı güç odaklarına ayrılır. Hükümet, yargı, ordu vb. devlet aygıtlarının güç ve etkisi büyür. Böylece **her klik, iktidarın bir parçasını, bir cephesini elinde tutma olanağına sahip olur.** Dönemsel olarak bazı klikler güç kaybedip bazıları güçlense bile, temel ayrımlar değişmez.

Başkanlık sistemi, ABD “rüyası”dır

Başkanlık sistemi, ilk olarak ABD’de uygulanmış, çerçevesi ABD tarafından çizilmiş bir sistemdir. 1700’lerin sonunda İngiltere’ye karşı bağımsızlık savaşı veren ABD içinde, burjuva kliklerin çıkarları, genel anlamda ortaklaşmıştır.

Erdoğan, her seçimden sonra “kapsayıcı” balkon konuşmaları yapıyor.

Emperyalist bir ülkeye dönüştükten sonra ise, **ABD’deki burjuva klikler, dünyayı birlikte sömürme noktasında buluşmuşlardır. O günden bugüne, ABD’de iki parti dönüşümlü olarak yönetimi almakta; ülkenin genel rotasını değiştirmeden, küçük değişikliklerle yola devam etmektedir.** Mesela Cumhuriyetçi Parti’den Bush’un başlattığı Irak savaşını, Demokrat Partili Obama, Suriye’yi de içine çekerek büyümüştür. Demokratlar ile Cumhuriyetçiler arasındaki farkın, Coca Cola ile Pepsi Cola arasındaki farktan daha fazla olmadığı yolundaki espriler, gerçeği yansıtmaktadır.

Burjuvazinin kurduğu bu dengeyi bozan tek unsur, kitle hareketidir. ABD’de genel olarak devrimci-komünist hareket zayıf kalmıştır. Emperyalist bir ülke olması, ABD’nin, sınıf mücadelesini zaptu rapt altına almasını kolaylaştıran olanaklar sunmaktadır. Keza **başkanlık sisteminin güçlü otoriter yapısı, kitle hareketlerini ezme konusunda da güçlü saldırı mekanizmalarını oluşturmaya olanak sağlar.**

Buna rağmen, kitle hareketinin çok yükseldiği zaman, ister Cumhuriyetçi olsun, isterse Demokrat, başkanlar saldırı politikalarını yumuşatmak zorunda kalmışlardır. Vietnam Savaşı’nın yükselttiği anti-ABD dalga karşısında devletin geri adım atarak işgale son vermesi, ya da Obama döneminde, emperyalist tekellerin çok fazla tartıştığı sağlık reformunun yapılması bunun örnekleridir.

Özetlersek, **başkanlık sistemi, “tek adam diktatörlüğü” değil, “tek burjuva kliğin egemenliği”dir.** Burjuvazinin egemen kliğinin devlete hakim, diğer kliklerinse güçsüz olmasıdır; ya da burjuva klikler arasındaki çelişki ve çıkar farklılaşmasının sınırlı ve yüzeysel olmasıdır. Başkan, kapitalist sistemin bütün yönetim biçimlerinde olduğu gibi; egemen sınıfın sözcüsü, vitrindeki yüzü, kitle hareketi yükseldiğinde rahatlıkla harcanabilecek bir figürden başka bir şey değildir.

Buna rağmen, **başkanın yetkileri öylesine gelişkin, üzerindeki hukuksal-siyasal koruma kalkanı öylesine güçlüdür ki, devlet-burjuvazi ilişkisini tam oturtamamış gözler, ülkeyi gerçekten de başkanın yönettiğini sanabilir.**

Dünyada başkanlık sistemi, asıl olarak ABD sömürgesi olarak kurulan devletlerde ortaya

çıkarmaktadır. Latin Amerika ve Afrika ülkeleri bunun örneğidir. Bu ülkelerin burjuvazisi, kaderini ABD’ye bağlamış ülkeler olarak tarih sahnesine çıkmışlardır. Latin Amerika’nın yakın tarihi, “ABD’nin arka bahçesi” ismiyle tanımlanmaktadır. Özellikle Latin ülkeleri, oldukça uzun bir zaman dünyadaki diğer emperyalist devletlerden uzak bir gelişim gösterdi. Bu durumda, bu ülkelerinin burjuva sınıflarının çıkarları ABD’nin çıkarlarının ötesine geçemedi; burjuvazinin içinde klik

çatışmalarının şiddetlenmesinin zemini de oluşmadı. (Bugün Venezüella başta olmak üzere birçok Çin ve Rusya gibi emperyalistlerle ilişki kurmaya başlayınca, ülkedeki burjuvazinin iç çelişkileri de derinleşmektedir.)

Rusya, Fransa, Çin gibi birçok ülke ise, yarı başkanlık sistemi ile yönetilmektedir.

Sosyalist Sovyetler Birliği, “başkanlık sistemi” tartışmalarında çokça adı öne sürülen bir ülkedir. Ancak orada, uygulanan sistem farklıdır: Bu, “Sovyet” yönetim biçimidir; ve ülke bir başkan tarafından yönetilmekle birlikte, başkanlık sistemi ile özsel farklılıkları vardır. En başta tabandan örgütlenen bir sistem olması, seçilenlerin geri çağırılabilmesi, denetim mekanizmalarının göstermelik değil son derece güçlü olması gibi unsurları, onu başkanlık sisteminden ayırır. SB dağıldıktan sonra oluşan devletler ise, başkanlık ya da yarı başkanlık sistemlerine geçiş yapmışlardır.

Parlamentar sistem, “demokrasi” değildir

Başkanlık sistemine karşı çıkanların argümanları genel olarak “diktatörlük”, “tek adam rejimi”, “faşizm” gibi kelimelere odaklanmaktadır. Öyle bir tablo yaratılmaktadır ki, adeta **başkanlık sistemi diktatörlük ve faşizmle eşitlenmekte, parlamentar sistem ise, bunun alternatifi olan “demokratik yönetim” gibi sunulmaktadır.**

Gelişkin burjuva demokrasilerinde “parlamentar sistem”in tercih edildiği; başkanlık sisteminin daha otoriter, baskıcı ve “tekçi” bir yönetime tekabül ettiği doğrudur. Ancak bu, parlamentar sistemin gerçekten “demokrasi” getirdiği yanılsaması yaratmamalıdır.

Her şeyden önce, Lenin’in “Proleter Devrim ve Dönek Kautsky” adlı kitabında çok güzel açıkladığı gibi, **sınıflar üstü ve saf bir “demokrasi” kavramı yoktur. “Demokrasi” sorunu, doğrudan “egemen sınıf” ile ilgili bir sorundur.** Burjuva demokrasisi, burjuvazi için demokrasi getirirken, proletarya için diktatörlük anlamına gelmektedir. Tersten, proleter demokrasi, burjuva sınıf üzerinde tam bir diktatörlük kurarken, proletarya için demokrasi getirir.

Bu temel doğru, bize şunu söylüyor: **Kapitalist sistem içindeki her tür yönetim biçimi, proletarya için diktatörlüktür:** Bunun biçiminin başkanlık ya da parlamentar sistem, faşizm ya da gerici diktatörlük ya da burjuva demokrasisi olması, işin özünü değiştirmez. Bu sistemlerin her birinde, devletin baskısının dozu ve kazanılmış hakların düzeyi elbette ki farklıdır; yine de her biri burjuva diktatörlüğüdür.

Parlamentar sistem, başkanlık sisteminden farklı olarak, burjuva klikler için demokrasi getiren bir biçimdir. Çıkar çatışmaları güçlü olan farklı burjuva kliklerin kendilerini ifade etmesine, kendi iktidar araçlarını edinmelerine olanak sağlayan bir sistemdir. “Kuvvetler ayrılığı” diye ifade edilen ve

ABD gibi başkanlık sistemi olan ülkelerde, “2 buçuk parti” işleyişi söz konusudur. Biri “sol”, diğeri “sağ” görünen iki parti arasında devlet yönetimi gider gelir; sırayla başkanlığı üstlenirler. “Buçuk” parti ise, kitle hareketinin yükseliş dönemlerinde, bu hareketi düzeniçi kanallarda tutmak amacıyla varlığını korur.

Parlamentar sistemin partileri ise çeşitlidir. Burjuva kliklerin çelişkileri ne kadar derinleşir ve uzlaşmaz hale gelirse, partilerin sayısı o kadar artar. Çelişkilerin keskinleştiği dönemler, genel olarak koalisyon hükümetleri dönemleridir. Kimi zaman elbette tek parti hükümeti de kurulur; ancak bu defa, söz konusu partinin kendisi bir “koalisyon partisi” olur.

Yasama-Yürütme-Yargı organlarının ayrılmasını getiren parlamentar sistem; farklı burjuva kliklerin yaşam alanlarını genişletme çabasının ürünüdür. Bu yanılla, “kuvvetler birliği”ne dayalı olan başkanlık sisteminden daha esnek, geçişkenliklere daha açık bir yönetme tarzı sunmaktadır. Ve bu koşullar, burjuva kliklerden kimi zaman birinin, kimi zaman diğerinin devlet üzerinde daha etkin bir rol oynamasına izin verir.

Partilerin durumuna bakarak da bunu görmek mümkündür.

ABD gibi başkanlık sistemi olan ülkelerde, “2 buçuk parti” işleyişi söz konusudur. Biri “sol”, diğeri “sağ” görünen iki parti arasında devlet yönetimi gider gelir; sırayla başkanlığı üstlenirler. “Buçuk” parti ise, kitle hareketinin yükseliş dönemlerinde, bu hareketi düzeniçi kanallarda tutmak amacıyla varlığını korur. “Buçuk” parti, genellikle “sosyalist” isimler taşır ve genellikle parlamentoya girecek,

girse bile siyasal dengeleri değiştirecek çoğunluğa ulaşamaz.

Parlamentar sistemin partileri ise çeşitlidir. **Burjuva kliklerin çelişkileri ne kadar derinleşir ve uzlaşmaz hale gelirse, partilerin sayısı o kadar artar. Çelişkilerin keskinleştiği dönemler, genel olarak koalisyon hükümetleri dönemleridir.** Türkiye gibi ülkelerde siyasal tarih boyunca asıl ağırlığın koalisyon hükümetlerinde olmasının nedeni, burjuva çelişkilerin gerçekten çok derin olmasındadır. **Kimi zaman elbette tek parti hükümeti de kurulur; ancak bu defa, söz konusu partinin kendisi bir “koalisyon partisi” olur.** 1980’lerin ortasından sonra ANAP, 2000’lerin başından itibaren AKP’de olduğu gibi.

Parlamentar sistem, burjuva kliklerin demokrasisidir

Parlamentoya benzer yönetim organlarını; “bilgiler kurulu”, “ihtiyar heyeti” gibi kurumları çok eski dönemlerde bile görmek mümkündür. Roma’da Konsül, Osmanlı’da Divan gibi kurumlar, yöneticinin “danışma heyeti” gibi bir işlev üstlenmişlerdir. Genel olarak bu danışma heyeti, göstermelik olmanın ötesine geçememiştir.

Bugünkü anlamda ilk parlamento İngiltere’de kurulmuştur. **Taht kavgalarının, hanedanlar arası iktidar savaşlarının en güçlü olduğu ülkelerden biri olan İngiltere, daha 1215’te Magna Carta adlı anayasayı kabul ederek, kralın mutlak otoritesini sınırlayan, asillerin devlet yönetimindeki hak ve yetkilerini genişleten bir adım atmıştır.** Asillerin yer aldığı ve Magnum Concilium adını taşıyan kurum, bugünkü parlamentonun ilkel bir biçimi; taht iddiası olan hanedanların da yönetime katılma aracı olmuştu. Dönem, güçlü kitle ayaklanmalarının olduğu bir dönemdi ve kendi devrimci önderliğinden yoksun olan kitlelerin hareketi, asiller tarafından krala baskı yapmak, sistemi değiştirmek üzere kullanılmıştı.

1341 yılında, giderek gelişmekte olan kentlerin temsilcilerinin (şövalyeler, zanaatkarlar vb) katıldığı ikinci bir meclis kuruldu ve daha o tarihte Lordlar Kamarası ile Avam Kamarası adında iki meclisli bir parlamento işleyişi oluştu. Bu parlamento, kralın yetkilerini biraz daha kısıtlamış, parlamentar temsilcilerin yetkilerini ise artırmıştı. 1650’lerde, Avam Kamarası’nda temsil edilen burjuvazinin önderlik ettiği ve asillerin bir kısmının da katıldığı burjuva devrim gerçekleşti. Devrimle birlikte önce krallık yıkıldı ve kral idam edildi; on yıl kadar sonra egemen sınıflar monarşiyi uzlaşarak yeni kralı başa getirdiler. Ancak parlamentar sistem, bundan sonra yönetimdeki ağırlığını daha da arttırdı.

Osmanlı İmparatorluğu’nda, kuruluşundan itibaren varolan Divan sistemi, İngiliz parlamentosundan farklıdır. Çünkü **Divan, padişahın mutlak hegemonyası altındadır. Üyeleri, İngiltere’de olduğu gibi, bir güç odağının, bir asil sülalenin**

temsilcisi olarak değil, padişahın ataması ile belirlenir ve bu "kapıkulları"nın kaderleri padişahın iki dudağının arasındadır. Padişahın tahta oturduğu, Divan üyelerinin ise ayakta ve elpençe durduğu bir işleyişin, "parlamento" ile hiçbir alakasının olmadığı açıktır. Bu yanı sıra Osmanlı İmparatorluğu, gücün ve yetkinin sadece padişahın toplandığı mutlakiyet sistemidir.

Türkiye’de parlamenter sisteme geçiş, Osmanlı Devleti dağılmadan öncesinde başlayan manda tartışmaları ile bağlantılıdır. Osmanlı İmparatorluğu’nun gerileme ve çöküş döneminde, İngiliz, Fransız ve Alman emperyalizminin Anadolu üzerindeki hakimiyeti giderek artmış, "islahat"lar, onların yönlendirmesi ile yapılmıştı. Savaş, Sevr ve parçalanma döneminin ardından başlatılan Kurtuluş Savaşı’nın en önemli tartışması ise, hangi emperyalistin mandasının kabul edileceğine dairdi. Daha o dönemde, Anadolu’daki burjuvazinin farklı emperyalistlerle ilişkileri giderek kök salmaktaydı. **Türkiye’deki burjuvazinin parçalı ve farklı emperyalistlere yaslanan, farklı emperyalistlerin temsilciliğini-uşaklığını-işbirliğini yapan yapısı, daha bu dönemlerde şekillenmeye başladı ve zaman içinde de giderek güçlendi.**

Osmanlı’da islahatlar dönemi, yoksulluğa ve sömürüye karşı sayısız isyanların üzerine şekillenmişti. Kurtuluş Savaşı da doğrudan kitlelerin içinde yer aldığı, tamamlanmamış bir burjuva demokratik devrimdi. Eski sistemin yıkılmasında kitlelerin bu kadar önemli rol oynadığı koşullarda, "temsil"e dayalı bir parlamenter sistem, genç devlet için bir zorunluluk olmuştu.

Her iki örnekte de temel unsur, burjuvazinin parçalı yapısı ve çıkarlarının uzlaşmazlığı durumunda, parlamenter sistemin bir uzlaşma aracı olarak ortaya çıkmasıdır. Ve o dönemde ortaya çıkan, devrimci önderlikten yoksun kitle hareketlerinin gücü, bu aracın ortaya çıkışında önemli bir rol oynamaktadır.

Avrupa ülkelerinde başkanlık sisteminin uygulanmıyor, uygulanamıyor oluşunun birçok sebebi vardır. En başta daha Osmanlı döneminden itibaren Türkiye emperyalizminin yarı-sömürgesi olmuşken, **Avrupa burjuva demokratik devrimlerini tamamlamıştı. Ve burjuva demokrasisinin en gelişmiş biçimi de parlamenter sistemdi.** Kapitalizmin gelişme düzeyine bağlı olarak Fransa ve Almanya başta olmak üzere birçok ülkede parlamenter sisteme geçilmişti. (Fransa’daki yarı-başkanlık sistemi, parlamentarizme yakın bir sistemdir.)

Diğer taraftan, Avrupa ülkelerinin bir kısmı, burjuva demokratik devrimini tamamlarken, proletaryanın gücünden korkarak monarşi ile uzlaşmıştı. Tıpkı İngiltere’de olduğu gibi... Bugün Avrupa’nın göbeğindeki 12 ülkede parlamenter monarşi denilen, krallığın kurumsal varlığını sürdürdüğü bir

Osmanlı’da Divan toplantısı

Elsanevi bir karakter olan Kral Arthur ve Yuvarlak Masa Şövalyeleri, "eşitlik" sembolüydü

yönetim sistemi vardır. İsveç, Norveç, Belçika, Hollanda gibi "demokrasinin beşiği" kabul edilen ülkeler, parlamenter monarşi ile yönetilmektedir.

Sonrasında 1917 Ekim devrimi, Avrupa ülkelerini etkileyen bir diğer faktördür. Özellikle II. Emperyalist Savaş dönemi ve sonrasında Avrupa ülkelerinde sınıf mücadelesi çok yükselmiştir. Bu yükseliş, devletlerin baskı araçlarını zayıflatmasına neden olmaktadır. Avrupa burjuvazisi hem kitlelerin sosyal haklarını, hem de burjuva demokrasisinin "özgürlük" sınırlarını genişleterek, kitlelerin sosyalizme olan özelemlerini gidermeyi hedeflemiştir. Dolayısıyla, **sınıf mücadelesinin çok yükseldiği koşullarda, parlamenter sistem, kendisini kurtarmak isteyen burjuvazinin kitlelere bir tavizidir aynı zamanda.**

Bu arada parlamenter sistemin en "demokratik" sistem olmadığına altını bir kere daha çizelim. **Parlamentonun varlığı, illa ki burjuva demokrasisini zorunlu kılan, faşizmi dışlayan bir unsur değildir. Türkiye’de olduğu gibi...** Yukarıda belirttiğimiz gibi; parlamenter sistem, kitleler için değil, burjuvazinin keskin çelişiklere sahip klikleri için demokrasi içerir sadece.

Türkiye emperyalistlerin çıkar arenasıdır

Türkiye her emperyalistin vazgeçilmez çıkarları için savaş arenası gibidir. Ve Türkiye burjuvazisi, bu emperyalistler arasında parçalanmış, her emperyalist kendi işbirlikçi odağını oluşturmuştur.

Türkiye’nin emperyalistler açısından bu kadar vazgeçilmez ve önemli bir ülke olmasının temel nedeni, belki de tek nedeni, coğrafi özelliklerinin oluşturduğu stratejik konumudur. Asya ile Avrupa’nın bağlantısı, Ortadoğu’nun çıkış kapısı, Akdeniz’le Karadeniz arasındaki tek bağlantı olan boğazların sahibi vb, vb...

Ortadoğu gibi petrol fışkıran bir bölgede söz sahibi olmak isteyen, Asya’dan Avrupa’ya akan uyuşturucu kanalını kontrol etmek isteyen, "sıcak denizler"de yer edinmeye çalışan her emperyalist, Türkiye’yi kendisine bağlamak çabasıdadır. **Almanya, İngiltere, Fransa, Rusya ve ABD emperyalistlerinin herbiri, Türkiye’ye dönük vazgeçilmez çıkarlara sahiptir. Son yıllarda giderek artan biçimde, Türkiye’de Çin etkisi de güçlenmektedir.**

Elbette her emperyalist Türkiye üzerinde eşit bir paya ve söz hakkına sahip değildir. Bu zaten kapitalizmin eşitsiz gelişim yasasına da aykırıdır. Kimi zaman bir emperyalistin, başka bir dönem ise bir başkasının etki gücü artmaktadır. Buna bağlı olarak kurumların çoğunluğunu ele geçiren, ülkenin rotasını dönemsel olarak değiştiren emperyalistler (ve onların işbirlikçileri) söz konusudur.

Mesela Menderes dönemi ABD işbirliğinin zirvesi olarak bilinir. ‘70’li yıllarda, Türkiye üzerinde Alman ekonomisinin etkisi tartışmasız biçimde artmıştır. Bu ilişki, Türkiye’den Almanya’ya giden işçilerle de pekiştirilmiştir. ‘80 askeri faşist cuntası ise ABD tarafından gerçekleştirilmiş, ‘80’li yıllar pek çok açıdan "Amerikan yılları" olmuştur. 2003 yılında Türkiye’nin ABD çıkarları doğrultusunda Irak savaşına girmesini hedefleyen 1 Mart tezkeresinin meclisten geçmemesi, ABD’nin savaş politikalarına karşı Rus ve AB emperyalistlerinin çabası sonucudur. Keza 2007 yılında başlatılan Ergenekon operasyonları, Türkiye’deki Avrasyacı (Rusya ve Çin işbirlikçisi) kliklerin tasfiyesini hedeflemektedir.

Bütün bu tablo, Türkiye’nin "Muz Cumhuriyeti" ve "Amerikan uşağı" olmadığına göstergesidir. Elbette ABD’nin etkisinin son derece yüksek olduğu dönemler olmuştur, ancak bu etki "sonsuz" ve "mutlak" değildir. Ve ne zaman ABD’nin güdümüne girilse, bir süre sonra rota değişikliği gerçekleşmiştir.

Her emperyalistin Türkiye’de uzantısı, işbirlikçisi olduğunu söylemiştik. Burjuvazinin farklı klikleri, farklı emperyalistlerin temsilcisi olarak varlıklarını sürdürmektedir. Elbette bu da mutlak değildir; kimi zaman emperyalistlerin farklı ortaklar aradıkları, kimi zaman yerli işbirlikçi tekellerin başka emperyalistlerle ilişkiye girdikleri durumlar vardır. Değişmeyen tek şey, kimi zaman güçlense, kimi zaman güç kaybetse de, bütün emperyalistler, Türkiye’de kendilerine bağlı işbirlikçiler olması için uğraşırlar.

Kimi zaman **kitle hareketinin çok yükseldiği**

dönemlerde, burjuva kliklerin birleştiği ve kitleleri bastırmak için tam bir bütünlük içinde hareket ettiği olur; 12 Eylül cuntasında olduğu gibi... Keza kıdem tazminatının gaspedilmesi konusunda da burjuva klikler arasında bir çelişki yoktur. Son dokunulmazlık oylaması ise, Kürt mücadelesini şiddetle bastırma konusunda birlikte hareket ettiklerini göstermektedir.

Kimi zaman ise, kitle hareketinin yükselişi, burjuva kliklerin parçalanmasını derinleştirir; Haziran Ayaklanması sırasında kimi klikler vahşetle bastırmak isterken, kimileri uzlaşarak kitleyi maniple etmek çabasına girişmesi gibi... Hatta Koç Holding'in yaptığı gibi, hükümetle olan çelişkilerini, eylemcilere verdiği destekle ifade etmeye girişenler oldu.

Farklı dönemlerde farklı emperyalistlerin çıkarlarının öne geçtiği, bununla bağlantılı olarak farklı emperyalistlerin işbirlikçilerinin çelişkilerinin de şiddetli olduğu ülkelerde, hiçbir emperyalist, devletin tüm kurumlarının tek elde toplanmasını istemez. Bir emperyalist, hükümet partisini ele geçirdiyse bir diğeri orduya veya yargıya hükmetmeye çalışır. Hatta emperyalistlerin (ve işbirlikçilerinin) etki düzeyinin bu kadar farklı olması, hükümetin bile genel olarak parçalı olmasını zorunlu kılar.

Türkiye tarihinde, çok partili döneme geçilmesinden itibaren, ülke yönetiminin genel olarak koalisyonlarla, üstelik de "zıt partilerin" koalisyonu (mesela '70'lerde Ecevit-Erbakan koalisyonu, '90'larda Ecevit-Bahçeli-Yılmaz koalisyonu vb) sürmesinin nedeni de budur. Tek parti hükümetinin olduğu dönemlerde ise, partinin kendisi bir koalisyondur ve farklı emperyalistlerin işbirlikçilerinin temsilcisidir. AKP dönemini de böyle okumak gerekir.

Erdoğan'ın başkanlığı

Başkanlık sistemi tartışmaları Erdoğan'la başlayan bir konu değildir. Mesela '90'larda Demirel üzerinden başkanlık sistemi o kadar yoğun tartışılmıştı ki; herkes artık kesin olacak gözıyla bakıyordu, ama olmadı.

Ülkemizde başkanlık sistemi ortalama 5-10 yılda bir tartışmaya açılır. Her seferinde, "işte başkanlık geldi geliyor" havası oluşturulur; ancak son anda bir engel çıkar ve başkanlık tartışması bir anda gündemden düşürülür. Çünkü başkanlık sistemine karşı olan emperyalistlerden biri ya da birkaçı, bunu engellemek için bir hamle yapmıştır.

Bu defa Erdoğan üzerinden tartışmaların derinleşmesinde, adım adım hayata geçen bazı unsurlar, öncekilerden daha fazla önem kazandı. Bu da, Erdoğan'ın başkanlık sistemini mutlaka getireceği, getirmekte olduğu izlenimini oluşturmaktadır.

Burada öncelikle, yaşanan birçok tartışmanın, başkanlık sisteminden bağımsız unsurlar olduğunu belirtmek gerekir.

Eyalet sistemi ya da özerklik bunlardan birisidir. Başkanlık sistemi olan ülkelerde genel olarak

eyalet sisteminin olduğu doğrudur; ancak Almanya gibi parlamenter sistem işleyen ülkelerde de eyalet sistemi vardır, İngiltere gibi kraliyet-parlamento ilişkisinin bulunduğu ülkelerde de. Yani **çokça tartışıldığı gibi, başkanlık sistemi mutlaka eyalet sistemini de beraberinde getirmez; diğer taraftan başkanlık olmadan da Türkiye'de eyalet sistemine geçiş yapılabilir.** Bu konuda Kürt hareketinin yakın zamana kadar Erdoğan'la başkanlık-eyalet pazarlığı yapması, ikisinin bağlantılı olduğu yanılışmasını güçlendiren bir unsur olmuştur.

Davutoğlu'na saray darbeyi yapılmasının ardından tartışılan **"Partili Cumhurbaşkanı" konusu da, başkanlık sisteminin "olmazsa olmazı", ya da "alamet-i farikası" değildir. Şu da bir gerçek ki; bundan önce görev yapan cumhurbaşkanlarından hiçbir "partisiz" değildi.** Demirel de bir partinin genel başkanlığından cumhurbaşkanlığına geçmişti, Turgut Özal da, Abdullah Gül de. Ahmet Necdet Sezer gibi bir parti üyeliği olmayan bir cumhurbaşkanının da siyasi görüşleri belliydi. Bu nedenle, **cumhurbaşkanının "tarafsız" olması gerektiği söylemleri, Erdoğan'ın her seçim sonrasında yaptığı "balkon konuşmaları"nda, "herkesin başbakanı olacağım" açıklamaları kadar anlamsız ve demagojiktir.**

Gerçekte, **"başkanlık sistemi" adına bugüne kadar atılan en önemli adım, cumhurbaşkanının seçimle başa gelmesidir.** 2007 yılında Abdullah Gül, meclisten belirlenen son cumhurbaşkanı olmuştur. Sonraki cumhurbaşkanının seçimle başa geleceği yönünde yasal değişiklik yapılmış, bu değişiklik 2014 yılında Erdoğan'ın seçilmesiyle hayata geçmişti.

Bu tablo bile bize şunu gösteriyor: Hükümet-cumhurbaşkanı ilişkisini tartışmalı hale getiren ve başkanlık sisteminin bir uygulaması olan adım on yıl önce atılmış, ancak sonrasında ikinci adımı atmak için on yıl beklentileri gerekmişti. Bu bile, "başkanlık" hayalinin o kadar kolay ve engelsiz bir hedef olmadığını göstermeye yetiyor.

Erdoğan'ın aşamadığı bir diğer unsur ve daha önemli olanı, kitlelerin tepkisidir. Seçim hileleri ile yüzde 40-50 aralığında oy almakla birlikte, gerçek oyunun çok daha düşük olduğu biliniyor. Üstelik Erdoğan karşıtı olan kitleler, tepkilerini çeşitli biçimlerde ifade ediyorlar da. Haziran Ayaklanması, bunun doruk noktasıydı. Sonrasında da, Soma katliamına karşı tepkiden metal fırtınasına, Ensar başta olmak üzere dini kurumlarda çocuklara tecavüz edilmesinden, IŞİD saldırılarının yarattığı öfkeye kadar, hemen her alanda kitleler tepkilerini ortaya koyuyorlar.

Bu tabloda, kitlelerin Erdoğan'a ve başkanlık sistemine duyduğu tepki ile, burjuva klik çatışmaları örtüşerek, bazen biri diğerini besleyerek Erdoğan'ın önüne engel olarak çıkıyor.

Burjuvazinin "alternatif" arayışı

Bu koşullarda, burjuvazinin bazı kesimleri, Erdoğan'ın önüne barikatlar kurmada, başkanlık adımlarını engellemede çeşitli hamleler

gerçekleştiriyorlar. Bu adımların bazıları başarılı oluyor, bazıları ise, Erdoğan'ın arkasındaki burjuva klikler tarafından bertaraf ediliyor.

Bugüne kadar Erdoğan'ı dizginlemek için en yaygın kullanılan yöntem, AKP'nin içinde muhalefet oluşturmak ve onun karşısına çıkarmak olmuştur. Kimi zaman Abdullah Gül'e, kimi zaman cemaatin hazırladığı tapelere, kimi zaman Bülent Arınç'a ya da Davutoğlu'na bu misyon biçildi ve onlarla bir yol almaya çalıştılar.

Ancak bu hamleler, sürekli iki barikata birden çarpıyordu. Birincisi kitleler, öne sürülen kişileri Erdoğan'a rakip, Erdoğan'dan daha iyi olarak görmüyordu. Mesela saray darbesi nedeniyle "mağdur" edebiyatına sığınan Davutoğlu, 2015 yazından bu yana Kürt kentlerinde estirilen terörün ortağı, Suriye savaşında IŞİD'in destekçisiydi. Keza büyük umutlar beslenen Gül'ün cumhurbaşkanlığı dönemindeki bütün icraatı, Erdoğan hükümetinin gönderdiği yasaları onaylamak oldu. Akıllarda kalan en çarpıcı görüntüsü ise, adli yılın açılış töreninde TBB Başkanı Metin Feyzioğlu'nun konuşması sırasında Erdoğan'ın "kalk gidiyoruz" demesiyle kalkıp tıptış tıptış gitmesiydi. "Erdoğan'a hiçbir düzeyde itiraz edemeyen bu insanlar mı Erdoğan'dan daha iyisini yapacak" sorusu, kitlelerde olumlu bir karşılık bulmadı. Kitleler, AKP içinden çıkan "muhalefet"e prim vermedi.

Diğer taraftan, Erdoğan, muhtemelen MİT olanaklarını en iyi biçimde kullanarak, parti içinde tam bir hakimiyet sağlamaktadır. Kimisini kasetlerle, kimisini mali dosyalarla tehdit ederek, herkesi susturmayı başarabilmiştir.

Tam da bu koşullarda **Meral Akşener'in parlatılmasının ve MHP'nin karıştırılmasının, Erdoğan'ın karşısına etkili bir rakip çıkarmak isteyen burjuva kliklerin bir çabası olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.**

Kontrgerilla şefi olarak gerçek bir "devlet" kimliğine sahip olan Akşener, kitlelerin gözünde yeni bir alternatif olarak parlatılıyor. Merkez sağı toparlayacak, laik kesimlere umut olacak, "kadın" kimliğiyle oldukça geniş bir kesimi etkileyebilecek, aynı zamanda geçmişte İçişleri Bakanlığı yaptığı için devlet yönetme tecrübesi de bulunan, sadece AKP ve CHP'den değil, HDP seçmeninden bile oy alabilecek bir figür olarak öne çıkartılıyor.

Bu çabanın tutup tutmayacağını zaman gösterecek. Akşener olmazsa bir başkası... Burjuva kliklerin çatışması ve kitlelerin gücü, Türkiye'de bugüne kadar başkanlık sisteminin önündeki en büyük engeldir.

Bugün Suriye savaşının bu kadar sertleştiği, dünya genelinde emperyalistler arasında hegemonya savaşının bu kadar keskinleştiği bir dönemde, ülkemizde başkanlık sisteminin, Erdoğan'la ya da bir başkasıyla gerçeklemesi ihtimali oldukça uzak görünüyor.

Tıpkı öncekilerde olduğu gibi, bu defa da, "başkanlığa bir adım kala" kartların yeniden karılması ve bu tartışmanın bir kere daha gündemden düşme ihtimali ise, son derece yüksektir.

☆ **1 Haziran 1971- Hüseyin Cevahir katledildi**
İstanbul-Maltepe’de bir evde polis tarafından kuşatıldılar. 3 gün boyunca süren direnişte, THKP-C önderlerinden Hüseyin Cevahir katledildi, Mahir Çayan yaralı olarak yakalandı.

☆ **2 Haziran 1970- Orhan Kemal öldü**
İşçi ve emekçilerin yaşamlarını konu eden romanlarıyla ünlü Orhan Kemal, Nazım Hikmet’le kaldığı cezaevinde, onun yönlendirmesi ile roman yazmaya başladı. Kendisi de işçi olarak çalıştığı için, işçilerin hayatını romanlarında işledi. Hanımın Çiftliği, Bekçi Murtaza, El Kızı gibi romanlarıyla ünlüdür.

☆ **2 Haziran 1991- Ahmed Arif öldü**
“Hasretinden prangalar eskittim” kitabıyla ünlünen Ahmet Arif, Kürt halkının acılarını, özlemlerini işlediği kadar, emekçilerin sorunlarını da şiirlerine yansıttı. “Nerede olursan ol / İçerde, dışarda, derste, sırada / Yürü üstüne - üstüne / Tükür yüzüne celladın / Fırsatçının, fırsatçının, hayının.../Dayan kitap ile / Dayan iş ile / Tırnak ile, diş ile / Umut ile, sevdâ ile, düş ile /Dayan rüsva etme beni.

☆ **3 Haziran 1963-Nazım Hikmet Öldü**
Dünyada en fazla tanınan Türk şairi ünvanını sahip Nazım Hikmet, yaşadığı süre boyunca işçi ve emekçilerin yaşam ve mücadelelerini şiirlerine döktü. Bu yüzden yıllarca hapis yattı, sürgün edildi. Fakat inançlarından asla taviz vermedi. “Sevdalınız komünisttir” diyerek siyasal kimliğini her koşulda ortaya koydu. Son nefesine kadar işçi sınıfının, halkların mücadelesinin yanında yer aldı ve onların sesi oldu. “Partili sanat”ın en güzel örneğini verdi. Eserleri ve mücadelesi ile daima yaşayacak...

☆ **6 Haziran 1981- MLSPB’liler katledildi**
Tamer Arda, Mete Atilla Ermutlu, Ercan Yurtbilir ve Doğan Özzümrüt, Maltepe’de ve Sefaköy’de ellerinde

silahlarıyla çatışarak şehit düştüler.

☆ **8 Haziran 1844- Silezya Ayaklanması**
Silezya’da binlerce işçi kölece çalışma koşullarına karşı sokaklara döküldü. Ayaklanmayı bastırmak için Prusya gericiliğinin askerleri işçilerin üzerine ateş açtı. 11 işçi öldü, yüzlercesi yaralandı. İşçi sınıfının mücadele tarihinde önemli bir yere sahip oldu.

☆ **14 Haziran 1984- ÖÖ direnişi**
Abdullah Meral, Mehmet Fatih Öktülmüş, Haydar Başbağ ve Hasan Telci şehit düştüler.

☆ **15 Haziran 1915- 19 Ermeni devrimci asıldı.**

Sosyal-demokrat Hınçak Partisi’nin MK üyesi Paramaz (Madteos Sarkisyan) ve 19 yoldaşı İstanbul Beyazıt Meydanı’nda asıldı. Paramaz, idam sephasında “Yaşasın Sosyalizm!” diyerek can verdi.

☆ **16 Haziran 2005- MKP/HKO üyeleri Mercan’da katledildi**

MKP Genel Sekreteri Cafer Cangöz, Aydın Hanbayat, Okan Ünsal, Ali Rıza Sabur, Alaattin Ataş, Cemal Çakmak,

Berna Saygılı Ünsal, Kenan Çakıcı, Ökkeş Karoğlu, Taylan Yıldız, İbrahim Akdeniz, Dursun Turgut, Binali Güler, Ahmet Perktas, Gülnaz Yıldız, Çağdaş Can, Ersin Kantar, kongre için Dersim’e giderken vahşice katledildiler.

☆ **18 Haziran 1936- Maksim Gorki öldürüldü**

Kendisi de işçi olan ve çok yoksul bir çocukluk geçiren Sovyet yazarı, emekçilerin yaşamlarını anlatan romanlar yazdı. “Ana” kitabı, en çok bilinen eseridir.

☆ **20 Haziran 1933- Clara Zetkin öldü**

1857’de Almanya’da doğan Zetkin, 1910 yılında toplanan Uluslararası Kadın Konferansı’nda 8 Mart’ın Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak kutlanmasını sağladı. Kadının

19 Haziran 1953 - Rosenbergler katledildi

ABD, ikinci emperyalist savaş sonrası ülke içinde komünistlere karşı bir cadı avı başlattı. Hedef, 1929 krizinden sonra üye sayısını sürekli artıran ve eylemlerini büyüten Komünist Partiydi. McCarthycilik diye isimlendirilen bu dönemde, on binlerce kişi, tutuklandı, işlerinden atıldı. Ethel ve Julius Rosenberg de bu cadı avının kurbanları arasındaydı.

Sovyetler Birliği’ni 1949 yılında Sovyetler atom bombası denemesi yapması, ABD’yi daha da saldırganlaştırdı. Atom bombasının mutlaka ABD’deki casusları aracılığıyla öğrendiğini iddia ederek casus avına çıktı. Rosenbergler de bu listedeydi. Onlara dönük suçlama, KGB ajanı olmak ve atom bombası casusluğu yapmaktı. Mahkemeler göstermeliydi. Cezalar önceden belirlenmişti. Dava boyunca sansür, savunma hakkının tanınmaması, delillerin karartılması da dahil her türlü devlet baskısı uygulandı.

Büyük bir kamuoyu oluşur onları kurtarmak için. Dünya genelinde çeşitli kampanyalar gerçekleştirildi. Bu kampanyalar, idamların infazının dört kere ertelenmesine neden oldu, ama idamları durdurmaya yetmedi. İdamları durduracak bir başka şey de “suçlarını”, “itiraf” etmeleri idi. Ancak Rosenbergler bunu kendilerine inanan kitlelere ihanet olarak gördüler ve reddettiler. Çocuklarına, birgün kendilerini anlayacaklarını söyledikleri bir mektup bıraktılar ve elektrikli sandalyeye oturdular.

*Neredeyse gün doğacaktı
Herkes gibi kalkacaktınız
Belki daha uykunuz da vardı
Geceniz geliyor aklıma*

*Nice aşklar arkadaşlıklar gördüm
Kahramanlıklar okudum tarihte
Çağımıza yakışır vakur, sade
Davranışınız geliyor aklıma*

*Bir çift güvercin havalansa
Yanık yanık koksa karanfil
Değil bu unutulur şey değil
Çaresiz geliyor aklıma*

Melih Cevdet Anday

kurtuluşunun koşulunun, “özel mülkiyetin kalkması ve kadının toplumsal üretime girmesi” olarak görüyordu. Emekçi kadınların mücadelesine çok önemli katkılar sundu.

☆ **25 Haziran 2005- Kazım Koyuncu öldü**

Karadeniz şarkılarını geniş kitlelere sevdiren Kazım Koyuncu, Çernobil sonrası Karadeniz’de yaygınlaşan kanser hastalığına yakalanarak yaşamını yitirdi. Kazım Koyuncu, Laz müziğini geliştirmede önemli bir rol oynadı.

☆ **27 Haziran 1905- Potemkin Ayaklanması**

Dünyada ilk kez düzenli bir ordunun gemisinde yaşanan ayaklanmadır. 1905 Devrimi’nin başlangıcı olmuştur. Devrimin yenilgisinin ardından mürettebatıyla birlikte Romanya’ya sığınan gemi, ancak 1917 devriminden sonra geri dönebildi.

☆ **28 Haziran 1926- Cerjinski öldü**

Sovyetler Birliği’nde devrimin ardından karşı devrimcilerle mücadele etmek için kurulan ÇEKA’nın başında görevlendirildi ve iç savaş sırasında önemli başarılar elde etti.

☆ **30 Haziran 1925- Şeyh Sait ve 46 arkadaşı idam edildi.**

☆ **30 Haziran 1980- Çorum katliamı**

Devlet eliyle organize edilen katliamda, sivil faşistler, Alevi mahallelerine saldırdılar. 26 kişi öldürüldü, yüzlercesi yaralandı. Yüzlerce aile de Çorum’u terk etmek zorunda kaldı.

Haziran ayında şehit düşen İhtilalci Komünistler

17 Haziran 1984- Mehmet Fatih Öktülmüş

21 Haziran 1978- Muzaffer Mutlu

İstanbul’da sivil faşistler tarafından katledildi. Cenazesi, Amasya ve İstanbul’da düzenlenen gösterilerle Amasya’da toprağa verildi.

30 Haziran 1980- Songül Kayabaşı

15-16 Haziran direnişinin yıldönümünde İstanbul Kartal Karlıktepe’de düzenlenen silahlı korsan

gösteride çıkan çatışmada bir asteğmen ve iki er öldürüldü. Bunun üzerine Kartal’da terör estiren devlet, yüzlerce devrimciyi gözaltına aldı. TİKB sempatzanı Songül Kayabaşı ile TKP-ML sempatzanı Aziz Aras işkencede katledildi.

Yasaların sokakta yapıldığı günler

15-16 HAZİRAN

15-16 Haziran direnişi, Türkiye işçi sınıfı mücadelesinde önemli bir dönemeçtir. İşçi sınıfı, örgütlenme hakkını elinden alınmasını getiren yasaya karşı, üretimi durdurmuş sokaklara dökülmüştür. Yasal sınırları aşan bir mücadele anlayışıyla saldırıyı geri püskürtmüştür.

1970’te çalışma yaşamını ve sendikalar mevzuatını düzenleyen 274 sayılı iş yasası ile 275 sayılı sendikalar yasasında değişiklik yapan yasa tasarısı AP ve CHP’nin işbirliğiyle meclisten, ardından senatodan geçti. **Yapılan değişiklik, işçilerin sendika değiştirmelerini, yeni bağımsız sendikaların açılmasını engellemek, işbirlikçi bürokratik Türk-iş’i güçlendirmeye dönüktü.** Başka bir ifade ile DİSK’i kapatmayı hedefliyordu. O dönem Türk-iş’ten kitlesel bir şekilde DİSK’e akış vardı. Dönemin Çalışma Bakanı Seyfi Öztürk yaptığı bir açıklamada “çok yakında DİSK’in çanına ot tı kayacağız” demişti.

DİSK yönetimi, yasayı bir mitingle geçiştirmeyi hedefliyordu. Fakat durum farklı bir şekilde gelişti. DİSK’in yasaya karşı olduğu dilden dile yayıldı. **15 Haziran günü DİSK’in bilgisi dışında eylemler başladı. İstanbul ve İzmit’te işçiler üretimi durdurdu ve sokaklara döküldüler. 15 Haziran günü 115 işyeri yaklaşık 75 bin işçi; 16 Haziran günü 168 işyeri yaklaşık 150 bini işçi sokaklara aktı.**

İşçiler dört bir yandan yolları keserek şehir merkezlerine doğru yürüyüşe geçtiler. Beykoz’dan, Üsküdar’a, Gebze’den Kartal’a, Topkapı’dan, Eminönü’ne her tarafta akın akın işçi seli ilerliyordu. Polis gücü yetmeyince askeri tanklarla yolları kapattılar. Sıkıyönetim ilan edildi.

Bütün bu önlemler işçilerin yürüyüşünü engelleyemedi. İstanbul’un her iki yakasında, işçiler birleşmesin diye vapur seferleri iptal edildi, köprüden otobüs geçişlerine izin verilmedi. Levent Mecidiyeköy tarafından gelen işçilerle Topkapı yönünden gelen işçilerin birleşmesini engellemek için Galata Köprüsü kaldırıldı.

İki gün süren çatışmalı eylemlerde yüzlerce işçi yaralanırken iki işçi, bir esnaf ve bir polis yaşamını yitirdi.

Nasıl bir süreçti?

Bu direniş belli bir eylemler birikimin üzerine gelişti. Özellikle ‘60’ların ortasından sonra işçi eylemleri yükselişe geçmişti. İlk startını Kavel grevinin verdiğini söyleyebiliriz. Ardından peş peşe işçi eylemleri yükselişe geçmiş, grevlerle, işgallerle doruk noktasına ulaşmıştı. Öğrenci gençliğin de buna paralel bir şekilde hareketlenmesi mücadeleyi daha ileri taşıdı.

Bu eylemlilikler içerisinde yeni militan devrimci

işçi kadrolar yetişti. Devlet güdümlü kurulan Türk-iş, işçilere dar gelmeye başladı. Bazı devrimci şube başkanları, işyeri temsilcileri, Türk-iş yönetiminin işbirlikçi, bürokrat yapısını ve pasif tutumlarını eleştirerek, yönetimi aşan eylem kararları aldılar. Bunlar Türk-iş yönetimi tarafından ihraç edilince, 1967’de DİSK’i kurdular. Kendine güvenen militan devrimci öncü işçilerin olması, DİSK’in militan eylemler sürdürmesini getirdi.

Bu direnişi dünya konjonktüründen bağımsız ele alınması eksik ve yanlış olur. Dünyanın her yerinde işçi emekçi eylemleri yükselişe geçmişti. Sosyalizme olan özlem sokaklarda eylemlerle ifade ediliyordu. ‘68 gençlik hareketi bütün dünyayı sarmıştı. Fransa’da üniversite öğrencilerinin işgalleri, Fransız işçisinin fabrika işgalleriyle birleşmiş, işçi-öğrenci eylem birliğini yaratmıştı.

Dünyayı sarsan ‘68 hareketinin ülkemizi de etkilemesi doğaldı. **Üniversite işgalleri, fabrika işgallerini de beraberinde getirdi. İşçi-öğrenci birlikteliği kuruldu.** Her eylem, işgal ve grev, devrimci militan kadrolar yetiştiriyordu. 15-16 Haziran bu koşullar üzerinden şekillendi.

Fiili meşru mücadelenin önemi

15-16 Haziran’ı güçlü kılan en önemli yanlarından biri, işçilerin ekonomik hakları ve yasal sınırları aşan fiili bir mücadeleyi başlatmalarıdır. İşçiler örgütlenme hakkını kısıtlayan yasa hazırlığına karşı ayağa kalktılar. Yani siyasi taleple siyasi bir kalkışma yapıldı. Bu aynı zamanda sendikal barajlara, işbirlikçi sendikacılık anlayışına karşı bir direnişti.

İşçi sınıfı kendi örgütüne sahip çıkmış, devlet tarafından kapanmasını geri püskürtmüştür. Böyle bir direniş gerçekleşmeseydi, DİSK’i baraj altında bırakacaklar ve kapanmasına yol açacaklardı. **İşçiler kendi örgütlerini canı pahasına savundular. Ne yazık ki, DİSK yöneticileri, devletle kol**

kola girerek eylemi kırmaya çalıştı. Dönemin DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler, radyodan işçileri söyle sesleniyordu: “Aranıza çeşitli maksatlarla giren kişiler olabilir. Hatta şerefli Türk ordusunun bir mensubuna taş atabilir. DİSK Genel Başkanı olarak sizi uyarıyorum.” Ardından işçilere eylemi bitirmeleri, fabrikalarına dönüp işbaşı yapmaları çağrısını yaptı.

DİSK yöneticilerinin bu eylem kırıci tutumuna rağmen, devrimci öncü işçilerin inisiyatifiyle Türk Demir Döküm, Otosan, Arçelik, Sungurlar, Derby, Elektrometal, Rabak, Auer, Çelik Endüstri, Vita gibi bazı fabrikalar işbaşı yapmamış, üretimi durdurmaya devam ettiler. İşçiler, DİSK yönetiminin uzun ikna turlarından sonra üretime geçtiler.

Önderlik işçi sınıfının

15-16 Haziran, işçi sınıfının önderliğinde gelişti. İşçi sınıfı yaratan ve kahrettiren yanını göstermiş, bir kez daha “biz buradayız, devrimin motor gücüyüz” demiştir.

15-16 Haziran, işçi sınıfı ile öğrenci gençliğin birlikte mücadelesi açısından da önemli bir eylem olmuştur. Gençliğin dinamizmi ve entelektüel birikiminin işçi sınıfıyla buluşması; işçi sınıfının ise sadece kendi sorunlarına değil, ezilen-sömürülen tüm kesimlerin sorunlarına sahip çıkması, sınıf bilincinin gelişmesi açısından olmazsa olmazdır. 5-16 Haziran bunu sağlamış, sınıf mücadelesine önemli kazanımlar bırakmıştır.

15-16 Haziran’ın bir diğer özelliği, taban örgütlerine dayanmasıdır. DİSK’in kuruluş aşamasından itibaren oluşturduğu işyeri komiteleri bir yıl önceden direniş komitelerine dönüştürülmüştü. 15-16 Haziran, bu komitelerin önderliğinde gelişti. Dönemin DİSK Genel Sekreteri Kemal Sülker de, “İşçilerin işyerlerinde oluşturdukları direniş komitelerinin, kendi aralarında toplanarak yürüyüşe geçme kararı verdiklerini” söylüyor. Buna kanıt olarak da direnişi bastırmak için giden güvenlik güçlerinin telsiz konuşmalarını gösteriyor. Güvenlik güçleri “yürüyüşe çıkan işçilerin merkezi bir otoriteden yoksun” ve “işçilerin kendi kendilerinin yöneticisi olduğunu” üstlerine bildiriyorlar.

Böyle siyasi talepli görkemli bir direnişin, taban komiteleri üzerinden şekillenmesi doğaldır. Eyleme katılan fabrikalara baktığımızda, küçük atölyeler değil, büyük fabrikalar ve kilit sektörler olması da bu iddiayı doğrulamaktadır. Tıpkı ‘89 Bahar eylemleri gibi, işyeri komiteleri ve meclisleri üzerine şekillenmiş, kalıcı kazanımlar getirmiştir. Günümüzde “metal fırtınası”nın etkili olmasında da işyeri komiteleri, kurulları gibi taban örgütlerinin önemi çok büyüktür.

* * *

15-16 Haziran, Türkiye işçi sınıfının kendi gücünün farkına vardığında nelere kadir olduğunu göstermiştir. O halde işçi sınıfı 15-16 Haziran ruhunu kuşanarak yeni 15-16 Haziranları yaratma bilinciyle hareket geçmelidir. Devlet-patron-sendika üç ayağını kırmanın tek yolu budur.

Laikliğe yaklaşım üzerine

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkanı İsmail Kahraman'ın geçtiğimiz günlerde sarfettiği sözler, laikliği yeniden gündemleştirdi ve tartışmalara yol açtı. Kahraman, "Anayasada laiklik olmamalı, yeni ve dindar bir anayasa olmalı" diyerek, dinci-gericiliğin özlemini bir kez daha ifade etti. Bunun söyleyen kişinin şu anda TBMM Başkanı olması, kuşkusuz işin ciddiyetini artırıyor.

Sonrasında "bu benim kişisel görüşüm" dese de, Erdoğan başta olmak üzere AKP kurmayları, böyle bir niyetleri olmadığına dair açıklamalar yapsalar da; bu akımın ideolojik hatlarını ve geçmişten bugüne yaptıklarını bilen herkes, oynanan oyunun farkında.

AKP uzun bir süredir yaşama geçirmek istediği konuları önce ortaya atıyor, gelen tepkileri ölçüyor; ona göre kimi zaman -daha sonra yeniden denemek üzere- geri çekiyor, kimi zaman da adım adım uygulamaya sokuyor. Sonuçta konu bir biçimde ortaya atılmış ve tartışılmaya başlanmış oluyor. Adeta önce kulaklarda bir aşinalık yaratılıyor ve yavaş yavaş normalleştiriliyor, kanıksatılıyor. Kurbağanın kısıp ateşte suyun ısınmasına alıştırlıp pişirilmesi gibi, zıplatmadan amaçlarına ulaşmaya çalışıyorlar. Türbandan, eğitim sistemine kadar her uygulama öncesinde bunu yaptılar.

Dolayısıyla sarfedilen sözler, ne İsmail Kahraman'ın "kişisel görüşü"dür; ne de AKP'nin laiklikle sorunu bitmiştir. Fiiliyatta laikliğe aykırı birçok şey yapıldı, yapılıyor. Buna son noktayı anayasa değişikliği ile koymak istiyorlar. Zaten "yeni anayasa" AKP'nin bugüne dek yaptıklarını resmileştirmek ve anayasal bir güvenceye kavuşturmak için gündeme getirilmiyor mu? Ayrıca Erdoğan, yıllar önce "hem Müslüman hem laik olunmaz" dememiş miydi? Sadece eğitim alanında yapılanlar bile, bu gerçeği gözler önüne seriyor.

Erdoğan, geçtiğimiz günlerde İmam Hatip'li gençlerle yaptığı toplantıda, bu okulların 60 binden 1 milyon 200 bine çıktığını övünerek anlattı. Bu devasa artışla da yetinmediler, tüm okulları "İmam Hatip"leştirdiler. "Seçmeli" denilerek dini dersleri zorunlu hale getirdiler. Keza anadolufen liselerini kazanamayan emekçi çocuklara İmam Hatip'lere gitmek dışında seçenek bırakılmadı. Böylece

hedefledikleri "dindar ve kindar" gençliği yaratma yolunda önemli mesafeler aldılar.

2 bin 500'den fazla İslami vakıf bulunuyor. Buralarda ana okulundan başlayarak çocuklara dini eğitim veriyorlar. Fiilen medreseler açılmış durumda. Zaten Erdoğan da "medreselerin kapatılması yanlış" diyor. Ki bu "yanlış" halen anayasada varlığını koruyor! Ama Erdoğan için "anayasal suç" işlemenin hiç bir hükmü yok!

Son rakamlara göre, 90 bin cami, 17 bin 500 cami yaptırma derneği, 150 bin imam var. İmamlar artık subay, hâkim, savcı vb. olabiliyor. Türban, anaokullara kadar yayıldı. Keza avukatlardan öğretmenlere hemen her mesleğe doğru genişledi. 6.4 milyar bütçesi, 1 milyonluk makam arabasıyla, hazineden en çok pay alan kurum haline gelen Diyanet, her konuya ilişkin fetva veriyor. Kandiller dini bayramlar gibi kutlanır oldu. Üniversite kampüsleri, kültür merkezleri "külliye" adını aldı. "Kaçak saray" bile "Cumhurbaşkanlığı Külliyesi" olarak geçiyor!

"Laiklik bizi ilgilendirmiyor" mi?

İlk anda sayabileceğimiz bu gelişmeler, AKP döneminde dinci-gerici uygulama ve söylemlerin ne denli yaygınlaştığını göstermektedir. Bu durumun toplumun yapısını değiştirmemesi düşünülemez. Dünya çapında kamuoyu araştırmaları yapan bir kurumun (PEW) son araştırmasına göre, Türkiye'de yasaların Kuran'a göre düzenlenmesini isteyenlerin (yani şeriat isteyenlerin) oranı yüzde 13. Bu oran 2011'de yüzde 8 imiş! Daha önce yapılan bir ankette Türkiye'de IŞİD sempatisanlarının oranı da, yüzde 14 çıkmıştı. Şeriat isyenlerle aşağı-yukarı çıkıyor.

IŞİD ya da şeriat dışında, yaşamlarını dini kurallara göre sürdürmek isteyenlerin oranı çok daha yüksek. Bu oranlardan daha vahim olanı ise, dinci kesimlerin büyük oranda örgütlü olmalarıdır. Hükümetin her tür desteğini arkalarına almış olmanın güveni ile hareket ediyorlar ve büyümelerini kesintisiz biçimde sürüyorlar.

Bu tablo karşısında, kendisine "laik" diyen kesimlerde, "laiklik anayasada kalsa ne olacak, kalmasa ne olacak" ya da "laiklik mi kaldı" diyerek duruma teslim olanlar artıyor. Asıl önemlisi, devrimci-demokrat kesimlerde laikliğin küçümsenmesi, hayırhah bir tutum takınılmasıdır. Kemalist laikliğin eksikleri sıralanarak, sanki AKP döneminde değişen bir şey olmamış, ya da en fazla "niceliksel bir fark" varmış gibi davranılıyor. Laiklik, işçi ve emekçileri ilgilendirmemiş, sadece burjuvazinin sorunuymuş gibi ele alınıyor. Dolayısıyla AKP'nin laiklik karşıtı söylem ve uygulamalarına herhangi bir karşı çıkış yapılmıyor, bu alan "ulusalcılar"a, "sosyal-demokratlar"a bırakılıyor.

Laiklik, gerçekten işçi ve emekçileri ilgilendirmiyor mu? Dinci-gericiliğin tüm topluma nüfuz etmesi, devrim ve sosyalizm mücadelesine çekilmesi gereken kitlenin dinle uyandırılması, devrimci ve komünistleri etkilemiyor

Laiklik, işçi ve emekçileri ilgilendirmiyor mu?

Dinci-gericiliğin tüm topluma nüfuz etmesi, devrim ve sosyalizm mücadelesine çekilmesi gereken kitlenin dinle uyandırılması, devrimci ve komünistleri etkilemiyor mu, en azından faaliyet alanını daraltmıyor mu?

Çocuk ve gençlerin kafalarının hurafelerle doldurulması, hatta bir kısmının radikal-dinci militanlar haline getirilmesi, geleceğimizi tehdit etmiyor mu? Kadın cinayetlerinin, taciz ve tecavüzün bu denli artması, dinci-gericiliğin yayılmasından bağımsız olabilir mi?

mu, en azından faaliyet alanını daraltmıyor mu? Çocuk ve gençlerin kafalarının hurafelerle doldurulması, hatta bir kısmının radikal-dinci militanlar haline getirilmesi, geleceğimizi tehdit etmiyor mu? Kadın cinayetlerinin, taciz ve tecavüzün bu denli artması, dinci-gericiliğin yayılmasından bağımsız olabilir mi?

Hal böyleyken laikliği sadece burjuvazinin sorunu olarak ele almak ve burjuva kliklerin çekişmesine indirgemek ne kadar doğrudur? Ya da laiklik denilince “Kemalist laikliği” anlamak, onun eksiklerini öne çıkararak dinci-gericiliğin yayılmasını sorun etmemek nasıl bir bakış açısidir?

Kitlelerin “dinci-laik” şeklinde yapay bir şekilde bölünmesine karşı çıkmak başkadır, “laiklik bizi ilgilendirmez” demek başka! Kaldı ki, şu dönem AKP’ye karşı darbe hazırlığında olan kliklerin, “laiklik” savunusu altında kitleleri peşinden sürüklemeye gibi bir çabası da yoktur. Burjuva klikler arasında “dinci-laik” kavgası gerilere düşmüştür. Laiklik bayraktarlığı yapanlar yenilmiş,

Kürt ulusal hareketinin etkisi altında kalan birçok devrimci yapı, dinci-gericiliğe karşı mücadele-yi gündemlerinden çıkarmıştır. Mücadele adına yapılan en ileri şey ise, “din bu değil” üzerinden yürütülüyor! İslam dininin faziletleri sıralanıyor, “demokratik islam konferansları” toplanıyor, “alternatif cuma”lar örgütleniyor, vb... Dine ML bakış çoktan unutulmuş, hatta terkedilmiş durumda.

hatta “Kürt düşmanlığı” ekseninde AKP ile işbirliğine girmişlerdir. Bugün öne çıkan şoven-milliyetçi kesimlerin “laiklik” demagojisi değil, dinci-gericiliğin artan saldırganlığıdır.

Siyaset, somut durumdaki gelişmelerden, öne çıkan asıl tehlikeden bağımsız belirlenemez. Fakat karşı karşıya kaldığımız durum, somut gelişmeleri dikkate almayan yanlış bir siyaset belirlenme sorunu da değildir. Aksine ideolojik bir kayış söz konusudur. Çünkü **“din ve laiklik, bir dünya görüşü, bir yaşam tarzıdır. Zaten laiklik konusundaki hayırhah tutum, dine karşı hoşgörü ile de birleşmiştir.** Durumu daha vahim kılan budur.

Son yıllarda Kürt ulusal hareketinden Türkiye devrimci hareketine doğru yayılan **“dinle uzlaşma” eğilimi baskındır.** Öyle ki, HDP’li bazı milletvekilleri **“tekke ve zaviyelerin kapatılması”na karşı çıkıyor, hatta yeniden açılmasını savunuyorlar.** HDP’de gerici kesimlerin sözcüsü Altan Tan’ın gündeme getirdiği bu konu,

daha önce Alevi kurumlarında başkanlık yapmış bir milletvekili tarafından (Müslim Doğan) kanun teklifi haline getirildi. Böylece yükselecek olası tepkileri de azaltmak amaçlandı. Bu durumda HDP kurumsal olarak da teklifin arkasında olacaktır. Kaldı ki, Altan Tan’ın Ensar Vakfı’nı savunusu tepkiyle karşılandığı halde, HDP yönetiminin bir yaptırım söz konusu olmamıştır.

HDP-HDK içinde yeralan kurumlar başta olmak üzere, **Kürt ulusal hareketinin etkisi altında kalan birçok devrimci yapı, dinci-gericiliğe karşı mücadeleyi gündemlerinden çıkarmıştır.** Mücadele adına yapılan en ileri şey ise, **“din bu değil” üzerinden yürütülüyor! İslam dininin faziletleri sıralanıyor, “demokratik islam konferansları” toplanıyor, “alternatif cuma”lar örgütleniyor, vb... Dine ML bakış çoktan unutulmuş, hatta terkedilmiş durumda.** Devrimci hareketin “çocukluk dönemi” diyebileceğimiz yıllarda görülen sektör tutumlar abartılarak mahkum ediliyor ve diğer

İsmail Kahraman kimdir?

Laikliğin anayasadan çıkarılmasını isteyen ve şeriat özlemini açıkça ifade eden TBMM Başkanı İsmail Kahraman’ın geçmişi, dinci-gericiliğin gerçek yüzünü ortaya koyar niteliktedir.

‘60’lı yıllarda İstanbul Hukuk Fakültesi’nden mezun olan Kahraman, Talebe Cemiyeti Başkanlığı, MTTB (Milli Türk Talebe Birliği) Genel Başkanlığı, Birlik Vakfı gibi dinci-gerici vakıfların başkanlığını yaptı. Refah Partisi ve Fazilet Partisi’nden milletvekili oldu, Kültür Bakanlığı yaptı. Son resmi görevi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi’nde Mütevelli Heyeti Başkanlığı idi.

Ama onu asıl öne çıkaran 1965-69 yılları arasında MTTB Başkanlığı dönemidir. Bu dönem MTTB, yükselen devrimci gençlik hareketi başta olmak üzere toplumsal muhalefete karşı “paramilitar bir güç” olarak örgütlenen bir odaktır.

“Şahlanış mitingleri” adı altında halk hareketine karşı mitingler düzenlerler. Bu mitinglerde konuşan Kahraman; *“Komünizme zemin hazırlayanlara yeter ve dur deme zamanı gelip geçmektedir”* der. Ve tarihe “Kanlı Pazar” olarak geçen katliam, bu mitinglerin arkasından gerçekleşir.

10 Şubat 1969’da ABD’nin 6. Filosu’nun Dolmabahçe açıklarına demirlemesiyle birlikte, öğrenci gençliğin ABD emperyalizme karşı eylemleri artar. İşçi sendikaları ve çeşitli kitle örgütleri de 6. Filo’yu protesto etmek için, 16 Şubat’ta “Emperyalizme ve Sömürüye Karşı İşçi Yürüyüşü” düzenler. Yaklaşık 30 bin kişi Beyazıt’tan Taksim’e yürüyüşe geçer.

Bu yürüyüşten iki gün önce Komünizmle Mücadele Dernekleri’nin Başkanı İlhan Darendelioğlu’nun MTTB’nin Çağaloğlu’ndaki merkezinde *“... Pazar günü komünistler miting yapacak, biz bu mitingde savaşaacağız. Silahlı olan silahıyla, olmayan baltasıyla gelsin”* dediği sonradan öğrenilecektir. Bu gerici grup, 16 Şubat’ta Dolmabahçe Camisi’nde namaz kıldıktan sonra Taksim’de toplanırlar.

Gümüşsuyu’ndan Taksim’e doğru ilerleyen yürüyüş koluna, önce polisler tarafından bomba atılır. Dağılan kitlenin üzerine bu gerici grubu salırlar. Güruhtakiler, çatışma esnasında birbirlerini tanımak için kollarına mavi kurdela takmışlardır. O kurdelerin dağıtıldığı yer de MTTB binasıdır. 1500 polisin gerici grupla birlikte gerçekleştirdiği saldırıda, iki işçi, Ali Turgut Aytaç ve Duran Erdoğan öldürülür, yüzlerce kişi yaralanır.

MTTB içinde bir kontrgerilla yapılması olan ve 40 kişiden oluştuğu için “40’lar komitesi” olarak da bilinen bir “İnzibat (Asayiş) Komitesi” “Kanlı Pazar”ın örgütleyicisidir. Abdullah Gül’ün icra başkanlığını yaptığı bu komitenin amacı, *“üniversite ve üniversite dışında İslamcı öğrencilerin güvenliğinin sağlanması ve eylemlerin daha etkinleştirilmesi”* olarak resmileştirilmiştir. İlginçtir; CIA bünyesinde kurulan, ABD adına başka ülkelerde girişilen gizli operasyonlara, darbe ve silâhlı müdahalelere karar veren birimin adı da “40’lar Komitesi”dir.

AKP’nin kurucuları, işte bu kontrgerilla örgütlenmesinin için yer alan ve “Kanlı Pazar” gibi saldırıları gerçekleştiren kişilerdir.

Bunu İsmail Kahraman 2012 yılında MTTB’nin Tekirdağ şubesinin etkinliğinde yaptığı konuşmada açıkça ilan ediyor: *“Şu an Türkiye’yi yöneten kadro, MTTB Akademisi’nden yetişti. Bizim dönemimizden iki dönem sonra Tayyip Erdoğan, MTTB kültür müdürüydü. Abdullah Gül, MTTB İcra Konseyi Genel Sekreteriydi. Sami Güçlü, Beşir Atalay, Bülent Arıncı, Mehmet Ali Şahin... Bugün ülkeyi yönetirken gördüğünüz şu kadro, Milli Türk Talebe Birliği Akademisi’nden mezun olmuştur.”*

Kahraman’ın da belirttiği gibi, **ABD’nin 60’lı yıllarda yükselen gençlik hareketine karşı oluşturduğu bu gerici paramilitar kadro, bugün ülkenin yönetimini elinde tutuyor.** Sadece AKP’nin kurucusu değil, aynı zamanda isim babası da olan İsmail Kahraman, bugün TBMM Başkanı sıfatıyla şeriat düzenini savunuyor.

Ama bu kanlı geçmişleri unutulmadı, unutulmayacak. TBMM Başkanlığı için İsmail Kahraman’ın aday olduğu oylamada “Kanlı Pazar”da katledilen iki işçinin isimlerinin yazıldığı pusulalar çıktı. Kahraman’a bu kanlı geçmişinden kaçamayacağı bir kez daha hatırlatıldı.

“Kanlı Pazar”, 1 Mayıs 1977 katliamının provası gibidir. Sonrasında gerici kışkırtmalarla Maraş, Çorum gibi katliamlar da gerçekleşmiştir. Bu katliamların arkasında kimlerin olduğu büyük oranda bilinmektedir. Elbet birgün hesabı da sorulacaktır.

uca savrulmanın zemini yapıyor.

Elbette bütün bunlar devrimci harekette yaşanan tasfiyeci süreçten ve reformizme kayıştan bağımsız değil. Kadın sorunundan ulusal soruna her konuda olduğu gibi bu konuda da en temel ML doğrular ve tarihsel gerçekler unutulmuş ya da bilinçli bir şekilde çarpıtılmıştır.

Onun için temel doğruları ve tarihsel gerçekleri yeniden hatırlamak ve hatırlatmak zorundayız **Dinin ne zaman ve hangi koşullarda doğduğu, laikliğin hangi dönemde ve ne amaçlarla ortaya atıldığı, burjuva laikliğin evrimi ve sınırları, Türkiye’de laikliğin neden güdük kaldığı vb. pek çok soruya ML bilimin ışığında bir kez daha bakmak gerekiyor.** Gerçekleri görebilmek ve doğru bir siyasal-pratik tutum belirleyebilmek buradan geçiyor.

Dinin ortaya çıkışı ve evrimi

İlk çağlarda din, insanın doğada olup bitenleri çözmemesi ve bunu doğaüstü güçlere bağlamasının bir sonucu olarak ortaya çıktı. O dönemki insanlar, korkutucu doğa güçleri karşısında son derece güçsüzdü. Dünya, yaşadıkları kabilenin çevresiyle sınırlıydı. Bilinçleri de o kadar gelişmişti. Sonrasında çocukça gelecek inançlara körü körüne boyun eğmeleri, bu koşulların ürünüdür.

O dönemki inanışa göre, gök tanrısı, deniz tanrısı, fırtına tanrısı vb. tanrılar, ölümsüz olmayı başaran ve çok büyük güçlere sahip insanlar olarak düşünülmüştür. Kült bir heykelin içinde yaşar ve geleceğin yazgısını belirlerler. Onları değiştirebilmek mümkün değildir. İnsanlara düşen tek şey, tanrıların öfkesini yatıştıracak dinsel törenler yapmaktır.

“Çok tanrılı dinler” olarak geçen bu doğa güçlerine tapınma, ilkel komünal toplumun başlangıç evresine kadar uzanan yüzbinlerce yıllık bir dönemi kapsamaktadır. Genel olarak din, insanlığın gelişimi ve toplumsal dönüşümle birlikte değişmiş, dönüşmüştür. İkel komünal dönem olarak adlandırdığımız “çok tanrılı dinler” dönemi, üretim güçlerindeki gelişmeyle, yerini “tek tanrılı dinler”e bırakacaktır.

Üretim aletlerindeki gelişme, çalışmayı kolaylaştırdıkça doğa afetlerine karşı yedekler birikmiş ve bunlara el konulmasıyla ilk sınıflı toplum kölecilik doğmuştur. O andan itibaren insanlığın karşısına doğa güçlerinin yanı sıra toplumsal güçler de dikilir. Başlangıçta

Hiçbir din yoktur ki, toplumsal yaşamı düzenlemeye kalkmasın! Zaten egemen sınıflar dine, toplumu denetim altında tutmak için gereksinim duymuşlar ve o şekilde kullanmışlardır. Laikliğin İslam ülkelerinde uygulanamayışını nedenleri ise: Birincisi; “toplumsal düzeni” belirleyen din değil, her zaman ekonomik ilişkiler olmuştur. Din, bir üstyapı kurumu olarak, o ekonomik ilişkileri perdelemenin bir aracıdır. İkincisi laiklik, her ülkenin sosyo-ekonomik yapısına, sınıfların durumuna göre değişmiştir. Üçüncüsü, burjuvazi ilk ortaya çıktığı zaman laikliğe gereksinim duymuş, sonra “eski” egemenlere uzlaşma yolunu tercih etmiştir.

yalnızca doğanın gizemli güçlerinin yansımaları olan “fantastik kişilikler”, toplumsal bir nitelik kazanır. **Çok sayıdaki tanrılar yerini, “soyut insanın yansımalarından başka bir şey olmayan” tek bir tanrıya bırakır.**

İslamiyetin diğer tek tanrılı dinlerden (musevilik, hristiyanlık) farklı koşullarda doğmasının, onu tüm toplumu dizayn eden bir din haline getirdiği, o yüzden de laikliğin İslamiyetle bağdaşmadığı ileri sürülür. Elbette İslamiyet farklı koşullarda ortaya çıkmıştır. Ancak buradan ne Hristiyanlığın baskıcı olmadığı sanılmalıdır, ne de laikliğin uygulanmasındaki sorunların sadece İslamiyetle bağı olduğu...

İslamiyet, Arap yarımadasında devletin olmadığı bir dönemde ortaya çıktı. Verimsiz doğa koşullarının da etkisiyle soygun-talana dayanan ilkel kabile yaşamı hüküm sürüyordu. **Bu durum özel mülkiyetin ve ticaretin gelişimini engelliyordu. O yüzden kısa sürede devlet olarak örgütlendi, toplum yaşamını düzenleyen kuralları koydu.** Buna karşın Hristiyanlık Roma İmparatorluğu’nun en güçlü olduğu dönemlerde ortaya çıktı, bu güçlü iktidarla çatışmamak için “ruhani ve cismani iktidar” ayrımını getirdi. Kendisini “ruhani” alanla sınırlarken, “cismani” alanı Roma’ya bıraktı. Ne var ki, sonrasında taç giyerek Roma’nın resmi dini olunca, kilise gittikçe güçlendi, kralları deviren bir güç haline geldi.

Dolayısıyla Hristiyanlığın dünyevi yaşamın dışında kaldığı söylenemez. **Hiçbir din yoktur ki, özellikle egemen olduktan sonra- toplumsal yaşamı düzenlemeye kalkmasın! Zaten egemen sınıflar dine, toplumu denetim altında tutmak için gereksinim duymuşlar ve o şekilde kullanmışlardır.**

Laikliğin İslam ülkelerinde uygulanamayışını bu dinin özelliklerine bağlamak da doğru değildir. **Birincisi; “toplumsal düzeni” belirleyen din değil, her zaman ekonomik ilişkiler olmuştur. Din, bir üstyapı kurumu olarak, o ekonomik ilişkileri perdelemenin bir aracı haline getirilmiştir. İkincisi laiklik, her ülkenin sosyo-ekonomik yapısına, sınıfların durumuna göre değişmiştir. Üçüncüsü, burjuvazi ilk ortaya çıktığı zaman laikliğe gereksinim duymuş, sonra “eski” egemenlere uzlaşma yolunu tercih etmiştir.**

Sonuçta dinin ortaya çıkışı ve

gelişimine kısaca göz attığımızda; ilk çağlarda insan ile doğa arasındaki mücadelenin zorluklarına karşı doğa güçlerine tapma şeklinde ortaya çıktığını ve insanlığın gelişiminin belli bir aşamasında bizzat yaşam içinde kaybolmaya başladığını görürüz. Fakat sınıflı topluma geçişle birlikte, yani **ilkel komünal toplumdaki köleci topluma geçildikten sonra din, özellikle muhafaza edilmiştir. Sömürünün gerçek nedenini gizlemek için dine, dinsel önyargılara sarılmışlardır.** Dinin bu kadar kalıcı olmasının sebebi de budur.

Dinde reform, aydınlanma ve laiklik

Köleci toplumdaki feodalizme evrilikle birlikte din de ona özgü biçimler aldı. **Ortaçağ, dinin “altın çağı” oldu, tüm bilimler, teolojiye (dinbilim) göre biçimlendi.** Hristiyan dininin sembolleştiği kilise, ideolojik, iktisadi, siyasi bir güç elde etti. Onun çizdiği sınırların dışına çıkanlar Engizisyon mahkemelerinde ölümle cezalandırıldı. Birçok bilim insanı yakılarak öldürüldü.

Fakat zamanla kentlerde büyüyen burjuvaziye, ortaçağın derebeylik düzeni dar gelmeye başladı. **Üretimi geliştirmek için bilime ihtiyaç duyuyorlardı.** Kilise ise, bilimin inanç sınırlarının dışına çıkmasına izin vermiyordu. Öte yandan kilise, milyonlarca hektar toprağa sahipti. Burjuvazi, kilisenin elinde tuttuğu topraklara ve tüm gelirlerine göz dikmişti.

Almanya’da Luther, Fransa’da Calvin’in başını çektiği dinde reformculuk hareketi, 17. yüzyılda bu ortamda gelişti. Öncesinde sanat, edebiyat ve felsefe alanlarında Ortaçağ’ın dinsel temalarından uzaklaşarak antik dönem eserlerine dönen rönesans (yeniden doğuş) dinsel alana da yansıdı. Matbaanın da bulunmasıyla farklı düşünceler hızla yayılma olanağı buldu.

Reformcular, tanrı ile inanan kişi arasında her çeşit aracının kalkması gerektiğini savundular. İnsanların eşit ve özgür olarak doğduğu fikrini yaydılar. Ve yüzyıllardır kutsallaştırılan ilkeleri tartışılır kıldılar. **Hareket, dinsel bir başkaldırı gibi görünse de, yukarıda belirttiğimiz ekonomik ve siyasi bir altyapıya sahipti. Yeni doğan sınıfın, ticaret burjuvazisinin gelişmesini engelleyen koşulları ortadan kaldırmayı amaçlıyordu. Dolayısıyla burjuvazinin emekçi sınıfları da peşine**

takarak gerçekleştirdiği büyük bir dönüşüm yarattı.

Reformcular (protestan mezhebi) Almanya’da yenildi, Fransa’da başarı kazandı, İngiltere’de ise uzlaşmayla sonuçlandı. Fakat burjuvazi güçlendikçe, feodalizme karşı her alanda radikal bir mücadeleye girişti. Feodal iktidarın en önemli dayanağını oluşturan kiliseye cepheden savaş açtı.

Burjuva demokratik devrimler “Aydınlanma Çağı” ve Laisizm de bu zeminde gelişti. (Laik sözcüğü, Latince “laicus” sözcüğünden türeyen “din adamı dışında kalan halk” anlamına gelmektedir. Lasizm ise Fransa’da devletin tüm dinler karşısında tarafsız olması ilkesini savunan akıma verilmiştir.)

Aydınlanmacılar, başta toplum sorunları olmak üzere insanlığın tüm sorunlarının doğa bilimlerinde kullanılan yöntemlerle çözülebileceği inanıyordu. İnsana daha düzenli ve dengeli bir yaşam biçimini öneriyor ve bunu aklıyla kurabileceğini söylüyordu. Aydınlanmacılığın akılcılık (rasyonalizm) olarak adlandırılması, bundan dolayıdır. **İnsan aklının da bilimsel ve özgürlükçü bir eğitimle gelişeceğini savundular.** Dinin sadece devlet işlerinden değil, okuldan da elini çekmesini istediler. Bu anlamda dini, bilinci sakatlayan bir güç olarak gördüler.

Aydınlanmacılar asıl olarak Fransa’da öne çıktı. Diderot, Voltaire, J.J.Rousseau, en çok tanınan isimlerdir. Bu aydınlar görüşlerini bir Ansiklopedi’de topladıkları için “Ansiklopedistler” olarak da bilinir. Aralarında materyalist düşünceleri ilk ortaya atanlar da vardır. Yönetim sistemi olarak yasa ile sınırlandırılmış bir sistemi savunmuş, onun mücadelesini vermişlerdir. Rousseau’nun “Toplumsal Sözleşme”si kralın tanrısal egemenliği yerine “halkın egemenliği”ni savunur. Ayrıca “yasama-yürütme-yargı” şeklinde “kuvvetler ayrılığı” ilkesi de ilk olarak bu dönemde aydınlanmacılar tarafından ortaya atılmıştır.

18. yüzyılın ortalarında çıkan Aydınlanmacılar, 1789 Fransız Devrimi başta olmak üzere burjuva demokratik devrimleri besleyen, onları ideolojik olarak güçlendiren bir akım olmuştur. Sadece Fransa’yı değil tüm dünyayı etkileyen bir düşünce akımıdır. **Laiklik, ekonomik altyapısında burjuvazinin ihtiyaçlarının bir sonucu olarak önce**

Türkiye’de laiklik Batı’dan farklı gelişti. Batı’da burjuva devrimlerinin düşünsel temelini oluşturan rönesans ve aydınlanma hareketi, Türkiye’de yaşanmamıştır. Batı’daki gibi altyapıda hakimiyetini oluşturan burjuvazinin, geniş halk kesimlerini arkasına alarak üstyapıyı-devleti ele geçirmesi gibi bir durum da yaşanmamıştır. Bunların bir sonucu olarak laikliği, yukarıdan aşağıya doğru ve baskıyla gerçekleştirilmek durumunda kalmışlardır. O yüzden de laiklik ülkemizde hep tartışmalı hale gelmiş, sosyo-ekonomik temel ve bu temel üzerinde yükselen ideoloji ve kültürle çatışmıştır.

Sonrasında, dinci-gericiliğin her zaman daha fazla bir kesim üzerinde etkili olabilmesinin en önemli nedeni, emperyalizmle artan bağımlılık ilişkisi ve işbirlikçi burjuvazi ile feodal sınıfların ittifakıdır.

reformcuların, ardından aydınlanmacıların ideolojik-siyasi savaşıyla ortaya çıkmış ve toplumları ileri götüren bir kazanım olmuştur.

Fakat burjuvazi iktidarı ele geçirdikten sonra devrimci barutunu tüketti, gericileşti. Emperyalizm aşamasında ise, her alanda gericiliğin doruğuna çıktı. Hegemonyasını sürdürebilmek için, kendinden önceki egemen sınıfın kültürüne ve dine sarıldı. Çünkü din, insanlar için yararlı bir sınırlama idi. Başka ülkelerle giriştikleri savaşlarda, ülke içinde işçi ve emekçileri daha yoğun biçimde sömürmede, çok önemli bir işlev görüyordu. Böylece kapitilize edilmiş haliyle burjuvazinin kullandığı bir araç oldu. Lenin’in dediği gibi; “Burjuvazi, büyüyen ve güçlenen proletarya karşısında kapıldığı korku yüzünden, köhnemiş, çökmeye yüz tutmuş, ortaçağ eseri ne varsa, hepsine dört elle sarıldı.” (ML ilkeleri I -Yay yayınları, sf: 76)

Diğer yandan burjuvazinin feodalite ve kiliselerle mücadelesi her yerde aynı radikallikle gerçekleşmedi. Örneğin İtalya’da saray monarşisi ile uzlaştılar. İtalya’da dinsel otoritenin gücünü koruması ve günümüze kadar gelmesi, bundan dolayıdır. Bu tür **uzlaşmalarla kapitalizme geçişin yapıldığı yerlerde, dinin toplumsal yaşam üzerindeki etkinliği daha güçlüdür.** Ayrıca burjuva demokratik devrimin tamamlanmadığı ülkelerde, **işbirlikçi burjuvazi, feodal sınıflarla ittifak yaparak feodal ideoloji ve kültürü, ona özgü biçimiyle dini korudu ve geliştirdi.** Türkiye de bu ülkelerden biridir.

Türkiye’de laiklik

Merkezi feodal bir sistem üzerine oturan Osmanlı Devleti’nde dinin üstünlüğü tartışılmazdı. Özellikle Yavuz Selim döneminde Mısır seferiyle birlikte halifeliğin de Osmanlı padişahlarına geçmesiyle, Osmanlı devletinde Müslüman ve Sünnilik baskın hale geldi. Şeriat kanunları esastı, medreselerde dini eğitim veriliyordu. Din, bir kurum olarak Şeyhülislam nezdinde devletin en üst düzeyinde temsil ediliyordu. Padişah çıkaracağı her kanunda, dinen de caiz olduğuna dair fetva çıkarmak durumundaydı. Tanzimat’la başlayan yenilik hareketlerinde anayasal kimi reformlar gerçekleştiyse de devletin dinle iç içeliği hep korundu.

Cumhuriyetin kuruluşundan sonra,

üstyapıda gerçekleştirilen bir dizi değişimden biri de laikliktir. Hatta laiklik, yapılan burjuva demokratik reformların içinde en radikalidir. Saltanatın ve hilafetin kaldırılması, şer-i hukuk sisteminin değiştirilmesi, medreselerin, tekke ve zaviyelerin kapatılması, tevhid-i tedrisat (öğrenim birliği) yasası, Kuran’ın Türkçeye çevrilmesi ve ezanın Türkçe okunması, bu doğrultuda yapılan değişikliklerdir ve Osmanlı’dan kopuşun en köklü ifadeleridir.

Bunlar, Fransız devriminden esinlenmiştir. Fakat Türkiye’de laiklik Batı’dan farklı gelişir. **Batı’da burjuva devrimlerinin düşünsel temelini oluşturan rönesans ve aydınlanma hareketi, Türkiye’de yaşanmamıştır.** Avrupa’da beş-altı yüzyıllık bir ön hazırlık dönemi üzerinden yeni bir düzene geçilirken, bizde yüzyıllık bir geçiş dönemi bile sözkonusu değildir. Keza Batı’daki gibi altyapıda hakimiyetini oluşturan burjuvazinin, geniş halk kesimlerini arkasına alarak üstyapı-devleti ele geçirmesi gibi bir durum da yaşanmamıştır. Bunların bir sonucu olarak **laikliği, yukarıdan aşağıya doğru ve baskıyla gerçekleştirilmek durumunda kalmışlardır. O yüzden de laiklik ülkemizde hep tartışmalı hale gelmiş, sosyo-ekonomik temel ve bu temel üzerinde yükselen ideoloji ve kültürle çatışmıştır.**

Sonrasında, belli bir laik taban oluşmuşsa da, dinci-gericilik her zaman daha fazla bir kesim üzerinde etkili olabilmıştır. Bunun en önemli nedeni, emperyalizmle artan bağımlılık ilişkisi ve işbirlikçi burjuvazi ile feodal sınıfların ittifakıdır.

Kemalist önderlik, milli ticaret burjuvazisini temsil ediyordu ve ulusal kurtuluş savaşı cılız bir anti-emperyalist nitelik taşıyordu. Fakat anti-feodal bir niteliği yoktu. Bir kısım feodaller, topraklarını kurtarmak için kurtuluş savaşını desteklediler. M. Kemal de İslamiyeti, birleştirici bir öge olarak bir dönem kullandı. Sonrasında, sultanlık ve halifelik kaldırılıp, burjuvazinin ekonomik gelişimini hızlandıracak kararlar alınsa da, feodaller ekonomik güçlerini büyük oranda korudular. İktisadi bakımdan olduğu gibi ideoloji ve kültürleriyle de partilerde ve parlamentoda önemli bir güç oluşturdular.

Emperyalizm ve işbirlikçi burjuvazi bundan yararlandı. Özellikle feodallerin etkin olduğu yerlerde, egemenliğini

daha kolay sürdürebilmenin aracı olarak dini kullandı. Halk kitlelerini denetim altında tutabilmek, devrimci uyanışın hızını kesebilmek için dini düşünceleri belli bir seviyede korudu.

Diğer yandan, sınıf örgütlenmelerinin yaygın ve etkin hale gelememesi, geleneksel düşünce tarzına uygun olarak kitleleri dine yöneltti. Ekonomik ve sosyal bir altüst sürecine giren yığınlar, bunun nedenlerini, sosyo-ekonomik temellerini görmekte ve kavramakta zorlandıkça, kapitalizmin ahlaki ve kültürel yozlaşmasına karşı tutunacak bir dal olarak da dine sarıldılar.

Dini akımlar, '60'lı yıllardan itibaren komünizm düşmanlığı ile şekillendiler ve devrimci harekete karşı ideolojik bir silah, vurucu bir güç olarak kullanıldılar. 12 Eylül sonrası ise, bilinçli bir şekilde dinci gerici kitle örgütlerinin kapatılmasıyla birlikte tarikatların gelişmesine uygun zemin yaratıldı. **Cumhuriyetin ilk yıllarında baskın olan "Kemalist laiklik"ten, "laikliğin dinsizlik olmadığı" şeklinde bir rota değişikliğine gidildi.** Okullarda din dersi zorunlu hale getirildi, İmam Hatip'ler çığ gibi arttı, resmi dairelere mescit yaptırıldı vb...

Cuntanın benimsediği yeni politika, dini akımların denetimli biçimde geliştirilmesiydi. Devrimci-demokrat harekete taban olabilecek kitleyi dinci-gericilikle zehirleyip en azından nötrale etmeyi amaçladılar. Faşist MHP'nin 12 Eylül öncesi yükselen hareketi bastırmada yetersiz kalmasından da hareketle, yenden dinci gericiğin palazlandırılmasına giriştiler. O yıllarda Kürt ulusal hareketinin gelişmeye başlaması da bunda etkili oldu. Kürt toplumunda etkin olan dini özellikle kullandılar.

Elbette laiklik konusundaki politika değişikliği, sadece iç politika ve güncel hesaplarla sınırlı değildir. Emperyalizmin bölgedeki hesapları söz konusudur. Ortadoğu'da İran gibi bir jandarmayı yitiren ABD'nin Türkiye'ye ihtiyacı artmıştı. SB'nin dağılma sürecine girmesi, Müslüman-Türk halklarının yaşadığı bölgelerde dinsel-ulusal çelişkileri körüklemeye uygun zemin yaratmıştı. **"Türk-İslam sentezi" böyle bir dönemde ortaya atıldı. Bu, ABD'nin Ortadoğu'daki "yeşil kuşak" politikasına paralel olarak geliştirildi.**

2000'li yılların başında "yeşil kuşak" politikası çökünce, ABD bu kez "ılımlı

Tarihsel-toplumsal gelişmenin her ileri adımını kendi mirası ve kazanımı olarak gören komünistler, özgürlük ve demokratikleşmenin bir parçası olarak gördükleri laikliği sahiplendiler. Burjuvazinin ilk ortaya çıktığı dönemde benimsediği laikliği gerçek anlamda hiç bir yerde yaşama geçirmediğini, bu görevin de proletaryaya düştüğünü saptamışlardır. Tıpkı ulusal sorunda olduğu gibi laiklik de burjuva demokratik devrimlerin konusu iken, onun yarım bıraktığı işleri tamamlamak, proletarya önderliğindeki demokratik halk devrimlerine, sosyalizme kalmıştır.

İslam" politikasını ortaya attı. Bunun için de Türkiye "model ülke" olarak seçildi. AKP, böyle bir konjonktürde kuruldu. "Milli Nizam Partisi" ile başlayıp "Milli Selamet", "Refah", "Saadet" diye uzayan partiler zincirinin son halkasıydı AKP. Yelkenlerini ABD'nin desteği ile şişirerek yeni emperyalist savaşın öngününde Türkiye'nin başına getirildi.

Başlangıçta dinci-gerici yüzünü gizlemeye çalışan AKP, gücünü arttırdıkça gerçek kimliğini daha fazla gösterir oldu. Batı ile kıyaslandığında sınırlı ve sorunlu olan laiklik yönünde atılmış adımları da geri almaya başladı. Ve anayasadan çıkarma noktasına kadar gelip dayandı.

Tavrımız ne olmalı?

Bu kısa tarihsel özet de gösteriyor ki, laiklik insanlığın gelişiminde önemli bir kilometre taşıdır. 17. yüzyıldan 20 yüzyıla kadar uzanan burjuva demokratik devrimlerin ideolojik kaynağıdır. Ancak burjuvazi iktidarı ele geçirdikten sonra, laikliği revize etmiş ve yeniden dine sarılmıştır. Lenin'in deyişiyle; *"bize kendi kendini yöneten kilise cemaatlerinde etkin olabilecek daha uygar, yenilenmiş, daha kurnaz bir din verin - işte sermayenin otokrasiden talep ettiği buydu."* (Din Üzerine, İnter yay sf: 33)

Tarihsel-toplumsal gelişmenin her ileri adımını kendi mirası ve kazanımı olarak gören **komünistler, özgürlük ve demokratikleşmenin bir parçası olarak gördükleri laikliği sahiplendiler.** Burjuvazinin ilk ortaya çıktığı dönemde benimsediği laikliği gerçek anlamda hiç bir yerde yaşama geçirmediğini, bu görevin de proletaryaya düştüğünü saptamışlardır. Tıpkı ulusal sorunda olduğu gibi laiklik de burjuva demokratik devrimlerin konusu iken, onun yarım bıraktığı işleri tamamlamak, proletarya önderliğindeki demokratik halk devrimlerine, sosyalizme kalmıştır.

"Proletarya bizim burjuva demokratik devrimimizin lideridir. Bu nedenle ortaçağın tüm kalıntılarına ve bu arada eski resmi dine, bunu canlandırma, yeniden biçimlendirme yolundaki tüm girişimlere karşı yürütülecek mücadeledeki ideolojik lider de proletarya partisi olmalıdır." der Lenin. Yani **dine karşı ideolojik mücadeleyi proletarya partisinin yürütmesi gerektiğini belirtir.**

Son dönemde Lenin'in dini "kişisel bir sorun" olarak belirlemesinin

çarpıtıldığına tanık oluyoruz. Sanki Lenin böyle söyleyerek, dini kişilerin vicdanına bırakmış, proletarya partisinin ve devletin mücadelesi alanında görmemiş gibi lanse ediliyor. Böylece dinci propagandanın önü açılıyor, en hafifinde dine karşı hayırhah bir tutum alınmasına gerekçe yapılıyor. Oysa Lenin'in sözleri çok açıktır: *"Proletarya partisi, devletin dini kişisel bir sorun olarak belirlemesini ister, ancak halkın afyonu niteliğindeki dini, dinsel batıl inançlara karşı savaşı 'kişisel sorun' olarak görmez"* der. (Din Üzerine sf: 35)

"Dinin devlet karşısında özel (kişisel) bir sorun olması" şeklinde ifade edilen görüş, esasında laikliğin en özlü tanımıdır. Komünistler bu tanımları benimsemekle kalmamışlar, laiklik karşıtı her tür düşünce ile mücadele edeceklerini açıkça ilan etmişlerdir. Dahası bunu iktidara geldikleri her yerde yaşama geçirmişlerdir. Örneğin Paris Komün'ünün uygulamaya soktuğu ilk karardan biri laikliktir. Engels, Komün'ün bu kararını şöyle anlatıyor:

"Kilise ile devletin ayrılması ve din işleri bütçesinin kaldırılması, bütün kilise mallarının ulusal mülkiyete dönüştürülmesi kararlaştırıldı... Bütün dinsel simge, dua ve dogmaların, kısaca 'herkesin bireysel vicdanı ile ilgili her şeyin' okullardan uzaklaştırılması buyruldu ve bu buyruk yavaş yavaş gerçekleşti." Ardından da şu yorumu yapıyor: *"Komün, dinin devlet karşısında özel bir sorundan başka bir şey olmadığı yolundaki ilkenin gerçekleştirilmesi gibi, cumhuriyetçi burjuvazinin salt korkaklıktan savsakladığı, ama işçi sınıfının özgür eylemi için temel olan reformları buyuruyor."* (Marks-Engels Seçme Yapıtlar sf:220)

Tıpkı Komün gibi 1917 Ekim Devrimi'yle birlikte kurulan sosyalist devletin de ilk kararnamelerinden biri, "kilise ile devletin ayrılması" olmuştur. Kilisenin elindeki bütün sermaye, işçilerin mülkü haline getirilir. Çarlık rejiminin ruhban sınıfına tahsis ettiği paralar kamulaştırılır. (Ki bunların milyonlarca rubleyi bulduğu görülmüştür.) Din, her Sovyet vatandaşının "özel meselesi" haline getirilir. Keza "okulların kiliseden ayrılması" kararı alınır ve "seçmeli" bile olsa dinsel konuları içeren derslerin okutulmasına izin verilmez.

Elbette bu kararları almak ve uygulamak, işin daha kolay yanındır. Aslo lan kitlelerin bilincine zerkedilmiş ve derin kökler salmış dinsel önyargılarla mücadele etmektir. İşte bu konuda

komünistleri tutumu, burjuvaziden tamamen ayrılır.

Burjuvazinin iktidarı ele geçirdikten sonra dine yeniden sarılmasının asıl nedeni, gerçekleştirdiği sömürüyü tıpkı doğa olayları gibi “gizil bir güç” gösterip sır perdesi altında gizlemesidir. Kapitalizmden farklı olarak sosyalizmde üretim-dağıtım alanı dahil “gizemli” hiçbir şey kalmayacaktır. Her işçi, sadece kendi işini yapmayacak, üretimin genel işleyişini öğrenecek, üretim planının hazırlanmasına bizzat katılacak ve ortada “mistik” bir durum olmadığını kendi gözleriyle görecekler. Ayrıca çocuk yaştan itibaren bilimsel bir eğitim, sanat, felsefe, spor vb. çok yönlü gelişme ile bilim ve akıldışı safsatalara inanmanın zeminini ortadan kaldırılabilecektir.

Aslolan dinin varlığının nesnel temellerini ortadan kaldırabilmektir. Marks’ın söylediği gibi din, halkın hayali bir mutluluğa olan özlemidir. Bu da hayale ihtiyacı olan bir toplumsal düzende oluşur. Kitleler gerçek mutluluğu ve bunun gerçekleştirilebilirliğini kavradıkça, buna ihtiyaç duymayacaktır. Kısacası insanlığın doğa ile mücadelesinde olduğu gibi toplumsal sistemlerle mücadelesinde de bilimsellik esas alındığında, yaratılan “sis perdesi” yırtılacak ve sömürü ile birlikte din de ortadan kalkacaktır.

Dine karşı mücadele, son derece sabırla ve anlayışla yürütülmesi gereken bir mücadeledir. Bugünden yarına çözülemeyeceğinin bilinci ile hareket edilmelidir. Onun için sosyalizmde dinin propaganda özgürlüğü yasaklanmakla birlikte inanç özgürlüğü korunmuştur. İnanlar üzerinde hiçbir baskı kurulmamış, zor kullanılmamıştır.

Sonuç olarak

Dinci-gericiliğin gerek ülkemizde, gerekse dünyada hızla yayıldığı bir dönem yaşıyoruz. Emperyalist paylaşım savaşı, dinsel-mezhepsel perde ile örtülmek isteniyor. ABD’nin Ortadoğu’da yoğunlaşan savaşı “haçlı seferleri”ne benzetmesi ya da “medeniyetler savaşı” gibi isimlendirmesi, bunun göstergelerinden biridir.

Emperyalizm dönemiyle birlikte gericileşen ve geri olan herşeye sarılan burjuvazi, devrim ve sosyalizm korkusuyla dinci-gericiliği her yerde hortlattı. El Kaide’den IŞİD’e Ortaçağ kalıntısı binlerce örgütün kurulmasını ve yayılmasını

bizzat üstlendi. “İlmli”sından radikali-ne bu dinci akımları, amaçları doğrultusunda kullandılar, kullanıyorlar.

Bu savaşın ortasında yer alan Türkiye, AKP eliyle daha koyu bir dinci-gericiliğin girdabına sokuldu. Öncesinde müslüman ülkelere “laik devlet” örneği olarak sunulan bir ülkeyken, 2000’li yıllardan itibaren yeni emperyalist savaşa uygun bir şekilde “ılımlı İslam” dedikleri dinci-gericiliğin bir modeli haline getirildi. Önce Irak, ardından Suriye savaşının “cephe gerisi” olarak kullanıldı.

Artan gericileşme, her burjuva akımı bir adım daha geriye çekiyor. Geçmişte laiklik bayraktarlığı yapan ulusalcılardan sosyal-demokratlara hepsi, dincigerici saldırganlık karşısında gerilemiş durumda. Tek argümanları “İslam dini böyle değil” diyerek, dine karşı dini öne sürmektir. Her zaman olduğu gibi, taklitler aslını güçlendirmiş ve AKP’yi daha cesur ve pervasız hale getirmiştir.

Bu kervana kendine sosyalist, devrimci diyenlerin de katılması, durumu daha ciddi hale getiriyor. Sözde Kemalist laikliğe vurarak, dinci-gericiliğin deşirmenine su taşıyor.

Dinci gericiğe karşı mücadele, materyalizmi terkedip dinsel düşüncelere doğru yaklaşarak yapılamaz. Aksine burjuva laikliğin yüzeyselliğini ve sonrasında dinle uzlaştığı ortaya konarak ve laikliği bilimsel sosyalizm perspektifiyle ileriye taşıyarak mümkün olur. Yani kendi bakış açımız ve mücadele tarzımızla başarıya ulaşabiliriz. Bu şekilde yaklaşmadığında, hem teorik bir mevziden kayılmış olur; hem de siyasal ve pratik yenilgi kaçınılmaz.

Komünist ve devrimciler, burjuva liberal-Kemalist laiklerden farkını net biçimde ortaya koyarak, dinci-gericilikle cepheden mücadeleyi yürütmelidirler. Kaldı ki, politika ve taktikler belirlenirken, “mızrağın sivri ucu” o dönemde öne çıkan asıl tehlikeye yöneltilir. Bugün dünyada ve ülkemizde asıl tehlike, dinci-gericiliktir.

Bir kez daha yineliyoruz: Kimi dinci akımlara ilericilik vehmedip ittifak arayışına girmek, ya da sınıf gerçeğinden kopuk bir demokrasi savunuculuğu ile onlar için de özgürlük istemek, bizlerin işi olamaz. Biz halk için demokrasi istiyoruz. Proletarya ve diğer emekçi sınıflar için söz, örgütlenme ve eylem özgürlüğü

istiyoruz. Çağdışı bir ekonomik, toplumsal, siyasal sistem savunucuları ile ortak hiç bir yanımız yoktur. Yaşamın her alanını düzenlemeye kalkan başta İslamiyet olmak üzere bir bütün olarak dinde, demokrasinin zerresini bulmak mümkün değildir.

Şu unutulmamalıdır ki; bu dinci akımların önü, toplumu muhafazakar bir düşünce ve yaşam biçiminde tutmak ve devrimci hareketin gelişimine set olmak amacıyla açılmıştır. Mezhep ayrılığına dayanan örgütlenmeler, halkı böldüğü gibi toplumsal muhalefetin sınıfsal temelde gelişimini de perdelemektedir. Örneğin son yıllarda işe girerken bile, dini-mezhebi sorulabiliyor. İşçi ve emekçiler arasında sadece oturdukları bölgelerde değil, işyerlerinde de ulusal-mezhepsel ayrımların kışkırtıldığını görüyoruz. İşçiler arasında dinci-gericiliği özellikle yayıyorlar. İşyerlerinde mescit açılması, Cuma namazı izni, Kandil kutlamaları, yemek duası vb. çeşitli biçimlerle işçiler arasında Sünni-Müslümanlık ayrıcalıklı kılınıyor. Birlikte çalıştığı sınıf kardeşlerinin mezhebi-ulusal kökeni farklı ise, düşmanlaştırılıyor. Böylece dinci-gericilik, sömürünün gerçek nedenini gizlediği gibi, sınıfın birliğini ciddi biçimde sarsıyor. Sadece bu bile, dinci-gericiliğe karşı mücadelenin ne kadar yaşamsal olduğunu görmeye yeter.

Diğer yandan dinci-gericilerin geleneksel olarak komünizm düşmanlığı yaptıkları ve birçok katliamın sorumlusu oldukları akıldan çıkarılmamalıdır. Dolayısıyla dinci-gericiliğe karşı mücadele yürütülmeden bırakalım komünist ya da devrimci olmayı, demokrat bile olunamaz. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, bu mücadeleyi, iktidarı elinde tutan sınıfa ve devlete karşı mücadeleden kopuk ve bağımsız ele almamaktır. Geçmişte faşizmi MHP’den ibaret gören anlayışlarda görüldüğü gibi, dinci-gericiliği de emperyalist-kapitalist sistemden koparmamaktır.

Bizler açısından temel sorun kitlelerin dinsel yargılarla edindiği ters bilinçlenmeyi değiştirebilmektir. Bunun da asıl yolu, sınıf mücadelesinden geçmektedir.

İnanç farkı gözetmeksizin tüm işçi ve emekçileri, ezilen halkları mücadelenin içine çekmek, onları birleştirmenin ve gerçekleri görmelerini sağlamanın en etkili yoludur.

**Zonguldak'ta madenciler
direnişlerini yerin altına taşıdılar;
maden girişine göçük yaparak
devletin saldırısını madenin dışına hapsettiler.
Ve kazandılar!**

**ZAFER DİRENEN
EMEKÇİNİN OLACAK!**